

Denacionalizacija se zatika

V novomeški občini doslej vloženih 115 zahtevkov za vračilo premoženja — Večina zahteva nepremičnine

NOVO MESTO — V novomeški občini je bilo lani vloženih 650 priglasitev za vračilo denacionaliziranega premoženja. Po sprejetju zakona o denacionalizaciji, ki je začel veljati 7. decembra lani, je občina vse predlagatelj obvestila, da lahko v poldnevem letu vložijo zahtevo za denacionalizacijo. Seznanila jih je tudi s tem, kakšno dokumentacijo potrebujejo za to in kje jo dobijo. Doslej so razlašenci ali njihovi dediči vložili 115 zahtevkov za vračilo denacionaliziranega premoženja, od tega 86 popolnih.

Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, ki odloča o denacionalizaciji stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih prostorov in stavbnih zemljišč, je doslej prejel 27 zahtevkov za vračilo odvetnega premoženja, od tega 22 popolnih. Dva zavezanca za vračilo, Krka, tovarna zdravil, in KZ Krka, denacionalizaciji ne nasprotujeta, zahtevata pa odškodnino, ker poslovnih prostorov nista dobila zastoj, ampak sta jih plačala. Dolenjka, Mercator, Novotehna pa se z vračilom nepremičnin ne strinjajo, češ da bi bila s tem bistveno okrnjena tehnološka in ekonomska funkcionalnost njihovih poslovnih kompleksov.

Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo je doslej prejel 82 zahtevkov za vračilo kmetijskih zemljišč, gospodarstev in gozdov, od tega 61 popolnih, vlagatelj ostalih pa so pozvali, naj jih dopolnijo. V vseh primerih so zahtevke vložili posamezniki — zahtevkov Cerkev sekretariat še ni prejel — ki z izjemo

ena primera zahtevajo vračilo zemlje ali gozda v naravi. Večina zahtevkov pa se nanaša na vračilo gozdov in zemljišč, ki so v kompleksih. Zavezanca za vračilo premoženja — v glavnem gre za KZ Krka, GG Novo mesto in Brežice ter občino Novo mesto — večinoma ne nasprotujejo vračilu, zahtevajo pa odškodnino za investicijska vlaganja in uveljavljajo zakonsko določeni petletni rok za vračilo zemlje in gozdov, v katerem naj bi preusmerili svoje poslovanje. Okrog 16 hektarov zemlje bi morala vrniti kmetijska šola, ki dokazuje, da to zemljo nujno potrebuje za delo šole, razlaščenec pa vztraja pri vračilu v naravi. Doslej so bile na ustnih obravnavah v petih primerih sklenjene poravnave, v osmih primerih pa bo upravicencem vrnjena lastninska pravica na kompleksu kmetijskih zemljišč. Reševanje zadev je bilo doslej oteženo, ker ni bilo predpisov o ugotavljanju vrednosti podržavljenega premoženja.

Sekretariat za družbeni razvoj, ki je pristojen za vračanje zasebnih podjetij in kapitala, je doslej prejel šest zahtevkov za vračilo premoženja, od tega tri popolne. Eden se nanaša na vračilo podjetja, zavezanec za vračilo je Obrtna zadruga Hraš. Dva zahtevka sta za vračilo kapitalskih deležev, zavezanec za vračilo pa GIP Pionir, ki se do zadeve še ni opredelil. Postopki se bodo nadaljevali z ocenjevanjem vrednosti podržavljenega premoženja, kar je omogočeno šele sedaj po objavi metodologije za to.

Z. L.-D.

MOST ODPRT LE EN DAN — Direktor sevniške Jutrjanke Drago Milinovič je prežrel trak ob otvoritvi mostu (na sliki), za katerega je to podjetje prispevalo približno petino od okrog 7 milijonov tolarjev vredne naložbe. Desetino naložbe pokriva KS Boštanj, saj so Boštanjčani vključili gradnjo brvi čez Savo že v 3. krajevni samopispevek. Pomemben delež pri zaključevanju investicije pa ima Petrol, ki je ob mostu potegnil plinovod. Tajnik boštanjke KS Rudi Dolenc je po nalogu sevniške županje Breda Mijovič in predsednika vlade Marjana Kurnika naslednji dan most začasnno zaprl, ker pa so ljudje vseeno hodili mimo zapore, je Dolenc moral namestiti še armaturne mreže, da bi fizično onemogočil prehod. Kljub temu je most v soboto terjal prvo žrtev, k sreči ne smrtno, ko je delavka Jutrjanke pri nepremišljenem plezanju čez mrežo padla vznak 7 m v globino in si zlomila medenico. (Foto: P. Perc)

Most čez Savo postal gugalnica

Kako je večina zbranih na otvoritvi mostu na dan državnosti doživljala nihanje mostu, ki naj bi bil zgolj brv za pešce — Most zaprli — Prva žrtev

BOŠTANJ, SEVNICA — Ali bo kaj trden most smo se spraševali, potem ko so Gradisovi delavci — namesto v katastrofalni poplavi zlomljene stebra nedograjenega mostu čez Savo pri Elektru na levem bregu in na Radni pri odcepu za Jutrjanjo na desnem bregu Save — na starem temelju stebra začeli neljubi popravni izpit. Niti v sanjah ni tedaj verjetno nihče pomislil, da bo to vprašanje še hudo aktualno, nič manj kot na sami otvoritvi okrog 136 m dolgega mostu za pešce in kolesarje.

In ravno na praznični dan državnosti se je zgodilo, da je slaba stotnja gostov, graditeljev in krajanov po slovesnih nagovorih in spremeljavi sevniške godbe na pihala za nekaj sekund dolgih kot večnost, zaželela, da ne bi nikdar stala na tem mostu. Most naj bi se po pričevanju številnih, tudi moških, ki so vajeni višine, dela na zidarskih odrih, bočno zanihal kar za 15 do 20 cm! Tisti, ki smo po službeni dolžnosti ali iz drugih razlogov pohiteli s štajerskega na dolenski breg Save, seveda nismo ničesar občutili. Pač, opazili smo, da so številni obiskovalci otvoritvene slovesnosti jadrno podurhali nazaj na trdna tla obrežja reke.

V Jutrjanji, kjer so gostom postregli za malico s srminim golažem, je bila glavna tema to nenavadno nihanje mostu, ki se je končalo srečno. Preverili

smo na Seizmološkem observatoriju Golovec, če je bil morda 25. junija okrog 10.45 kakšen potres. Naveličan moški glas iz avtomatskega odzivnika je samo zrecitiral, da je bil zadnji potres 15. junija v Radljah... Skušamo dobiti kakšno uradno izjavo — od nadzornega, vodje izgradnje, operativnega inženirja, toda vsi gospodje odklanjajo kakršnekoli uradne izjave, češ naj jih da

• Predsednik sevniškega izvršnega sveta Marjan Kurnik je na sobotni novinarski konferenci, na kateri je sodeloval tudi direktor Gradisa Nizke gradnje Maribor Andrej Jež s sodelavci, večkrat poudaril, da jemlje četrtkov dogodek izjemno resno, zato je tudi odredil zaprtje mostu, dokler stroka na pove svojega. Projektant Peter Koren je pojasnil, da je to po projektantski plati enostaven most in da izključuje projektantsko napako. Most naj bi prenesel obtežbo 420 kg na kvadratni meter. 5 cm vzdolžnega nihanja je v mejah normale.

odgovorni projektant inž. Peter Koren, ki pa ga, žal, ni bilo na otvoritvi.

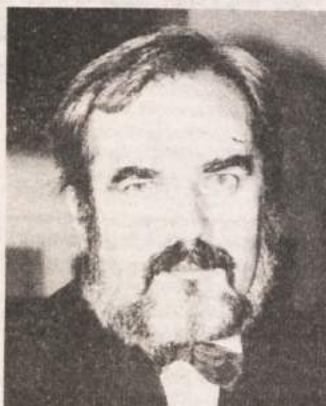
Gradisovi iz Maribora zanikajo, da bi lahko prišlo do tako izdatnega guganja mostu, ker bi se v tem primeru pojavile razpoke ali pa bi se most celo zrušil. Sevniški minister za varstvo okolja Jože

IZROČILO IN SEDANJOST — Pri cerkvi sv. Trojice na Cerovcu blizu Dolenskih Toplic so se prejšnji torek zvečer zbrali številni gostje Zdravilišča v Dolenskih Toplicah. Skupaj z domačini so se v tej podružnični cerkvi udeležili maše, po njej pa je topliški župnik Roman Kavčič blagoslovil kres pred cerkvijo. Čeprav je tik pred tem zdivjala mimo poletna nevihta, so plameni kresa visoko zaplapolali in pesmi je lepo zazvenela v poletno noč. Na čelu pesmi so bili člani pevskega zbora iz Šmihela, povzeli pa so jo vsi. Ekipa iz Dolenskih Toplic z direktorjem Jožetom Plutom na čelu je poskrbela, da nihče od udeležencev ni bil žejen ne lačen. S kresom na Cerovcu so Topličani praznovali tudi obletnico slovenske državnosti, ki so jo pred letom dni zaznamovali z zasaditvijo lip v topliškem parku. (Foto: T. Jakše)

Pripravili bomo...

(Nadaljevanje s 1. strani)
škof dr. Alojzij Šuštar. Posamezni tematski sklopi so uravnoteženi v razpunu od kvalitetne kulturne ponudbe do sproščujočega nastopa, ki je predviden v okviru popoldanskega dela. Da bi bila

Marjan Dvornik

avtentičnost večja, smo poskušali angažirati predvsem tiste izvajalce in tiste vsebine, ki so udomačene predvsem na dolensko-belokranjskem območju.

Tako široko zasnovana prireditve verjetno tudi veliko stane?

V okviru približno 60 tisoč mark, na kolikor je ovrednotena celotna prireditve skupaj s slikarsko kolonijo, bo polovico pokrila država, predvsem redni kulturni program, drugo polovico pa krije soprireditelj Turizem in zdravilišča Krka. V tej polovici bo finančno sodelovala tudi občina. Kje in kako, izvršni svet še ni odločil, vloga pa je bila s strani Krke že dana. Pri zadnji prireditvi smo sodelovali v okviru organizacijskega odbora, pri pridobivanju nastopajočih, sodelavcev in pa sponzorjev.

So na sobotni prireditvi dobrodošli vsi?

Kolikor poznam strukturo udeležencev Srečanja v noči deželi, so to v glavnem domačini. Gostje iz prekomorskih ali evropskih dežel so v manjšini. Med domačini so taki, ki s seboj pripeljejo svoje sorodnike iz tujine, da se skupaj poveselijo, v večini pa so to prebivalci okoliških krajev, iz doline Krke in Bele krajine, ki se zberejo, da bi se duhovno povežali z izseljenci ali pa le poveselili na prireditvenem prostoru. Mi želimo dobrodošlico vsem in se bomo trudili pripraviti lep dan za vse, ki se bodo udeležili Srečanja. Besedo srečanje ima prireditev že v naslovu, etimološko pa to pomeni drug drugemu prinašati srečo. Upam, da bo v tem smislu izvenela celotna prireditve.

T. JAKŠE

Kup pomanjklivosti v begunskem centru

Če jih ne odpravijo, bodo morali center zapreti — Ovira za podjetnike

ČRNOMELJ — Zaradi adaptacije nekaterih stavb bivše črnomojske vojašnice, v kateri je tudi begunski center z več kot 800 begunci, so pretekli teden v občinskem izvršnem svetu sprejeli več sklepov, saj želijo, da zaradi beguncev ne bi bil oviran razvoj podjetništva v nekdanji vojašnici. Tako bo IS od republiške uprave za zaščito in reševanje zahteval, naj zagotovi denar za ograditev begunskega centra.

To pa pomeni, da bi s tem, ko bi beguncem zmanjšali prostor za bivanje, morali tudi nekatere prostore, kjer so sedaj njihove spalnice, spremeniti v jedilnico. Sedanja jedilnica je namreč med stavbami, ki jih morajo podjetniki adaptirati. Ker pa bo zaradi tega manj prostora za begunce, bi morali njihovo število zmanjšati na 500. Prostor, v katerem je jedilnica, morajo izprazniti tudi zato, ker v njem predvidevajo proizvodnjo hidrostatov z 80 do 100 zaposlenimi. Sedaj ta proizvodnja teče v prostorih Gorenjevega obrata Kompressorji, od koder pa se bo morala preseliti. Eden od pomembnih razlogov za zmanjšanje števila beguncev je tudi neurejena infrastruktura v nekdanji vojašnici, še posebej pa kanalizacija. Stroški sanacije so presežili že 10 milijonov SIT, republika pa je obljubila le poltretji milijon, medtem ko je doslej v izskopavanju stare kanalizacije pa bi glede na sedanje razmere, ki se spreminjajo iz dneva v dan, za ureditev odtokov potrebovali kar 20 milijonov tolarjev. Nimajo pa jih ne v občini ne v republiki.

Sicer pa občinski izvršni svet zahteva, naj republika zagotovi denar za redno zaposlene, ki bodo zavarovali begunski center, saj provizorične rešitve niso več sprejemljive. Povrh vsega niso zanemarljiva tudi opozorila elektroenergetskega inšpektorja, ki opozarja na ureditev električne napeljave, sicer se lahko zgodi, da se bo ta napeljava dobesedno »stopila«. Toliko bolj bo to potrebno storiti, če bodo begunci ostali tudi čez zimo. V tem primeru bo potrebno urediti tudi kurjavo. Požarni inšpektor pa je izvršni svet opozoril, da v begunskem centru niso usposobljeni hidranti za požarno zaščito. Tudi to bodo morali sanirati. Zaradi vsega tega je občinski izvršni svet sprejel sklep, da bodo morali begunski center zapreti in begunce preseliti drugam, če vseh pomanjklivosti ne bodo odpravljene najpozneje v juliju.

M.B.-J.

LJUDSKI GODCI IN PEVCI

SEVNICA — Sevniška Zveza kulturnih organizacij vabi v nedeljo, 5. julija, ob 17. uri v kulturno dvorano GD Sevnica na srečanje ljudskih godcev in pevcev. Pesmi oziroma skladbe nastopajočih bodo posneli tudi za arhiv narodopisnega oddelka Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Nova vloga RK Slovenije

Besedilo zakona o Rdečem križu Slovenije čaka na sprejem v republiški skupščini

KOČEVJE — Z osamosvojitvijo Slovenije je Rdeči križ Slovenije začel dobivati deloviti novo vlogo. Ta izhaja iz njegovega izstopa iz mednarodno priznane organizacije Rdečega križa Jugoslavije in se kaže predvsem v neposredni navezavi stikov z vsemi mednarodnimi humanitarnimi organizacijami in društvi. Nova vloga pa Rdečemu križu Slovenije kot nacionalnemu društvu prinaša tudi nove naloge, o čemer pa je, tako kot tudi o samem delu organizacije Rdečega križa, po mnenju nekaterih funkcionarjev in aktivistov Rdečega križa javnost premalo obveščena.

Rdeči križ Slovenije v svoji novi vlogi mednarodno še ni priznan, saj je za to predhodno potrebno, da Slovenija podpiše številne mednarodne konvencije in sporazume, kar je proceduralno precej dolg postopek, nenazadnje pa tudi, da se sprejme zakon o Rdečem križu Slovenije. V delovnem besedilu tega zakona, ki ga je vlada izdelala konec marca in sedaj čaka na sprejem v skupščini, so navedene tako naloge kot viri financiranja organizacije Rdečega križa Slovenije.

Rdeči križ je mednarodna organizacija s širokim spektrom nalog. Zaradi raznih akcij zbiranja hrane, oblačil in drugega ter razdeljevanja paketov socialno ogroženim in beguncem, ki živijo pri družinah, ljudje kar dobro poznajo naše delo na socialnem področju, veliko manj pa, denimo, vedo o našem delu na področju zdravstvene vzgoje, prve pomoči, skrbi za zdravo in čisto okolje, boja proti kajenju, alkoholizmu, narkomaniji in AIDS-u ter podobnem. Meni podpredsednica OO RK Kočevje Stanka Žagar in pravi, da v te namene organizirajo številna predavanja, izdajajo brošure, prospekte in plakate ter da je del nalog, ki jih opravljajo, kot, denimo, organiziranje tečajev prve pomoči in iz-

obraževanje kadrov civilne zaščite, vir lastnih sredstev Rdečega križa.

Rdeči križ je humanitarna in neprofitna organizacija, iz lastnih sredstev in sredstev, ki jih dobimo iz občinskega proračuna, pa pokrivamo plačo za zaposleno delavko pri našem občinskem odboru in materialne stroške poslovanja. dodaja Žagarjeva, ki meni, da se druge humanitarne organizacije, ki delujejo samo na socialnem področju, torej pri skrbi za socialno ogrožene, bolne

Stanka Žagar

in ostarele, z Rdečim križem ne morejo primerjati. Rdeči križ namreč organizira tudi kvodajalske akcije, izdaja izkaznice darovalcem delov človeškega telesa, sodeluje z zdravstvenim in sanitetno službo obrambnih sil Slovenije ter civilno zaščito pri preskrbi poškodovanih in zbolelih ob oboroženem spopadu, povsem konkretne naloge ima tudi v primeru naravnih in drugih nesreč, poleg navedenega pa še številne druge naloge, ki izhajajo iz določil sprejetih Ženevskih konvencij.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Naša anketa

Večina brez dopustovanja?

Šole so do septembra že zaprle svoja vrata. Na velika vrata so vstopile počitnice, čas, ko so se v večjem delu slovenskih družin predlani odločali, kako zunaj doma preživeti vsaj nekaj počitniških dni v nabi-ranju nepotrebnih moči za dopustniške mesece. Brez morja ali vsaj planin dopust ni bil pravi. Večini je bil tudi dosegljiv, zahvaljujoč regresu, nižjim cenam v lastnih počitniških kapacitetah, možnosti obročnega odplačevanja itd. Slovenci so »zavzeli« Istro in Kvarner, kjer je na tisoče postelj v (zaenkrat še) slovenskih počitniških zmožljivostih. Mnogi so bili stalni gostje v srednji in južni Dalmaciji, pa tudi takih, ki so si privoščili nekaj dni počitnic na tujem, ni bilo tako malo. Lani je večino počitniških načrtov preprečila vojna, najprej slovenska, nato hrvaška. Četudi tipično slovenski obmorski dopustniški cilji niso bili zapleteni v vojne akcije, se je večina odrekla obmorskemu dopustništvu. In letos? Če bi sklepali po odgovorih v naši anketi, se turizmu slabo piše. Ne glede na našo anketo se mu verjetno res. Četudi je Hrvaška cenovno zelo dostopna, si bo v njej nabiralo moči mnogo manj Slovencev kot včasih, pa tudi lepote slovenskega morja, planin, toplih, rek ali podeželja jih bo verjetno odkrivalo manj, kot bi vsi pričakovali in želeli. Glavni razlog je jasen: ljudje potrebujejo denar za preživetje, prepotrebni dopust pa jim krade tudi strah pred negotovo prihodnostjo.

ZVONKO HOTKO, delavec iz Brežic: »Na dopust gremo v Poreč. Tam bomo živeli dvakrat bolj poceni kot doma. Če k ceni penziona dodam še nekaj denarja, ki ga bo na dopustu šlo, je vse skupaj še zmeraj ugodno. Zdaj je prišel čas, ko lahko revež spet gre na morje. Je pa res, da nosiš tiste kraje glavo v torbi, saj so možne diverzije. A slišim, da gre tja na dopust precej ljudi.«

MARTIN STIPIČ, delavec iz Podbočja: »Na dopust ne grem nikamor. Tisti čas bom preživel kar doma v vinogradu in na njivi. Kako pa naj naredi drugače človek na kmetih? Včasih smo že šli kam na dopust, zdaj pa je kriza in za to ni denarja. Da bi šel na slovensko, obalo, je sploh predrago. Na Hrvaškem bi prišel ceneje skozi, a tja ne grem. Ni me strah, vendar ne grem.«

BOJAN DJORDJEVIČ, strojni ključavničar iz Črnomojske: »Trenutno sem brez zaposlitve, a tudi če bi imel službo in visoko plačo, ne bi šel na dopust nikamor drugam kot na Kolpo in v hribe. Tudi pretekla leta nisem nikoli hodil na morje. Sploh pa ne bi šel počitnikovat na Hrvaško, pa če je še tako poceni. To je moj svojevrsten protest. Tudi ko bom plaval po Kolpi, ne bom stopil na hrvaška tla, dokler Slovenci ne uredimo odnosov s Hrvati.«

DRAGA ŠAJATOVIČ, snažilka v podjetju GTM Metlika: »Poleti ne morem na dopust, ker je turistična sezona in me potrebujejo v službi. Sicer pa morja razen na TV nisem videla še nikoli. Tudi na Kolpo nisem nikoli hodila, ni bilo časa. Kar imam dopusta, ga porabim za delo na njivi in v vinogradu. Sicer pa je tudi plača premajhna, da bi si privoščila ne vem kakšno počitnikovanje. Komaj je dovolj za preživetje.«

TEREZIJA SENEKOVIČ, medicinska sestra v Domu starejših občanov v Kočevju: »Letos ne gremo na dopust. Rada sicer hodim na morje, a se mu bomo letos zaradi gradnje hiše morali odpovedati. Čeprav je ceneje kot pri nas, zaradi vsega, kar se še vedno dogaja na Hrvaškem, tja ne bi šla. Če nam bosta dopuščala čas in vreme, bomo šli kdaj na Kolpo, kar nas ne bo stalo dosti več, kot če bi bili doma.«

MARIJA ORAŽEM, prodajalka v Mercatorju v Ribnici: »Dopusta ne morem dobiti, kadar bi želela in to je eden od vzrokov, da letos na dopust sploh ne bomo šli. Drugi razlog so trije otroci. Jeseni bosta kar dva šoloobvezna, kar bo nedvomno veliko stalo. Na morje, posebno na hrvaško, tako ne bi šli, saj si otroci bolj želijo v toplice. Zaradi njih bomo to kakšen vikend tudi storili.«

JANEZ GORNIK, direktor-poveljnik Gasilske reševalnega centra v Novem mestu: »Že lani so bili, pa tudi letos so takšni časi, da se morajo mnoge družine odpovedati dopustu na morju ali v planinah. Vzrok ni le vojna v sosednjih državah, temveč bolj kriza v denarnici. Midva z ženo bova letošnji dopust preživela delavno, v gradnji počitniške hišice v Klenovniku, sin pa je že tako velik, da bo odšel po svoje. Prav daleč tudi ne bo prišel.«

MARTINA PLAZAR, natakarcica v sevniškem hotelu Ajdovec: »Z družino doslej še nismo bili na dopustu na morju. Nekaj je posredi denar, saj sva z možem obnavljala hišo in bi si oddih na morju težko privoščili. Zelo rada delam na kmetiji pri mojih domačih v Dobju pri Planini, tako se najbolj sprostim. Mož je že tri dni tam in komaj čakam, da grem tudi jaz. Le zaradi otrok z možem razmišljava, da bi prihodnje leto šli na počitnice k morju.«

LADO ČUDEN, vzdrževalec elektronskih naprav v Novoletskih Tovarni ploskovnih elementov v Račjem selu pri Trebnjem: »Nikamor ne gremo na dopust, saj si z ženo, ki je tudi zaposlena v tej tovarni, z nizkimi dohodki in mladolentima otrokoma tega ne moreva privoščiti. Mogoče pa bomo le lahko skočili za kak teden v Bohinjsko Bistrico. Sicer tudi otroka zelo rada hodita na izlete oz. sprehode v naravo, na Vrhtrnebo ali Studenec.«

kmetijstvo

SREČANJE OBKOLPSKIH ČEBELARJEV

BELA KRAJINA — Nedavno je bilo že tradicionalno srečanje čebelarških društev iz Metlike, Semiča, Črnomlja ter čebelarjev onkraj Kolpe. Hrvatje so opozorili, da zaradi vojne ne vedo natančno, v kolikšni meri njihove čebele ogrožajo različne bolezni. Sicer pa so Slovenski čebelarji ušim hrvaškimi čebelarjem, ki jih je prizadela vojna, obljubili pomoč v čebelah in panjih. Dogovorili so se tudi o notni ceni medu.

Nova zadruga se je rodila v krčih

Ustanovni občni zbor KZ Krka Novo mesto — Prvi predsednik je Alojz Kastelic — Delavci ne morejo biti člani zadruga — Napovedana izločitev Žužemberka

NOVO MESTO — Čeprav je včasih že kazalo, da se bo vsa zadeva krepko zapletla, so kljub vsemu zadnje nedelje v prostorih kmetijske šole pod Trško goro le izpeljali ustanovni občni zbor Kmetijske zadruge Krka Novo mesto. Že pred tem so na referendumu konec maja takratni člani te zadruga, ki deluje na območju novomeške občine, sprejeli nova zadruga pravila, usklajena z novim zakonom o zadrugah. Od nekdanjih 785 članov KZ Krka se je za članstvo v novi zadrugi z obveznim deležem odločilo 326 članov, od teh pa se jih je ustanovnega občnega zbora udeležilo 217.

Novomeška kmetijska zadruga je velik poslovni sistem, ki deluje v celi občini, v kateri je blizu 27 tisoč ha obdelovalnih zemljišč, 7.781 kmečkih gospodarstev in 2.500 zaščitenih kmetij. V zadrugi je zaposlenih 420 delavcev. V

lanskem letu je zadruga ustvarila za 1,4 milijarde tolarjev prihodka, od tega le 198 milijonov tolarjev v sodelovanju s kmeti. Vrednost zadruga premoženja pa ocenjujejo na več kot 17 milijonov nemških mark. Med drugim so na

ustanovnem občnem zboru v nedeljo odločili tudi o članstvu delavcev zadruga, vendar so to možnost na tajnem glasovanju zavrnili.

Po novem je KZ Krka enovita organizacija, dosežanje temeljne zadruga organizacije so postale zadruga enote, tozdi pa poslovne enote. Nova zadruga tudi ni več v sistemu Mercator. Sedaj je zadruga res last kmetov, njena osnovna naloga pa je pospeševanje gospodarske koristi članov. Žal so že na ustanovnem občnem zboru prišli na dan razne napetosti in netoleranca, tako da se bo moralo novo vodstvo močno potruditi, da bo zadruga lahko koristno služila svojemu lepemu namenu. Prejšnje vloge kot podaljšana roka oblasti pa so se zadruga, upajmo, enkrat za vselej otresle.

Čeprav je bilo na zboru vse čas precej napeto ozračje, se je resneje zapletlo pred volitvami za nove organe upravljanja, ko so zadruga iz šentjernejskega konca demonstrativno zapustili zbor, češ da se vodstvo zboru ne drži dogovorov. Vendar so se strasti le pomirile in volilne glasovnice so oddali 204 člani. Za predsednika zadruga in s tem tudi za predsednika upravnega odbora so izvolili Alojza Kastelica z Malega Vrha pri Mirni Peči, podpredsednik je Jernej Krajšek iz Ločne, predsednik nadzornega odbora Božo Judež iz Praprče pri Šentjerneju. Upravni odbor šteje 13 članov, nadzorni pa 5.

Vendar s tem očitno še ni zaključen proces organiziranja novomeške zadruga. Že na zboru je predstavnik članov iz Žužemberka dal pobudo, da se začne postopek za izločitev nekdanje TZO Žužemberk iz Kmetijske zadruge Krka in za ustanovitev samostojne KZ Žužemberk. Podobno so tudi želje nekaterih članov iz Šentjerneja in Škocjana. Zadruga pravila izločitev in ustanovitev novih zadrug vsekakor omogočajo, prav tako se lahko iz dela zadruga ustanovi zadruga podjetje. O sprejemu novih članov in pogojih za to bo odločal upravni odbor.

A. BARTELJ

KMETIJE V ŠOLI — V telovadnici Srednje kmetijske šole pod Trško goro je bil ustanovni občni zbor Kmetijske zadruge Krka Novo mesto.

Pavlovič — kmet brez svoje zemlje

Z dvema hektaroma najete zemlje največji zelenjadar v metliški občini — Še preizkuša, kaj bi se najbolj splačalo vzgajati — Neurejen odkup

KRIŽEVSKA VAS — Marsikdo se bo morda vprašal, kaj je v kmetijstvu tako privlačnega, da se metalurški tehnik, ne prej zaposlen v družbenem poniku, potem zasebnik, na koncu odloči za kmetovanje. Zdravko Pavlovič iz Križevske vasi pri Metliki, ki se je zadnji dve leti posvetil zelenjadarstvu, na kratko pove, da mu je bilo vsega dovolj, pa se je zatekel v kmetijstvo. Seveda je prej preštudiral marsikatero knjigo in revijo ter se posvetoval pri takratni posevalni službi. Pa vendar je začel kmetovati brez zemlje.

»Prav zato, ker sem moral vzeti vso zemljo v najem, sem se odločil, da se bom posvetil zelenjavi, ki se je da na majhni površini veliko pridelati. Tako sem zoral polja tik ob Kolpi, ki so jih prej ljudje le kosili. In prav tam nekatero vrtnine, kot so lubenice ali paprika, izvrstno uspevajo. Ker pa, tako kot kmetje nasploh, ko sadim, nikoli ne vem, komu bom zelenjavo prodal in če bom sploh dobil kupce, se moram potruditi, da imam pridelke takrat, ko ga na vrstovih mojih potencialnih kupcev še ni,« pripoveduje Zdravko teden pred koncem junija, ko je že prodal vse zgodnji krompir in zelje ter precej kumar za solato in ko mu že zori paradiznik.

naslova ni moč pričakovati pomoči,« potarna Pavlovič.

Največjega pridelovalca zelenjave v metliški občini močno žuli tudi neurejen odkup pridelkov. Res, da mu jih za sedaj še posreči prodati krajanom, zasebnim trgovinam in tovarniškim kuhinjam, skrbi pa ga, kako bo v prihodnje. Meni, da bi bila v Metliki dobrodošla tržnica, o kateri se že nekaj časa namiguje. »Sicer pa je v Beli krajini tako malo pridelovalcev zelenjave, da bi se lahko organizirali in družno nastopili na trgu, ne pa da si lezemo v zelje. Vse, kar pridelamo v Beli krajini, bi tu tudi lahko prodali. Naša zelenjava pa bi bila veliko bolj sveža in cenejša od tiste, ki jo sedaj vozijo bogve od kod. Prav zato pogrešam v Beli krajini združenje ali društvo zelenjadarjev, kjer bi si lahko pametno razdelili delo,« pravi Zdravko in prizna, da ima že sedaj toliko dela, da mu je težko kos. Če pa bo hotel uresničiti še vse načrte, ki jih kuje, bo moral poiskati še kakšne pridne roke. Toda kaj, ko očitno še ni prave krize, kajti ko je lani iskal obiralce kumaric, niti na zavodu za zaposlovanje ni dobil delovne sile.

In kakšni so Pavlovičevi načrti? Predvsem bi rad rastlinjakom, ki prekrivajo 600 kv. metrov, dodal še kakšnega, najel še hektar zemlje, zasadil nasad breskev, kupil stroj za sajenje sadik. Razmišlja tudi, da zelenjave ne bi prodajal le sveže, ampak jo tudi predeloval, kisal repo in zelje — samo letos je posadil 4.000 sadik zelja — ter vkuhaval paprike in kumare. Pa še kakšna ideja bi se našla, žal pa je uresničitev marsikatero odvisna od dobre volje še koga, ne le od Zdravka.

M. BEZEK-JAKŠE

Zdravko Pavlovič

Kmetijski nasveti

Škodljivec ima nasprotnika

Biotično varstvo rastlin pred škodljivci je staro že več kot sto let, toda dolga desetletja je bilo tako podcenjevano in potisnjeno v ozadje, da ga celo strokovnjaki skorajda niso poznali. Zdaj, ko povsod govorijo o biohrani in integralnem pridelovanju, to je pridelovanju ob kar najmanjšem vnašanju strupenih kemičnih snovi v naravo, spet stopa v ospredje.

Ze leta 1888 so namreč iz Avstralije prenesli v sončno Kalifornijo posebno vrsto pikapolonice in z njeno pomočjo zatirali pomarančnega kaparja, ki se je bil tako namnožil, da je spravljal tamkajšnje sadjarje na beraško palico. Uspeh je bil zavirljiv, vendar je ob kasnejši "slavi" vedno novih in vse bolj učinkovitih insekticidov skorajda utonil v pozabo. Zdaj, ko je zaradi brezglavega onesnaževanja v nevarnosti vsa zemlja, voda in zrak, se spet zatekamo po modrost k naravi in njenim zakonitostim.

Ce nihče ne posega vanjo, v naravi vlada naravno ravnovesje. Vsak živ organizem ima namreč svoje nasprotnike ali antagoniste. Naravne sovražnike rastlinskih škodljivcev delimo v tri skupine: v roparje, ki svoje sovražnike usmrtojo, požrejo ali izsesajo, v parazite, ki odlagajo jajčeca v svoje žrtve, in v parazite, ki živijo na telesih svojih gostiteljev ter se z njimi hranijo. Odkar uporabljamo v kmetijstvu učinkovite kemične pripravke, s škodljivci ubijamo tudi njihove naravne sovražnike. S tem rušimo naravno ravnovesje ter škodljivcem po svoje še olajšamo razmah. Začaran krog je tako sklenjen.

Kaj lahko naredimo, da se bo obnovilo naravno ravnovesje, če je ob uvajanju monokultur v vse večjem obsegu sploh še mogoče? Predvsem je dobro spodbuditi razvoj koristnih žuželk, avtohtonih antagonistov na prostem, kot se temu reče v strokovnem jeziku. To so predvsem različne pikapolonice, tančičarice in še nekateri drugi mrežokrilci, muhe goseničarke, najezdniki, trepetalke, ose, in če k temu prištejemo še večje naravne sovražnike golazni, kot so ježi, žabe ipd., nastane kar dolga falanga človekovih zaveznikov proti škodljivcem. Da bodo imeli svoj življenjski prostor, moramo pripomoči tudi sami. Od leta 1987 se v strokovnem tisku uporablja izraz "ekološko ravnovesje površine", to so tisti ostanki površin, ki niso obdelani (žive meje, poti, robovi parcel in podobno) in ki nudijo življenjski prostor koristnim žuželkam in drugim živalim v t.i. samoregulacijski biocenozni. Taki prostori postajajo z uvajanjem biotičnega varstva vse bolj dragoceni. Ohranjamo jih!

Inž. M. LEGAN

WOLFCOMMERCE

SKLAD VZAJEMNE POMOČI OBČANOV IN PODJETIJ IZ R SLOVENIJE

ponudba za člane sklada:
brezobrestna stanovanjska, potrošniška ali gotovinska posojila

pričakujemo Vas v Novem mestu, na Prešernovem trgu 3, vsak dan od 15.³⁰ do 19.⁰⁰
telefon: 068/25 646

... z Vami v stiski in obilju ...

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Kako se izogniti nadaljnjim težavam

Praviloma je trta preveč nastavila. Vendar se sedaj po cvetenju ponekod močno osiplje. Pri nekaterih sortah, zlasti ranfolu (štajerska belina), pa obstoja možnost, da se jagode ne razvijejo normalno.

Takoj ko bo možno ugotoviti možni pridelok na osnovi zavezanih jagod, bo potrebno odstraniti ves odvečni nastavek. Da bi dosegli 5 do 6 kg grozdja na trs, potrebujemo 12 do 18 dobro razvitih mladic in, odvisno od sorte, naslednje število grozdov: žametna črna 10 do 15, modra frankinja 15 do 30, kraljevina 20 do 30, rumeni plavec 15 do 25 (razlike so zaradi odstopanja velikosti grozdov od povprečja sorte). Pri sortah z majhnimi grozdi ni potrebno odstranjevati grozde, ampak samo šibke mladice v celoti. Letošnje leto je dana enkratna možnost, ko ne bomo znižali skupnega pričakovanega pridelka z redčenjem grozdja, ker ni trsov, ki bi imeli nezadosten nastavek (redke izjeme samo potujejo pravilo).

Naštel bom razloge, ki vas bodo morali prepričati o potrebi redčenja: Razbreminenje trsa, ker s tem zmanjšamo količino pecljevine, kožic in pešk. Približno polovico mineralnih snovi se nahaja v soku jagode, ostalo pa v kožici, pecljih in peškah. Zaradi povečanja velikosti jagod pri zgodnjem redčenju grozdja je potreba po mineralnih snoveh za 25 do 35 odst. manjša, brez znižanja pridelka pod običajnim povprečjem. Pripominjam, da kolikor je redčenje poznejše, je ta razlika manjša, z redčenjem v času mehčanja ne omogočimo do-

V obeh belokranjskih KZ 333 članov

Predsednik metliške KZ Jože Klepec, črnomaljske pa Peter Malenšek

METLIKA, ČRNOMELJ — V metliški kmetijski zadrugi so z nedeljskim občnim zborom zaključili prilaganje organiziranosti zadruga z novim zakonom o zadrugah. Zadruga je ohranila dosedanja oblika organiziranosti, vanjo pa se je do občnega zbora vključilo 133 kmetov. Na občnem zboru so največjo pozornost posvetili izvolitvi organov zadruga, torej predsednika — ta je postal Jože Klepec s Krasinca — ter članov upravnega in nadzornega odbora in njihovih namestnikov.

Prav tako so imeli v nedeljo, 28. junija, volilni občni zbor v črnomaljski kmetijski zadrugi, v katero se je včlanilo 200 kmetov, ki so vplačali tudi polovico članskega deleža v višini 250 DEM v tolarjski protivrednosti, medtem ko bo-

datnega povečanja velikosti jagod. Zvečanje procenta sladkorja je odvisno od količine grozdja, ki ga odstranimo. Normalni zaželeni procent dosežemo le pri pridelku do 5 kg na trs, z življenjskim prostorom 2,5 do 3 kvad. metre (sicer moramo vse podatke preračunati na lastne razmere). Ker obstaja možnost, da zaradi dobrega nastavka pridelek doseže tudi 10 in več kil na trs, je ta razlika 7 odst. in celo več.

Posebno želimo poudariti, da je količina sladkorja v grozdju odvisna od velikosti zdrave listne površine neposredno osonečene. Zato se sorazmerno s povečanjem količine grozdja zmanjšuje procent sladkorja. - Dorelost lesa je lahko bistveno zmanjšana zaradi potrebe po daljšem zorenju grozdja. Ker v času, dokler je grozdje na trti, les ne zori normalno, je potrebno, da je po opravljeni trgatvi zeleno listje vsaj še 20 dni na trsu. Moramo se zavedati, da so v tem obdobju možne zgodnje jesenske slane, ki uničijo listje. Očesa na trsu, ki nima dovolj dozorel les, pozebejo že pri - 7 stopinj C.

- Nastavek grozdja in njegov razvoj v prihodnjem letu bo zelo slab, ker trs ni mogel ustvariti zaloge hranil v lesu, kar potrebuje za začetni razvoj v pomladi. Še posebej ne moremo računati, da bodo stranska očesa rodna, kar je v primeru pomladanske pozebe še kako zaželeno.

- Vrednost slabega grozdja bo ob obilni letini majhna, zato bomo prisiljeni sami porabiti tisto, česar ne bo nihče hotel piti. Možno je, da si zaradi velikih razlik v kakovosti grozdja kdo zapravi že pridobljeni ugled. Zaželeno pa je, da bi si čim več vinogradnikov pridobilo ugled dobrih pridelovalcev.

dipl. inž. agr. JOŽE MALJEVIČ

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejsem so prodajalci pripeljali 235 do tri mesece starih in 79 starejših prašičev. Prvih so prodali 129 po 300, drugih pa 34 po 200 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

gospodinjski kotichek Borovnice - zdravje iz gozda

Marsikoga bo te dni zanesla pot v gozd, če ne po gobe, pa po borovnicah. Te spadajo med trdo jagodičevje, kot so ribez in brusnice. Borovnice uporabljamo delno kot sveže v sadni solati, pripravljene s sladkorjem in sladko smetano, največkrat pa jih prekuhamo, pretlačimo in pomešamo med ostale sestavine ter konzerviramo. Večina jagodičevja uspeva v hladnejšem podnebnju. Borovnice so razširjene predvsem v Evropi in tudi onstran Atlantika. Zaradi svoje hranilne vrednosti so zelo cenjene, saj se uporabljajo tudi v dietne namene pri sladkornem obolenju, visokem krvnem pritisku, slabokrvnosti in pri črevesnih obolenjih, ki jih spremlja driska. V 100 g borovnic je 80,3 g vode, 1 g beljakovin, 1 g maščob, 16 g ogljikovih hidratov, nekaj kalcija, železa, kalija in precej vitamina C. S 100 g svežih borovnic zaužijemo 87 kcal. Plodove lahko konzerviramo na različne načine. Najenostavneje je, če jih posušimo, in takšne uporabljamo za pripravo dietnega čaja ali kot dodatek krompotu iz suhega sadja. Zelo dobro se tudi zamrzujejo. V ta namen uporabljamo le sveže, enakovredno zrele in čvrste plodove. Oprane in osušene razgrnemo po pladnju in za nekaj ur postavimo

v zamrzovalnik. Zamrznjene potresemo s sladkorno moko le toliko, da zaščitimo površino pred vplivom zraka. Preveč sladkorja zavira proces zmrzovanja. V skrinji se ohranijo do enega leta. Za vroče dni lahko pripravimo borovničev sok iz 5 kg borovnic in 600 g sladkorja. Oprane borovnice potresemo s sladkorjem in sočimo v sokovniku. Iz mase dobimo 3 do 3,5 litra bistrega soka. Če pa hočemo pripraviti borovničev sirup, uporabimo na 1 liter soka 1 kg sladkorja. Izsočenemu soku dodamo potrebno količino sladkorja in maso ponovno segrejemo do vrelišča ter polnimo v segrete steklenice, ki jih zapremo s kovinskimi ali gumijastimi zamaški. Zelo okusen in uporaben posladek je borovničev džem, ki ga pripravimo iz 1 kg borovnic, 875 g sladkorja in 1 vrečke želatina (naravni jabolčni pektin). Sadje zmehčamo in segrejemo do vretja. Želatin razmešamo z žlico sladkorja. Zavretemu sadju počasi vmešavamo sladkor in po 20 minutah vrenja dodamo želatin. Masa ne sme vreti več kot 1 minuto, sicer se sposobnost zgoščevanja zmanjša. Se vroč džem polnimo v segrete kozarce.

HELENA MRZLIKAR

V Novem mestu ni »naj« trgovine

Zato pa se je v polletnem ocenjevanju vseh 11 prodajaln, ki so jih lastniki prijavili, uvrstilo v drugi kakovostni razred — Cilj je čim boljša oskrba potrošnikov

NOVO MESTO — V novomeški občini je sicer nekaj dobrih trgovin, ni pa nobene take, ki bi si zaslužila naziv »naj trgovine«. Takšen je izid ocenjevanja prodajaln blaga široke potrošnje, ki ga je izvedla posebna komisija pri občinskem sekretariatu za družbeni razvoj od lanskega decembra do konca letošnjega maja.

Ocenjevanje naj bi poleg znanega dejstva, da se dobro blago samo hvali, spodbudilo trgovce k čim boljši ponudbi, zato naj bi ga čez leto spet ponovili. Naziv »dobra prodajalna« se bo takrat lahko spreminil v »naj prodajalna« ali pa bo trgovini odvzet, odvisno od tega, ali bo trgovina kakovost ohranila, izboljšala ali poslabšala.

Komisija je na osnovi posebnega pravilnika ocenjevala založenost trgovine, podobo trgovine in okolice, kulturo postrežbe, dajanje posebnih ugodnosti kupcem in raven cen. Ocenjevanje je potekalo nenapovedano, v času, ko je bilo možno ugotoviti, kakšna je povprečna založenost trgovine. Ob vsakem ocenjevanju trgovine je bilo anketiranih 20 naključno izbranih kupcev, katerih mnenje je služilo za oceno kulture postrežbe. Za ocenjevanje so družbeni in zasebni trgovci prijavili 11 prodajaln v občini, od tega 9 samopostrežnih in dve klasični: M—Standard potrošniška centra v Ločni in na Za-

grebski ter prodajalno Pogača; KZ Krka, Blagovnica v Žabji vasi, Zadrudni dom v Bršljini in prodajalna na Koštialov; Dolenjka, samopostrežbe v Šmihelu; na Ragoški in na Ljubljanski; Marte Vrščaj prodajalno Urška in Jožeta Perka market Perko v Otočcu.

Kot rečeno, nobena od ocenjevanih trgovin ni dosegla dovolj velikega števila točk za uvrstitev v prvi kakovostni razred in naslov »naj trgovina«. Vse ocenjene trgovine pa so izpolnile pogoje za uvrstitev v drugi kakovostni razred, kar je precejšen napredek v primerjavi z ocenjevanjem, ki je bilo izvedeno leta 1989 v sodelovanju z ljubljanskim Domusom. Veliko takrat ugotovljenih napak so trgovci odpravili. Artikli so razporejeni bolj smiselno, pregledno in dosegljivo kupcem, merilne naprave so na vidnih mestih, cene so dokaj vidno označene tudi v oddelkih za kruh, meso in delikatese. Navsezadnje je mnogo boljše tudi obveščanje kupcev o dejstvih trgovin, čemur pa gotovo v največji meri botruje konkurenca.

ci KZ Krka v Žabji vasi, v prodajalni Pogača M-Standarda in v Urški.

Ocenjevanje prodajaln pa je pokazalo tudi mnoge pomanjkljivosti. Vhodi in izhodi v prodajalne marsikje niso najbolje urejeni, oprema je slabo vzdrževana. Kupci se marsikje težko ogibajo drug drugemu, blagajne pa so zavora za hiter pretok kupcev. Zunanost trgovin in način zbiranja odpadkov še nista ustrezno urejena, komisija ni bila posebno navdušena tudi nad videzom skladiščnih in pomožnih prostorov za osebje, česar kupec sicer ne vidi. Komisija je ugotovila precejšnjo skrb za ugodne nakupe in promocije izdelkov, neustrezno urejenost prodaje delikates in slabšo založenost z določenimi vrstami blaga. Morda bo tega po nekaj zaporednih ocenjevanjih in še večji konkurenci na trgu manj.

Z. L.-D.

Napredek z javnimi deli

V krajevni skupnosti Žužemberk hitijo z uresničevanjem kar obsežnega programa — Velik prispevek

ŽUŽEMBERK — V krajevni skupnosti Žužemberk je oktobra lani izvoeljeno novo vodstvo pripravilo za letos ambiciozen načrt del, ki naj bi jih opravili za napredek teh suhokranjskih vasi. Zaenkrat ga brez večjih težav uresničujejo.

Najprej so se lotili asfaltiranja 1,3 kilometra ceste skozi Gradenc. Delo je že opravljeno, stalo je 3,3 milijona tolarjev. Za to je še samoprisevek in delež v Kleku, sami vaščani pa so prispevali slabo petino. Končano je že asfaltiranje 1,1 kilometra ceste Poljane—Šmihel. V celoti je bil obnovljen tudi leseni most na Dvoru, da bo spet zdržal 20 ali 30 let. Zanj so porabili 1 milijon tolarjev, večinoma pa je bil obnovljen po programu javnih del. Prek javnih del je bil obnovljen tudi mostiček na javni poti Jama—Stavča vsi, ki se je podrl. S pomočjo Keke pa je v gradnji javna razsvetljava na Cviblu.

V drugi polovici julija bodo asfaltirali dober kilometer ceste skozi Veliki Lipovec. Projekt je vreden 5 milijonov tolarjev. 70 odst. denarja kranjčan in krajevne skupnosti je že zbranega, čakajo še na občinski delež. Z julijem se bodo po programu javnih del lotili gradnje vodovoda Lipje—Lašče, da bodo končno tudi Laščani dobivali vodo iz pravega javnega vodovodnega omrežja. Po 20 letih mirovanja naj bi 1. julija spet začeli delati vodnjak na žužemberškem trgu,

ŠKOCJANCI NAJBOLJ PRIPRAVLJENI — Gasilska ekipa iz Škocjana, ki jo vodi Jože Zupančič, se je pet let pripravljala in čakala na zmago. To ji je uspelo na nedeljskem avtorallyju, ki so se ga udeležila domala vsa gasilska društva v občini. Poleg pregleda vozila in opreme gasilcev so se gasilci morali pokazati v spretnosti polaganja cevi, v delu z radijskimi postajami in drugim. Med industrijskimi strokovnimi društvi so bili najbolj pripravljeni v Krki, v Novolesu in Novotoku. Med deželskimi ekipami je zmagala ekipa Bele cerkve, pred Ratežem in Mokrim Poljem, pri članih pa so slavili Škocjanci pred ekipama Kamenc. (Foto: J. Pavlin)

O GOSPODARSTVU

NOVO MESTO — Prejšnji terek je bilo v Novem mestu srečanje članov občinskega odbora Demokratske stranke ter dolenjskih in belokranjskih direktorjev in podjetnikov z ožjim vodstvom Demokratske stranke. Razpravljali so o problemih, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, predvsem o težavah zaradi visokih obresti in izgube trgov nekdanje Jugoslavije, pa zaradi neveljavnih pogojev, ki jih je sklenila še Jugoslavija, Slovenija pa novih še ni podpisala. Pogrešajo usklajen nastop vlade in podjetnikov na vzhodnih trgih in menijo, da bi morali biti uspehi diplomacije kronani z uspehi na gospodarskem področju. Podarjeno je tudi bilo, da je treba čimprej izpeljati sanacijo bank ter poiskati nove možnosti in oblike spodbujanja podjetij za reševanje problema nezaposlenosti.

Patrulje so opravile nalogo

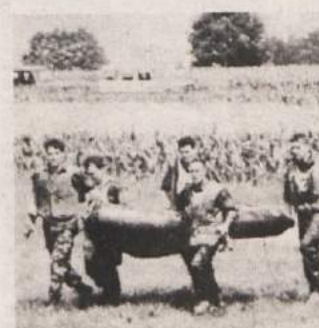
V soboto dopoldne je bilo v okolici novomeške vojašnice spet živahno — Tokrat se ljudje zaradi vojaških patrolj, ki so tekale po poljskih poteh, niso bali — Tudi Dolenjci uspešni

NOVO MESTO — Republiški štab za teritorialno obrambo je zaupal organizacijo prvega državnega prvenstva v teku vojaških patrolj pokrajinskemu štabu TO za Dolenjsko, od sprejema povelja ter do njegove izvršitve zadnje soboto pa je poteklo vsega enajst dni. Če pomislimo, da je na tekmovalno sodelovalo 23 petčlanskih ekip in da je bilo potrebno v tako kratkem času zbrati strokovno organizacijsko in sodniško osebje, pripraviti progno in uskladiti vsa potrebna dela, potem gre organizatorju celo pohvala.

Ekipa se sestavljali vojak, ki služijo vojaški rok in tisti iz rezervne sestave TO. Na prog, ki je vodila od strelišča v Bršljino skozi gozd do Češče vasi in tam do Krke, po Krki do Grobelj, nato pa po kopnem do Cegelnice in nazaj na strelišče, vsega skupaj dolgi deset kilometrov, so morali poleg hitrosti opraviti še več preizkušenj: hoja v smeri azimuta, veslanje na gumijastem čolnu, streljanje z avtomatsko puško, plezanje po vrvi, razstavljanje in sestavljanje orožja in premagovanje različnih ovir. Vse ekipe so pokazale dobro pripravljenost, izurjenost in usposobljenost ter veliko mero tekmovalnega žara, kljub temu pa so bile kot na vsakem tekmovalju v dosežkih velike razlike. Tako je prvo mesto zasedla ekipa republiškega štaba, za katero so nastopali že uveljavljeni biatlonci, drugo ekipa pokrajinskega štaba iz Kranja in tretje ekipa 73. območnega štaba. Dokaj dobro se je uvrstila tudi ekipa pokrajinskega štaba za Dolenjsko, ki je dosegla peto mesto, med prvo polovico ekip pa se je z enajstim mestom uvrstila tudi ekipa 21. območnega štaba iz Novega mesta.

»S tem prvenstvom smo želeli utreti pot preverjanju izurjenosti in usposobljenosti naših posadk ter moštev v okviru oddelkov, s tem da vodja vodi patroljo po zahtevnem zemljišču in opravlja nalogo, kot bi bile približno podobne bojnim nalogam,« pravi vodja tekmovalnega Bogdan Mali. »Proga zahteva visoko psihofizično pripravljeno moštvo, poleg tega pa vsebuje ogromno aktivnosti ki od udeležencev zahtevajo predstavitve sposobnosti in znanj, ki so si jih vojaki naučili v prvih treh mesecih oziroma v prvi fazi usposabljanja. Mislim, da smo s tekmovaljem dosegli cilje, da smo ustvarili visoko borbeno vzdušje in da je tekmovalje v celoti uspelo. Na koncu tekmovalnja bomo naredili analizo, s pomočjo katere bomo bodočemu organizatorju posredovali dopolnila in spremembe, kajti tekmovalje naj bi postalo tradicionalno; hkrati pa mislimo, da bi bilo potrebno uvesti kvalifikacije, da bi lahko zmogovale ekipe prišle v ožji izbor za tekmovalja v evropskem merilu.«

T. JAKŠE

PET MOŠČOLNOM — Takole so morali člani patrolje čoln prinesiti do Krke, se trije vkrcati in se z njim spustiti nekaj sto metrov nižje po vodi, druga dva pa jih spremljati ob obali. Odločala je hitrost in spretnost. (Foto: T. Jakše)

TUDI DOLENJCI NA SREČANJU TREH DEŽEL

NOVO MESTO — 27. junija je bilo v Koroškem Podkloštru srečanje upokojenskih društev iz Avstrije, Italije in Slovenije. Trajalo je dva dni, izmenoma pa so se ga udeleževala društva iz vseh treh držav. Slovencev je bilo v obeh dneh okrog 1500, med temi tudi 44 članov upokojenskih društev iz Novega mesta in Metlike. Prvo srečanje upokojencev v okviru dejavnosti Alpe-Adria je bilo namenjeno spoznavanju med seboj, izmenjavi izkušenj pri delovanju na kulturnem, športnem, izobraževalnem in drugih področjih. Novomeščani in Metličani so se vrnili z najlepšimi vtisi.

SPET DRAŽJI VRTEC

NOVO MESTO — Čeprav so se vrtni v novomeški občini podražili že maja, so z odobritvijo občinske vlade od 1. junija dalje dražji še za 30 odst. VVO je v prvih petih mesecih namreč pridelala za 4,5 milijona tolarjev izgube, ki bi se le še povečevala, če vrtna ne bi podražila. To pa, žal, še ni vse. Vrtec bo v skladu z rasto življenjskih stroškov poslej dražji vsak mesec, kar pa bo vsaki sproti odobrila občinska vlada. Ta je tokrat od VVO Novo mesto zahtevala pripravo sanacijskega programa, v katerem mora predvideti notranje ukrepe za zmanjšanje izgube na račun tekočega poslovanja, nikakor pa ne na račun otrok.

Dogovor o koaliciji

Stranke leve sredine v Novem mestu sklepajo dogovor o sodelovanju

NOVO MESTO — Nezadovoljne z dogajanjem predvsem v občinski skupščini so se občinske organizacije Socialistične stranke, Stranke demokratične preneve, Demokratske stranke in poslanskega kluba Zelenih Novega mesta odločile skleniti dogovor o koaliciji, po katerem bodo skupno nastopale, sodelovale in se medsebojno obveščale o problematiki, s katero se srečujejo kot levo sredinske stranke. Dogovor, za podpis katerega potekajo dogovori tudi z Liberalno demokratično in Socialdemokratsko stranko, predvideva tudi sodelovanje v prizadevanju, da bi v volilnih postopkih spravili v Ljubljano na pomembna mesta v parlamentu in vladi primerno število kadrov iz novomeške občine.

V občini pa bo njihovo delovanje usmerjeno v zagotavljanje ustavnosti in zakonitosti v občini, ustvarjanje čim boljših pogojev gospodarjenja na vseh področjih, aktivno politiko urejanja in varstva okolja, aktivno socialno politiko, ustrezno kadrovsko politiko, decentralizacijo odločanja in učinkovitost delovanja skupščinskega sistema itd.

NAJSTAREJŠA GASILCA — Milan Zajc in Florjan Lužar sta danes najstarejša med mirnopeškimi gasilci, saj sta se v vrste gasilcev zapisala že leta 1927. »Pred vojno in po njej je gorelo skoraj vsak teden. Danes v Mirni Peči skrivamo za to, da ne gori. Že več kot trideset let na našem območju ni bilo požara,« pove Florjan Lužar. (Foto: J. Pavlin)

90 let gasilcev Mirne Peči

Še danes hranijo prvo ročno gasilsko črpalko

MIRNA PEČ — Lojze Hude, Anton Zajc, Ludvik Bartelj, Franc Matoh, Ivan Rozman, Jakob Parkelj in Jakob Krevs so bili davnega leta 1902 prvi gasilci v Mirni Peči. Nabavili so ročno črpalko, ki je uporabna še danes. Že leta 1906 so zgradili gasilski dom z orodjarno. Prva oprema je bila skromna, a skrbeno varovana.

Pod takšnimi pogoji so mirnopeški gasilci opravljali svoje poslanstvo vse do leta 1928, ko so pod vodstvom ta-

kratnega poveljnika Jerneja Zupančiča nabavili prvo motorno brigalno in postopoma dovojnjevali tudi ostalo opremo. Med vojno je delovanje društva precej zamrlo, saj je precej članov odšlo v borbo, po osvoboditvi pa je društvo spet oživele. Vsesplošen razvoj tehnike je terjal modernizacijo tudi pri gasilcih. Staro črpalko so zamenjali z novo, dopolnili so tudi ostalo opremo. Leta 1972 so Mirnopečani kupili prvi gasilski avto, deset let kasneje pa obnovili dom z orodjarno. Tega leta so kupili cisterno, s katero so vrsto let dovažali vodo v vasi brez vodovoda.

Mirnopeški gasilci imajo danes v svojih vrstah 175 članov. Veliko pozornost posvečajo vzgoji mladih. Njihova pionirska gasilska desetina je prav letos na občinskem gasilskem tekmovalju dosegla 1. mesto. »V vseh devetdesetih letih je bilo pri gasilcih v ospredju delo in pomoč. Premagali smo se politične in druge krize, zato gasilci ostajamo in svojo dejavnost bomo še razširili,« je v bilten, ki so ga izdali ob 90-letnici zapisal predsednik društva Mirko Krevs. Ob jubileju so mirnopeški gasilci pripravili vrsto slovesnosti in prireditev. Ze v petek je bila slavnostna seja društva, v nedeljo pa so pripravili občinsko avtorally tekmovalje, gasilsko parado, vtor gasilskega reševalnega centra, razstavo stare in nove gasilske opreme in veliko veselico, ki jo je »zabelil« ansambel Lojzeta Slaka.

J. PAVLIN

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 4. julija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** Dolenjka Market, Cesta herojev trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure;
- **PERKO,** market na Otočcu
- **Šentjernej:** Mercator—Standard, Samopostrežba
- **Dolenjske Toplice:** Mercator—KZ Krka, Prodajalna Vrelec
- **Žužemberk:** Dolenjka Market
- **Straža:** Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- **Novo mesto:** v nedeljo od 8. do 11. ure; Mercator—KZ Krka, Prodajalna Glavni trg od 8. do 12. ure; trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi PERKO, market na Otočcu

NASVIDENJE ŠE KDAJ! — Takole so se v prisotnosti staršev in sosedov v dvorani na Uršnih selih poslovili od tega šolskega leta otroci z Uršnih sel, ki obiskujejo podružnično šolo v Birčni vasi. Glasbeno igrivo v Deželi Škratov so pripravili pod mentorstvom Klementine Fon, ki je igrice tudi ubesedila. Tudi ona se s tem poslovila od Uršnih sel, saj po uspešni maturi odhaja na študij v Ljubljano. Upajmo, da bo njeno delo sedaj nadaljeval kdo drug in bo dežela Škratov živila naprej. (Foto: T. Jakše)

Ena gospa je rekla, da komunalec, ki po mestu žge iz raznih luknjic poganjajoč travne bilke, zasluži posebno pohvalo za pedantnost. Večini so bilke skoraj nevidne.

ZA KMETIJSTVO?

NOVO MESTO — Novomeška občina bo v skladu z odlokom o uvedbi finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter proizvodnje hrane za leto 1992 letos uveljavljala zahteve za 47,6 milijona tolarjev nepovratnih sredstev iz republiškega proračuna. Svetovalna služba pri novomeški enoti Kmetijskega zavoda Ljubljana bo pripravila šest programov, ki so po kriterijih odloka upravičeni do nepovratnih investicijskih sredstev. Gre za obnovu in ureditev nasada 6 hektarov vinograda in 20 hektarov sadovnjaka, za pripravo investicijsko-tehnične dokumentacije za 27 hlevov za govejo živino in 8 hlevov za rejno prašičev, pa za program ribogojnice in polžereje.

ZAHTEVAJO PLAČO

NOVO MESTO — Ker osebnih dohodkov za maj niso dobili do 25. junija, so v novomeškem Tenelu, ki je dolgo v težkem položaju in v blokiranem žiro računom, v ponedeljek stavkali. Ko so po svoji oceni dobili od vodstva primerna zagotovila za uresničitev dveh glavnih zahtev — zaostale plače in načrt poslovanja do konca leta do 3. julija — so stavko prekinili. Če enega in drugega jutri ne bo, so za ponedeljek napovedali nadaljevanje stavke.

TURIZEM - Ko so ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku takratnega ministra za turizem Inga Paša ob njegovem obisku v Vinici gostitelji vprašali, kaj so pridobili s tem, ko so postali občini, jim je zatrdil, da se bosta ob meji začela kmalu razvijati trgovina in turizem. Glede na njegova zagotovila bi ta "kmalu" že moral priti, pa ga ni še od nikoder. Pač pa cveti trgovina prav tako ob meji, a na hrvaški strani, kamor Slovenci pridno nosijo nemške marke, za katere dobijo več kot trikrat več hrvaških dinarjev kot v Sloveniji dolarjev. Vse to je očitno dobro znano tudi Gorenjcem, saj je eno od krajskih podjetij ponudilo pomoč pri "organizaciji" poslov za turistično območje Kolpe v občini Črnomelj, kot so sami imenovali svojo ponudbo. Med drugim bi nudili tudi ogled Karlovca in nakupe v njem. Kakor povedo Belokranjci, si od vseh znamenitosti, ki jih je moč zaznati v delno poruščenem Karlovcu, še najbolj vneto ogledujejo izložbe.

NOČ IMA SVOJO MOČ - Občinski izvršni svet je sicer podaljšal obratovanje na disko klubu v Črnomaljskem gradu do 3. ure jutraj, a tisti, ki prihajajo ob ponedeljkih jutraj bodisi v službo bodisi po opravkih na občinsko upravo, ki je prav tako v gradu, niso mogli mimo "podvigov", ki jih, sicer nedokazano, a domnevno, povzročajo v poznih nočnih urah obiskovalci diska. Ponekodene občinske stopnice so precej nedolžna zadeva v primerjavi s porušeno ograjo za občinsko stavbo in s še kakšno lumparijo. Ko bo črnomaljska občina samostojna, brez semičkega in viniškega priveska, si bo morda lahko privoščila celo nočnega čuvaja, ki bo ugotavljal, od kod prihajajo nepridipravi, ki jim doma niso privzgoji osnov olake.

Sprehod po Metliki

DA IMA NOČ SVOJO MOČ, je videti tudi na nekaterih občestnih tablah, ki so jih prevec razgrete glave poškovale, se pravi: odlomile. Takšna usoda je doletela tablo z napisom Milica nasproti Gale, še huje pa se je zgodilo z oznako Primostek, ki jo je nekdo do kraja sesul. Za prvi primer bi morda že našli opravčilo, saj je šla morda komu na jetra beseda "milica", v primeru Primostek pa ostane človek brez besede.

METLIČANI IZKORISTIJO TU - DI NAJMANIŠO priložnost za obisk sosednje Hrvaške. Tja ne hodijo k ljudem, ki so jih gostili med vojno, ampak jih žene čez Kolpo nakupovalna mrzlca. Na dan praznovanja slovenske državnosti je bilo v Zagrebu toliko Metličanov, da je bila Metlika dobesedno prazna in če se ne bi po njej sprehajale mačke, bi naključni obiskovalec menil, da gre za izumrlo mesto. Za "bregčarje" je Hrvaška zanimiva zaradi dobre menjave dolarjev in mark.

Trebanjske iveri

TESNILA - Poslanec zbora občin in občinski odbornik Alojz Metelko (SLS) ter njegova strankarska kolega Božo Kravcar in Marjan Uhan so na zadnjem skupnem zasedanju trebanjske občinske skupščine odločno zahtevali, da je treba pridobiti točne podatke o poslovanju Tesnila, da bi si nalili čistega vina, koliko je resnice v govoricah o nenavadnem lastninjenju in odpuščenju delavcev. Župan Pungartnik je odvrnil, da sicer podatke lahko zahtevajo, vprašanje pa je, ali jih bodo tudi dobili, ker nova zakonodaja štiti tajnost podatkov o poslovanju podjetij.

BEGUNKE - Sekretarka sekretariata za ljudsko obrambo Zdenka Krese je postregla z nekaterimi podatki o beguncih na Čatežu. Njihovo število se suče okoli številke 100, prevladujejo pa otroci in ženske. Odbornik Nace Skoda se je znebil dvoumnega vprašanja: "Morajo imeti dovolilnico za obisk mladega dekleta?" SKROPIVA - Iz Slovencev ne bo naredili naroda ovaduhov, zato se naj inšpekcijske službe drugače organizirajo, je zahteval odbornik Marjan Uhan. Alojz Metelko pa je dodal, da "imamo dve trgovini, ki prodajata škropiva. Tista na Glavnem trgu nima pogojev, pri gosevu v Stefanu pa uradno prodajajo samo živila, vmes pa še škropiva."

Teniški turnir za pokal mesta Trebnje

TREBNJE - V soboto in nedeljo je v Športnem centru Vita v Trebnjem potekal teniški turnir za Pokal mesta Trebnje in nagrado podjetja Tesnila Trebnje. Nagradni sklad na turnirju je bil 50.000 dolarjev. Na turnirju je igralo 28 igralcev iz dvanajstih slovenskih krajev. Dosegli so naslednje rezultate — finalne: Trupej (Medvode) : Škrjanc (Grosuplje) 6:3, 6:2 in Vengust (Ljubljana) : Bradac (Dol. Toplice) 6:2, 6:0, final: Trupej : Vengust 6:0, 6:0.

Koliko denarja lahko reši Belt?

Občinski izvršni svet bi za finančno sanacijo Belta namenil za 200 tisoč DEM obveznic, a mora o tem odločiti skupščina — Premalo denarja z republike

ČRNOMELJ — Zaradi težav v Beltu občinski izvršni svet tudi na zadnji seji pretekli teden ni mogel mimo tega največjega črnomaljskega bolnika. Občinska vlada bi se morala odločiti predvsem, ali bo dala za sanacijo podjetja sploh kaj denarja iz občinskih obveznic, in če bo, koliko. V razpravi pa se je pokazalo, da člani izvršnega sveta niso povsem prepričani, da bi denar, ki bi ga lahko namenili iz občinskih obveznic, popolnoma rešil tovarno, zlasti ker so pod vprašajem tudi nekatere druge rešitve, zlasti bančne.

V Beltu imajo za 153 milijonov dolarjev nepokritih lanskih izgub. Izračunali so, da bi do konca letošnjega leta primanjkljaj znašal 414 milijonov dolarjev, če ne pride do finančne konsolidacije, v nasprotnem primeru pa bi imeli celo nekaj ostanka. Ob tem je eden od članov IS zastavil vprašanje - na katerega sicer ni dobil odgovora - kdo od tistih, ki imajo svoj denar, bi ga bil pripravljen dati za sanacijo Belta. Veliko denarja je po njegovih besedah namreč že slo v Belt, rezultatov pa ni. Zato bi denar iz občinskih obveznic raje namenili za zares perspektivne programe. S tem se je strinjal tudi drugi član vlade in menil, da občina lahko z obveznicami podpre le natančno začrtan program, ki bo prinašal dobiček. Čeprav je IS sprejel program Belta, pa omenjenega člana ni prepričal, da bo zares uspešen in donosen. Ne s finančne ne z ekološke in ne z

zdravstvene strani ne vidi dolgoročne rešitve sanacije Belta v livarstvu,

Sicer pa je lahko dolgoročno rešitev za Belt koprski Cimos, ki od Belta zahteva, naj se odloči, ali bo postal njegov hišni dobavitelj. Kot je bilo slišati na IS, na to Belt sedaj še težko pristane, ker nima osvojenih vse proizvodnje za izdelke za Cimos, od katerih so nekateri zelo zahtevni. V Beltu tamno tudi, da nimajo dovolj zmogljivosti za izdelovanje izdelkov iz nodulearne litine. Ob tem, pa je Cimos že vložil v Belt nekaj opreme za kontrolne postopke, pripravljen pa je sodelovati tudi pri nadaljnjih naložbah.

Kljub vsemu temu je IS sklenil, da za sanacijo Belta ne bodo namenili za več kot za 200 tisoč DEM občinskih obveznic, in še to le za proizvodni program za Cimos, ki bo dolgoročno lahko pri-

našal dobiček. Ob tem je eden od članov občinske vlade opozoril, da o tem denarju nima pravice odločati IS, ampak le skupščina, kajti gre za denar, ki so ga namenili za vlaganje v malo gospodarstvo, kar pa Belt ni. V vladi pa so se strinjali, da je predlog finančne sanacije banke vprašljiv, saj je republiško ministrstvo za delo namenilo za reševanje presežnih delavcev le 20, in ne od črnomaljske strani predvidenih in zahtevanih 116 milijonov dolarjev. Zato bodo morali najti drugo rešitev za finančno sanacijo. Črnomaljska vlada pa se ne more strinjati s tako pasivnostjo republiških organov do sanacij ali stečajnih podjetij in zahteva, da sprejmejo potrebne rešitve čim prej. Poleg tega menijo, da sodi Belt med podjetja, predvidena za reševanje po eni od zakonskih oblik. Hkrati v črnomaljski vladi opozarjajo na osip kadrov v Beltu, predvsem tehničnih in komercialnih, torej tistih, ki bi v teh težkih časih morali nositi največje breme. Vodstvo podjetja pa je naredilo premalo, da bi našlo druge strokovnjake.

M. BEZEK-JAKŠE

ZGOREL KOZOLEC

KAL PRI SEMIČU — 26. junija je neznan storilec na Kalu pri Semiču podtaknil ogenj na kozolecu Antona G. Kozolec je pogorel do tal, v njem pa tudi 5 ton sena, kosilnica in traktorske grablje. Skode naj bi bilo za okrog 100.000 dolarjev.

USPEŠNO DESELETJE

— 24. junija 1982 se je ob 11. uri sestalo v Novem mestu 15 invalidov in ustanovilo invalidsko društvo. Natanko desetletje pozneje so se ob isti uri na proslavi ob jubileju v Župančičevem hramu v Dragatušu zopet zbrali ustanovni člani in 90 tistih, ki so člani enega najboljših delavskih invalidskih društev v Sloveniji sploh. Ob tej priložnosti so podelili priznanja. Med drugimi ga je prejela tudi najboljša delavna članica izvršnega odbora novomeškega društva invalidov Jelka Tomšič, izročil pa ji ga je predsednik društva Andrej Gregorčič. Na desni stoji tajnik Zvone Tkalec, ki mu gre prav tako veliko zaslug za uspeh društva. (Foto: M.B.-J.)

GALA ZOPET NAGRAJEVALA — Prodajalna Gala je v poldrugem letu odkar je v Metliki, pripravila že več akcij in presenečenj za svoje zveste kupce. Pretekli teden so znova zavrteli mešalec za beton, v katerem je bilo 7.000 kuponov tistih, ki so v zadnjih tednih v trgovini kupili za več kot tisoč dolarjev blaga. Izžrebali so več kot sto nagrad, takole pa je eden najbolj znanih Belokranjcev, Toni Gašperič, potegnil iz mešalca lisic Francija Žuglja iz Curil pri Metliki, ki mu je sreča namenila prvo nagrado, hladilno skrinjo. (Foto: M.B.-J.)

Dobrodošla le konkurenca

Padec življenjske ravni

METLIKA — V tukajšnjem Splošnem trgovskem podjetju Mercator, ki ima večino prodajal v metliški občini, ugotavljajo, da trgovina v letošnjem letu posluje slabše kot leto poprej, in sicer predvsem zaradi slabše likvidnosti. Tudi zaloge se počasnije obračajo. Kot je na seji skupščine, kjer je tekla beseda o gospodarjenju v občini, povedal direktor metliškega Mercatorja Janez Videtič, je ponudba v njihovih trgovinah sicer dobra, saj ni pomanjkanja na tržišču, vendar vsaj v kratkem ne pričakuje razvoja na področju trgovine, ampak še dolgoročno. Trgovina namreč cveti tam, kjer živijo bogati ljudje, kupna moč tako Belokranjcev kot prebivalcev onstran Kolpe, ki so bili nekaj pogosti kupci v metliških prodajalnah, pa je močno padla. Priznal je, da se je ponudba v njihovih prodajalnah izboljšala tudi zaradi konkurence, ki je dobrodošla, če je zdrava. Vendar pa nekateri ponujajo blago tudi pred tovarnami in v tovarnah ter po domovih, kar pa ne pomeni, da je takšno blago cenejše od tistega v prodajalnah. Po Videtičevem mnenju gre lahko v takšnih primerih tudi za prikrievanje davkov in prispevkov, torej za

● V metliškem Mercatorju vedo, da bodo ob denacionalizaciji vsaj tri prodajalne zagotovo morali vrniti nekdanjim lastnikom. To pa zanje pomeni tudi presežek delovne sile. Vendar upajo, da bodo ta problem rešili na neboleč način.

neupravičeno bogatenje ter hkrati neloyalno konkurenco ostalim trgovinom. Vendar je bil kljub vsemu optimist, prepričan, da bo trgovina preživela, če je res, kot napovedujejo nekateri, da smo sedaj s krizo na najnižji točki.

M.B.-J.

Kolpa turistično področje

V Črnomlju predlagajo celotno območje na slovenskem bregu Kolpe kot turistično — Obetavni načrti

ČRNOMELJ — Do lanske vojne v Sloveniji je imelo Pokolpje v naši republiki posebno mesto in pomen, danes pa zato, ker status meje ni natančno določen, ostaja marsikaj še odprto. Toda v Črnomlju poudarjajo, da bodo morali kljub nejasnostim glede meje postopno uresničevati razvojni program, ki so ga sprejeli za to področje. Ker je Kolpa v vsem svojem toku privlačna in primerna za kopanje, ribolov, čolnarjenje in kampiranje, so v tukajšnjem oddelku za družbeni razvoj predlagali, naj bi bila Kolpa od kočevske do metliške občinske meje, torej v vsem delu, ko oblika črnomaljsko občino, turistična cona. Ta predlog so posredovali republiški ministru za zunanje zadeve, ko bo ustanovljena, pa ga bodo tudi stalni slovensko-hrvaški mešani komisiji.

bi turisti lahko nadaljevali s čolnarjenjem, v Ziljah in Pobrežju pa bi bilo moč urediti prehodni jez s turistično-energetskim objektom in kopališčem. Manjše taborne prostore bi lahko uredili v Vidinah, Žuničih, Adlešičih, Pobrežju in Fučkovcih. Za turizem bi lahko postal privlačen tudi pobeški grad, ko bi ga obnovili. Načrtov je torej veliko, mnogi so obetajoči, in če se bodo tudi uresničili, bi Kolpa lahko postala, kot je bilo nedavno slišati, največje slovensko »morje«.

M.B.-J.

Črnomaljši imajo veliko argumentov za to, da so predlagali za turistično območje Pokolpje od Prelesja do izliva Lahinje v Kolpo. V Prelesju je že sedaj taborni center, predvidena pa sta tudi jezova za čolne s turistično-energetskim objektom in kopališčem, turistična vas in lovski center. Od Prelesja do Radencev načrtujejo del magistralne poti za sprehajanje, jahanje in pohode, v Radenceh pa manjši taborni prostor s kopališčem. Od Radencev do jezua pri najjužnejši slovenski vasi, Otoku nasproti hrvaškega Severina, načrtujejo nadaljevanje magistralne poti za sprehajanje, jahanje in pohode. Kopališča bi lahko uredili v Bregu, Damlju in Otoku, od Brega do Damlja pa daje precej možnosti za razvoj turizma tudi grad, ki bi ga lahko preuredili v turistične namene. Postaviti bi bilo moč tudi bungalove, urediti manjše taborne prostore in prehodni jez za čolne s turistično-energetskim objektom in kopališčem.

Od Otoka do Vinice prav tako načrtujejo magistralno pot za sprehajanje, jahanje in pohode. Pri Učakovcih bi lahko uredili kmečko vas z manjšimi tabornimi prostori, za čolne pa prehodni jez s turistično-energetskim objektom in kopališčem. V Vinici je že kamp s kopališčem, tako da bi morali urediti le še čolnarno, prehodni jez za čolne, v načrtih sta tudi konjeniški in ribiški center. V turistično-energetski območje vključili tudi grad, ki bi ga morali prej seveda obnoviti. Od Vinice do jezua v Gribljah

Po smeti so se spuščali po vrvi

Aprila in maja so v metliški občini v okviru javnih del opravili na tisoče delovnih ur — Najobsežnejše in najtežje odstranjevanje črnih smetišč

METLIKA — V metliški občini se v letošnjem letu nadaljujejo javna dela, ki so se pričela lani. V aprilu in maju so bile na področju komunalne dejavnosti zaključene štiri akcije, ki jih je opravilo 16 ljudi. Sanirali so obrežje potoka Obrha, očistili okolico gradaškega gradu, samirali črna smetišča, pomagali pri čiščenju tras, kjer poteka vodovod, ter pri urejanju begunskega centra na metliškem kopališču.

Čiščenje obrežja Obrha se je nadaljevalo iz preteklega leta, le da so letos urejali parcele od klavnice do čistilne naprave v Rosalnicah. Ob Obrhu so bila nekaj že sprehajališča, ko pa jih je zaraslo grmičevje in plevel, jih Metličanom do letos ni uspelo očistiti. Prav posegi, ki so jih opravili v okviru javnih del, pomenijo pomemben prispevek k revitalizaciji območja pod starim mestnim jedrom. Delavci pa so posekali tudi grmičevje ob strugi Lahinje v Gradcu in otoku, na katerem stoji gradaški grad, očistili smeti in kosovnih odpadkov. Ta dela so opravljali hkrati s posegi novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Najbolj obsežno je bilo čiščenje črnih odlagališč. Medtem ko so lani odstranili smetišča v severnem delu občine, so se letos lotili južnega. Imeli so precej težav, saj so smeti ležale na težko dostopnih krajih, marsikje pa že zarasle z grmičevjem in robidovjem. Najbolj utrudljivo je bilo pobiranje smeti po strmi brežini reke Kolpe na Božakovem. Pri delu so si morali pomagati celo z vrvmi in varnostnimi pasovi. Nič lažje ni bilo čiščenje erne dronjave pri Krmačini, kjer so bile smeti že delno prekrte z zemljo,

kamenjem in vejami ter zaraščene z robidovjem. Smeti so odpeljali tudi s smetišča v Zeleznicah. Smeti v bližini Krasinca pa so v glavnem zasipali kar tam. V očiščevalno akcijo so se poleg delavcev javnih del vključili podzemeljski in metliški šolarji, člani lovске družine Gradac in metliški ribiči. Delo pri sana-

ciji nedovoljenih odlagališč pa so delavci morali prekiniti zaradi ureditve begunskega centra ob Kolpi. Zato v Komunah predlagajo, da bi se za 266 ur, kolikor so jih porabili za begunce, podaljšalo delo pri sanaciji črnih depozij, ki jih v metliški občini ne manjka.

M.B.-J.

LEPŠI VIDEZ PODZEMELJSKEGA KOPALIŠČA — Pretekli teden so delavci v okviru javnih del končali odstranjevanje grmičevja (na fotografiji), ki je močno zaraslo spodnji del kopališča v Podzemlju. V metliški občini načrtujejo, da bi na tem mestu uredili kamp za okrog 50 prikolice. Sicer pa so pretekli teden v podzemeljskem kopališču odprli bife, kjer poleg pijače ponujajo tudi na hitro pripravljeno hrano. Prvi kopalci, ki so že zabredli v Kolpo, pravijo, da je voda odlična, zaenkrat pa še nihče ni imel neveselosti zaradi tega, ker je letos prva kopalna sezona, ko je Kolpa hkrati tudi državna meja. (Foto: M.B.-J.)

Tudi v miru slovenska enotnost?

Igor Bavčar pred dnevom državnosti na Vrhtrebnjem poudaril dve izkušnji 10-dnevne vojne: naslonitev na lastne sile in politično enotnost — Temeljni kamen

VRHTREBNJE — Med dolenskimimi griči in hribi se je zgodilo marsikaj zelo pomembnega, za to, da smo lahko danes v svobodni in neodvisni Sloveniji, daleč od dogodkov iz sosednjega Balkana, ki trpi in se utaplja v nacionalni in etnični morji in ki jih na srečo poznamo predvsem s televizijskih zaslonov. Na to je opozoril v priložnostnem nagovoru trebanjskim planincem na Vrhtrebnjem na predvečer dneva državosti predsednik Demokratske stranke Slovenije in notranji minister Igor Bavčar.

Posebej je poudaril, da se je Slovenecem in Slovenkam uspelo izogniti tem strašnim okoliščinam tudi zaradi nekaterih načel, na katerih smo gradili naš odpor, naš osvobodilni boj v tej 10-dnevni vojni. Pomembno je bilo, da smo se tedaj znali nasloniti na lastne sile, na svoje sposobnosti in zmoglosti, nismo se zanašali na tujo pomoč, ki je v tistih težkih časih nismo mogli dobiti. Naslednje načelo, ki smo ga spoštovali je bila slovenska enotnost.

»OTROCI IN MI«
Trebneje — Temeljno sporočilo konvencije o otrokovih pravicah, ki jo je sprejela generalna skupščina OZN, je, da je dolžnost odraslih in pravica otrok, da jim omogočijo srečno otroštvo, zavetje in toplino. V kolikšni meri se skušajo v trebanjski občini v teh časih, ko ni denarja za knjige, igrače, obiske otroških predstav, odzvati izzivu, naj bi se pogovorili na tribuni Otroci in mi 2. julija ob 13. uri v veliki sejni sobi na občini.

zavarovala ta svoj proces samostojnosti in neodvisnosti,« je povedal Bavčar.

P. P.

ZA PLANINSKI DOM — Predsednik Meddruštvenega odbora planinskih društev Dolenske in podpredsednik PD Tesnila Franc Cwelbar se je zahvalil podjetju Tesnila, ki je primaknilo denar za odkup zemljišča za planinski dom na Vrhtrebnjem, trebanjski vladi, ki jim je dodelila rabljeno montažno stavbo Jelovica, in vsem drugim, ki že 15 let pomagajo PD Tesnila. Temeljni kamen za novi dom sta Igorju Bavčarju in trebanjskemu županu Cirilu Pungartniku pomagala vgraditi eden najprizadenejših članov gradbenega odbora Rudi Grmovšek in predsednik PD Tesnila Martin Gorjup. Bavčar je obljubil, da bo prišel pomagat pri prvi plošči. (Foto: P. Perc)

Proti sprejemanju »na vrat na nos«

Če bo potrebno, se bodo poslanci sestali še pred septembrom

RIBNICA — Skupna seja vseh treh zborov ribniške občinske skupščine, ki je bila 24. junija zaradi svečanosti ob zaključku šole namesto v dvorani TVD partizan v Miklovi hiši, je potekala umirjeno in brez zapletov.

Zbor združenega dela je bil sicer ne-sklepčen, ker pa je bil na meji sklepnosti in je ravnateljica ribniškega vrta Andreja Hojč, ki se sej občinske skupščine redno udeležuje, še pred zasedan-jem skupščine obljubila, da bo na sejo prišla, pa ji zaradi objektivnih razlogov to ni uspelo, so se odločili, da z zbora združenega dela ne bodo ponovno skli-čali, če se bo Hojčeva strinjala z odlo-čitvami, sprejetimi na tem, sicer ne-sklepčnem zasедanju skupščine.

Večino točk dnevnega reda so po-slanci sprejeli brez razprave ali zgolj z manjšimi pripombami. Še največ raz-pravljalec se je priglasilo pri obravnavi plana odstrela divjadi za letošnje leto in analize za preteklo. Kljub pripombam, ki so jih izrekli na račun »nesramno niz-kih odškodnin«, kot so jim rekli po-slanci, in predlogu, da bi se plan odstrela povečal vsaj za 50-odst., so plan odstrela potrdili s pripombo, da se jih na naslednji seji skupščine seznanj z mnenji kmetijev, gozdarjev in Zavoda za varstvo naravne in kulturne dedišči-ne o planu odstrela divjadi. Podoben

sklep so sprejeli tudi pri sprejemu letne-ga načrta gospodarjenja ribniške ribiške družine.

Poslanci so sprejeli tudi oba predloga predsedstva občinske skupščine, tako glede izdaje pooblastila svetoma kra-jevnih skupnosti Loški potok in Sodra-žica za vodenje aktivnosti v zvezi z lo-kalno samoupravo in imenovanja Jane-za Mihelič pa za koordinatorka teh aktivnosti kot glede opredelitve do čr-nih gradenj v ribniški občini. Niso pa sprejeli predloga o razveljavitvi odloka o ustanovitvi javnega zavoda »Jože Pe-tek«, ki ga je v imenu občinskih uprav-nih organov in, kakor je zatrjela, tudi v dogovoru z ministrstvom oziroma za-

vodom za šolstvo podala Breda Ora-žem. S tem bi se šola s prilagojenim programom v Ribnici ukinila, in čeprav se sicer ne bi ukinila tudi dejavnost te šole, je ravnateljica Olga Černe tej od-ločitvi odločno nasprotovala. Poslan-cem je zatrjela, da se na ministrstvu še niso odločili o rešitvi njihove problema-tike in da so se dogovorili, da se bodo o tem odločili na podlagi temeljite stro-kovne analize, ki jo Černetova priprav-lja. Zaradi teh nasprotujočih si trditvev Oražmove in Černetove so poslanci menili, da odločitve o predlagani for-malni ukinitvi osnovne šole Jožeta Pe-tka ne bodo sprejemali »na vrat na nos«. Odločili so se, da se bodo, kolikor bo to potrebno, sestali še pred jesenjo, pa če-prav samo zaradi omenjene problema-tike.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Šolniki hočejo novo šolo

O prostorski problematiki osnovnega šolstva

KOČEVJE — V torek, 23. junija, je bila ob 18. uri v dvorani srednje šole v Kočevju okrogla miza o prostorski problematiki osnovnega šolstva v Kočevju. Razgovor na to temo je or-ganiziral predsednik občinske skupščine dr. Mihael Petrovič z namenom, da bi se soočili zagovorniki predloga adaptacije in nadgradnje šole Mirka Bračiča in zagovorniki izgradnje nove šole.

Čeprav naj bi okrogla miza prinesla soočitev argumentov za eno ali drugo varianto rešitve prostorske problema-tike osnovnega šolstva v Kočevju, pa je bolj kot to izžarevala na eni strani za današnje čase izredno težko uresničljivo željo šolnikov, da se v Kočevju zgradi nova šola, po drugi strani pa, kljub iz-redno težkim razmeram morda vendar-le preveliki prepričanosti članov kočev-skega izvršnega sveta, da v sedanjih raz-merah ni moč storiti več kot le adaptirati in nadgraditi Bračičevo šolo. Pred-sednik izvršnega sveta Alojz Petek je njihov pesimizem opravičeval s števil-kami. Po izračunih, ki so jih opravili na direktorju za stanovanjsko gospodarstvo, bi gradnja nove šole stala okoli 400 mi-lionov tolarjev oziroma preko 7 mi-lionov in pol mark. Petek je povedal, da

je to le nekaj manj kot dva celotna občinska proračuna.

Adaptacija Bračičeve šole bi po nji-hovih izračunih stala 105 milijonov to-larjev. Ker je v občinskem proračunu za rešitev problemov šolskih prostorov namenjeno le 30 milijonov tolarjev, bi tudi ureditev Bračičeve šole zahtevala fazno gradnjo. Pri tem je Antun Gašpa-rac kot argument proti gradnji nove šole navedel, da bi v primeru njene grad-nje potrebovali poleg 400 milijonov za novo šolo še okoli 70 milijonov za po-pravilo Bračičeve, ki tako, kot je sedaj, ne more več ostati.

S tem se učitelji niso strinjali. Predla-gali so, da bi šli v izgradnjo nove šole, ki pa se mora postaviti izven središča me-sta, in da se v Bračičevi šoli opravijo le najnujnejša dela. Arhitekt Rot je ob tem povedal, da bi po njegovih izračunih nova šola stala okoli 5 milijonov in ne preko 7 milijonov mark.

M. L.-S.

KOSTEL ZA DRŽAVNI PRAZNIK

VAS, FARA — Minuli vikend je bi-lo na območju KS Kostel ob Kolpi več prireditve, posvečenih državnemu pra-zniku, 25. juniju, nekatere pa bodo po-novili še ta vikend. Vse je organiziralo Turistično društvo Kostel.

PREDAVANJE o temi »Gozd, na-rava, ekologija« je bilo minul petek kar zadovoljivo obiskano. Predaval je in-žinir Marko Figar iz Kočevja, ki je prika-zal tudi diapozitive, najprej z območja Slovenije, nato kočevske občine in z Obkolpja. Po predavanju, ki se ga je udeležil tudi predstavnik kočevske po-družnice stranke Zelenih, so zbirali no-ve člane in simpatizerje te stranke.

TURNIRJA V BALINANJU so se zaradi slabega vremena udeležile le štiri ekipe, od tega dve iz Hrvaške. Zmagala je ekipa iz Boslove Loke, ki ji je za na-grado darovala Okrepčevalnica Samsa iz Žage brezplačno kosilo za vse člane.

TURNIRJA V MALEM NOGO-METU, ki je bil v nedeljo, pa se je ude-ležilo kar 9 ekip iz občin Kočevje in Ribnica. Zmagala je ekipa diskoteke Jutro iz Ribnice, 2. diskoteka Alf iz Kočevja, 3. TD Kostel itd., medtem ko je bil najboljši strelec Igor Murn iz Kočev-ske Reke. Najboljše ekipe so prejele na-grade kostelskih zasebnih poslovnežev, in sicer za 1. mesto enkratni obisk v savni Studia za zdravje in lepoto (Niko-lič) in zaboj piva (trgovina Ofak), 2. komplet kuhinjskih desk (mizarstvo Rauh), 3. komplet čajev (Maršič—Ko-lenc); najboljši strelec pa je dobil par kostelske noše (za moškega in žensko), darilo gostiča Suštar.

USTANOVNI ZBOR IZGNANCEV V ŠENTJANŽU

ŠENTJANŽ — Preteklo nedeljo so v Šentjanžu ustanovili krajevno organi-zacijo Društva izgnancev Slovenije (DIS), Šentjanž—Krmelj—Tržišče. Največ zaslug za ustanovitev te, zadnje krajevne organizacije DIS v sevniški občini ima zgodovinar Janez Kos iz Ljubljane. Z ustanovnega zbora so po-slali sporočilo zunanjemu ministru Slo-venije in poslanskim klubom našega parlamenta, po zboru pa o v tujakšnji dvorani odprli razstavo o izgnanstvu 1941—1945.

Odstop predsednika zbora KS

S seje ribniškega pred-sedstva

RIBNICA — Dan pred skupnim zasédanjem vseh treh zborov ribniške občinske skupščine, 23. junija, so člani predsedstva občinske skupščine obravnavali skupščinsko gradivo. Ob tem jih je ribniški župan Franc Mihelič seznanil s pisмено izjavo Alojza Bojca o odstopu s funkcijo pred-sednika zbora krajevnih skupnosti.

Člani predsedstva so potrdili predla-gano razširitev dnevnega reda zasa-danja občinske skupščine z dvema točka-ma: Obravnavo problematike osnovne šole Jožeta Petka in sprejemom odloka o ustanovitvi sklada za razvoj obrti in podjetništva v občini. Na samo gradivo večjih pripomb niso imeli, pri nekaterih točkah pa so izoblikovali konkretne predloge, ki jih je župan na seji občinske skupščine prenesel poslancem.

Pri obravnavi tez k zakonu o lokalni samoupravi so člani predsedstva podpr-li pripombe, ki jih je dal h gradivu strokovne komisije za pripravo zakona o lokalni samoupravi že ribniški izvršni svet. Predlagali so, da občinski poslanci pooblastijo svet krajevnih skupnosti Loški potok in Sodražica za organizaci-jo in vodenje razprav v zvezi s predla-ganimi rešitvami na področju njihovih krajevnih skupnosti, za koordinatorka vseh teh aktivnosti na nivoju celotne občine pa so predlagali Janeza Mi-heliča.

Po danih dopolnitvah poročila o ugotovitvah in ukrepih urbanistične, gradbene in kmetijske inšpekcije v pri-merih posegov v prostor brez lokacij-skega oziroma gradbenega dovoljenja, so člani predsedstva menili, da morajo inšpekcije službe in drugi pristojni or-gani v teh primerih ukrepati v skladu z zakonskimi pooblastili. Poslancem so zato predlagali, naj se do črnih gradenj v ribniški občini ne opredeljujejo.

Glede odstopa predsednika krajev-nih skupnosti Alojza Bojca z vseh funk-cij, ki jih ima na nivoju občine, pa so se odločili, da bodo o tem poslance le ob-vestili. O njegovem odstopu in more-bitnem razpisu nadomestnih volitev bodo odločali šele tedaj, ko bo Bojca navedel tudi razloge za svoj odstop.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PRISPEVEK STARŠEV OSTAL NESPREMENJEN

RIBNICA — Ribniški izvršni svet je na svoji zadnji seji potrdil novo ekono-msko ceno za ribniški vrtec. Ta sedaj znaša za vrtec 8.796 tolarjev in za jasi 12.298. Ob tem pa se člani izvršnega sveta niso odločili za povečanje pris-pevka, ki ga plačujejo starši. Prispevki staršev bodo ostali enaki kot maja in bodo znašali za tiste starše, ki plačujejo polno ceno, za vrtec 3.842 in za jasi 5053 tolarjev.

Na Studencu tudi harmonikar iz Trsta

24 harmonikarjev na iz-birnem tekmovanju za Zla-to harmoniko Ljubečne

STUDENEC — Na 12. srečanju harmonikarjev na Studencu je preteklo nedeljo razgovorale meh frajtonarce 24 harmonikarjev iz Posavja, Zasavja in Dolenjske. Na izbirno tekmovanje za Zlato harmoniko Ljubečne je prišel celo 12-letni Tržčan Denis Novato, ki mu je bilo na Studencu tako všeč, da je ob-ljubil prihodnje leto prihod večje sku-pine harmonikarjev iz Trsta.

Prireditelji: studensko prosvetno in gasilsko društvo ter sevniška zveza kul-turnih organizacij, so poskrbeli za do-bro organizacijo, številno občinstvo pa je toplo pozdravilo vse nastopajoče. Spored je duhovito povezoval Franc Pestotnik-Podokničar. Kot zanimivost naj omenimo, da so nastopili tudi trije družinski dueti, in sicer očetje in sinovi Alojz Mrgele starejši in mlajši, Franc in Jože Kukovič ter Anton in najmlajši harmonikar nedeljskega tekmovanja, 11-letni Martin Perc.

Selektorja Milan Brecl in Herbert Kuzma iz Celja sta za polfinalno pri-ređitev izbrala v kategoriji do 16 let har-monikarja Jožeta Gnidica iz Lončarje-vega Dola in Denisa Novata iz Trsta, v skupini od 16 do 45 let Gregorja Obla-ka iz Podgorja, Janeza Cvelbarja z Blance, Jožeta Stuška iz Hrastrnika, Franca Rajžla z Vetrnika pri Kozjem in Braneta Žberta iz Boštanja. Med veterani si je pripravl najstarejši harmonikar, 73-letni Trbovelčan Alojz Vrtčanik.

P. P.

PRIZNANJA IN DARILA — Župan občine Tolmezzo, Tondo Renzo, sicer hotelir in tudi kot vsi drugi člani italijanske delegacije nepoklicni politik, je izročil sevniški županji Bredi Mijovič plaketo občine in številna spominska darila. Nekaj teh je bilo za obrtnike s predsednikom OZ Slavkom Vilnikom na čelu. Predsednica Mijovičeva je Italijanom razdelila nekaj skromnih daril in vazo s sevniškim grbom. V kulturnem sporedu so sodelovali Mojca Zakošek, Jelena Duklić in vokalna skupina Corona. Na posnetku: na desni italijanska, na levi sevniška občinska delegacija med pogovori. (Foto: P. Perc)

Lastninjenje je vitalnega pomena

Javna tribuna o gospodarstvu, lastninjenju in denacionalizaciji

RIBNICA — V petek ob 20. uri je bila v dvorani doma TVD Partizan v Ribnici javna tribuna na temo gospodarstva, lastninjenje, denacionalizacija. Organizator tribune je bila stranka slovenskih krščanskih demokratov v sode-lovanju s krajevnim odborom SKD iz Ribnice. Vabljeni gosti so bili: bivši mi-nister za planiranje Igor Umek, pred-sednik Gospodarske stranke Edo Pirk-majer in predsednik ljubljanskega De-mosva Tone Frnatar, ki je prišel namesto bivšega ministra za pravosodje in pred-sednika SDZ — NS Rajka Pirnata.

Igor Umek je kot eden izmed avtor-jev lastninske zakonodaje spregovoril o lastninjenju in gospodarstvu, ki je z njim neololočljivo povezano. Dejal je, da je lastninjenje vitalnega pomena za razvoj gospodarstva in da imajo tečaj, in-flacija in obrestne more pri tem ključno vlogo. »Kot majhna dežela ne bomo mogli pridobiti tujih investitorjev, če bomo imeli inflacijo,« je poudaril Umek in dodal, da z inflacijo tudi ne bo mogoče izvesti lastninjenja in ne sanaci-je bank.

Ob razložitvi denacionalizacije in od-ločitve zanjo je Edo Pirkmajer kot član

Zveze razlaščenih lastnikov premoženja povedal, da z izvajanjem zakona o de-nacionalizaciji niso zadovoljni, da pa je prav v zadnjih tednih čutili pozitivne premike. »Vlada mora zagotoviti, da bodo upravni organi lahko izvajali za-kone,« je dejal in povedal, da bi zakon o slovenskem odškodninskem skladu moral biti sprejet že v kratkem. Vzrok za to, da v tem skladu danes še ni kaj dosti denarja, je v tem, ker je bila kupnina od prodaje stanovanj porabljena oziroma kako drugače razdeljena, ker iz sklada kmetijskih zemljišč in drugih virov, ki so določeni z zakonom, denar počasi doteka in da še ni sprejet zakon o pri-vatizaciji podjetij. V zvezi z naraščanjem pričakovanj do tega sklada pa je Pirk-majer izrazil bojazen, da bivši lastniki ne bodo dobili tistega, kar jim pripada, ker za to pač ne bo dovolj denarja.

Vrsta vprašanj, ki so jih po Frantar-jevem prikazu splošnih problemov v zvezi z denacionalizacijo gostom zastavi-li prisotni, je bila priložnostno dokaj posplošena. Se najbolj konkretno vprašanje glede vračila premoženja je zastavil podpredsednik SKD iz Kočev-ja Bogomir Stefanič. Na eno izmed nje-govih vprašanj, ki se je nanašalo na vra-čilo premoženja Cerki, mu je bilo

pojasnjeno, da je Cerkev, tako kot vsi ostali, v postopku denacionalizacije.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PRIZNANJA NAJBOLJŠIM KADE-TOM — Pred dnevom državnosti in ob dnevu slovenske policije je vodstvo ka-detske šole za policiste v Tacnu ob za-ključku šolskega leta podelilo knjižne nagrade, »Premike« Janeza Janše, naj-boljšim kadetom v posameznih razredih. Minister za notranje zadeve Igor Bavčar je izročil nagrado, pištolo s posvetilom, najboljšemu izmed 222 di-plomantov 22. generacije, 19-letnemu Robertu Percu z Loga pri Sevnici (na posnetku).

Pritisnili bodo na vse kljuke

Sevniška občina navezuje stike z italijansko občino Tolmezzo — Najprej pred-stavitev podjetništva in obrti — Italijani na prvem obisku prijetno presenečeni

SEVNICA — Že po uvodnem razgovoru s predstavniki sevniške občine je preteklo soboto Tondo Renzo, župan italijanske občine Tolmezzo, ki leži v ne-posredni bližini slovensko-italijanske meje, ocenil, da je dosti skupnih točk za skupno sodelovanje. Potem ko je italijanska 5-članska delegacija obiskala še kmetijo Pompetovih na Križu, novo tovarne obutve Clann v Loki, Tončkov dom na Lisci in se po pogovori s sevniškimi podjetniki in obrtniki na sevniškem gradu, seznanila z njegovo kulturno ponudbo, je bila podoba o možnih obrisih medsebojnih stikov še bolj jasna.

Idejo za izmenjavo obiskov in pro-učitev možnosti za tesnejše sodelovanje med občinama Tolmezzo in Sevnica je dal predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan. Sprva so načrtovali 2-dnevni obisk, ker pa so ga skrčili na enodnevne, so se domenili, da ob pri-hodnjem obisku Italijanov predstavijo še možnosti sevniške industrije oz. več-jih podjetij. Italijani so obljubili, da bo do pripravili ob obisku Sevničanov v Tolmezzu pogovore z obrtniki in z manjšimi podjetniki. Poudarili so, da

italijanske občine na splošno sicer ni-majo ekonomskih kompetenc, imajo pa javne službe. Tolmezzo ima nekaj več kot 10.000 prebivalcev in je središče okrožja, ki šteje okrog 40.000 prebival-ciev. V treh večjih tovarnah je 1.500 de-lavcev. Papirnica je bila zgrajena takoj po vojni, v tovarni za izdelavo različnih plastičnih delov za avtomobile pa ima kruih okrog 700 delavcev. Sicer pa sta v Tolmezzu precej razvita podjetništvo in obrt, čeravno imajo še zelo veliko brez-poselnih in spadajo med gospodarsko

manj razvite. Precejšnje možnosti imajo v planinskem, zimskem turizmu, ker pa primanjkuje prenočišč in drugega, hodi-jo turisti raje čez severno mejo v Avstrijo.

Predsednik sevniške obrtne zbornice Slavko Vilčnik, Drago Krošelj, Stane Požun in Lojze Košar so gostom pre-stavili sevniško obrt in podjetništvo, nekaj vtisov so Italijani odnesli tudi s priložnostne razstave obrtnikov. Gostje so menili, da bi Slovenci morali v obrti uspeti že zaradi tega, ker je v Sloveniji cena delovne sile nižja kot kjerkoli v zahodni Evropi. Predstavnik osmih lovskih družin s 374 lovci v sevniški občini, dr. Jurij Pesjak, je nazival mož-nosti lovskega turizma, predstavnik sevniške ribiške družine Boris Mejak pa ribiškega turizma.

P. P.

Drobne iz Kočevja

PROVOKACIJA — Helikopter slo-venskih policistov, ki je v nedeljo, ko je bila v Kočevski Reki birma, prav med samim obredom v nizkem letu preletel zbrane na odprtem prostoru, kjer je včasih stala farna cerkev, je pri večini prisotnih naletel na zgražanje. Čeprav so nekateri njegov prelet označili za svojevzrečno izzivanje, pa so tisti z nekoliko več smisla za humor menili, da so tudi slovenski policisti, čeprav res na nekoliko čuden način, pa vendarle pišli po nadškofov blagoslov.

PRIREĐITVE — Kočevci so se ob dnevu državnosti Slovenije izkazali s številnimi kulturnimi in drugimi prireditvami. Ali bo to pomenilo preobrat v na splošno veljavnem kulturnem mrtilvu, ki vlada na Kočevskem, sicer ni znano, če sklepamo po številu in pomembnosti obletnic različnih dogodkov, ki se Kočevju obetajo v prihodnjem letu, pa bi lahko sodili, da bo tako. Prihodnje leto bo namreč minilo 500 let od blagoslovitve župnijske cerkve v Kočevju, 100 let od prihoda vlaka v Kočevje, 100 let elektrifikacije, 50 let od ustanovnega zbora slovenskih poslancev ter še vrsta manjših obletnic, med drugim tudi 10-letnica obstoja KUD Kostel.

MAŠA — V teku so skrbne priprave za izvedbo čim boljše organizacije ob prihodu številnih obiskovalcev Kočev-skega Roga, ki se bodo udeležili svečane maše v nedeljo, 5. junija, ob 11. uri. Policija bo poskrbela za čim boljše prometno in ostalo varnost, gasilci in ostale službe pa za druge zadeve, ki so potrebne ob takih in podobnih srečanjih.

Ribniški zobotrebc

POSKUSNO DELO — V sredo so na seji ribniške občinske skupščine poskusno delali po novem postopku. To jim je kar dobro uspevalo, saj razprave poslancev niso bile daljše od 5 minut, o posamezni točki dnevnega reda pa poslanci tudi niso razpravljali več kot samo enkrat, pri čemer se replike seveda niso upoštevale. Da je šlo samo za poskusno delo, je bilo zgovoren dokaz to, da nihče ni razprave že vnaprej prijavil s prijavnico, kot zahteva novi poslovnik o delu ribniške občinske skupščine.

SVET MIKLOVE HIŠE — Svet javnega Zavoda Miklove hiše kot najvišji organ zavoda sestavljata po dva predstavnika ribniškega izvršnega sveta in ribniške občinske skupščine ter trije predstavniki strokovnih delavcev zavoda. Razmerje 4 proti 3 v korist predstavnikov občinskega političnega življenja, med katerimi najbolj »bode-jo« predstavniki izvršnega sveta, pa za kulturnike, če v tem primeru tako poimenujemo kar vse delavce Miklove hiše, verjetno ni ugodno. S tem namreč, vsaj nekateri, pojasnjujejo predlog slednjih, da bi v svet zavoda imenovali tudi umetnostnega zgodovinarja dr. Jureta Mikuža, pri čemer predlagajo, naj bi bil imenovan namesto enega izmed članov izvršnega sveta. Izvršni svet se seveda s tem ne strinja. Nič nima proti imenovanju dr. Mikuža za člana sveta, toda pravo razmerje mora ostati pravo razmerje, zato izvršni svet predlaga, naj ga delavci Miklove hiše imenujejo namesto enega izmed svojih delavcev.

OBRAVNAVA GRADIV — Pos-lanski klub slovenskih krščanskih demokratov občine Ribnica je 21. junija obravnaval skupščinsko gradivo.

Sevniški paberki

MOST — Občinska vodilna struktura, s predsednikom občine Bredo Mijovič in predsednikom izvršnega sveta Marjanom Kurnikom na čelu, je bila na dan državnosti ob otvoritvi mostu čez Savo podobnih misli in dejanj kot ljudstvo. Ko se je most zazidal, da je marsikomu zaplesala pred očmi Sava v globini ali gozd na Radni, odvisno pač, kam je kdo pogledal, ko je za hip izgubil tla pod nogami, je marsikdo potihem pritrlevalo tistemu, kar je županja izrekla glasno, češ da čez tale most ne bo nikoli šla. Potem pa so številni, tudi večina občanarjev, še pred sevniški godbeniki, ki so iz ozadja, s ploščadi pri Elektru, skušali popraviti skaljeno veselje, le prečkali most. Na videoposnetku Cirila Udovča, ki je s kamero skrbno beležil do-gajanje do otvoritve, so našli 98 ljudi, med temi veliki otrok. Tudi tem ni bila povšeči neobičajna gugalnica.

ITALIJANI — Župan italijanske ob-čine Tolmezzo Tondo Renzo, ki se je v soboto mudil z delegacijo v sevniški občini, je izročil gostiteljem številna spominska darila. Ko je povedal, da so druga občina v Italiji, ki je prepovedala kajenje na javnih mestih in izročil sevniški županji tudi listino o tem, so se nazvoči Sevničani veselo muzali, saj vedo, da je strasna kadičila. Mijovičeva je pogrnjala, kam pes tako moli in je komentirala, da pač zaenkrat še nič ne kaže, da bi se tudi sevniška občina pridružila italijanskemu zgledu.

RALLY — Posledice rallyja Impoljca — Studenc so dobro vidne na ograji šole na Studencu in na razbitem audiju predstavnika »albanske amba-sade« v Sevnici, kakor v pogovornem jeziku domačini imenujejo priljubljeni Coctail bar pod kostanji na Glavnem trgu.

DELEGATI IN POLITIKA - V ponedeljek popoldne so imeli v Krškem delno zasedanje občinske skupščine. Delno zato, ker je zasedal samo družbenopolitični zbor, ki je bil prejšnji teden nesklepčen. Delno tudi zato, ker je imel depeze spet težave z nesklepčnostjo. Menda je bilo videti prav zabavno, kako so kapljali poslanci na sejo. Delegete so baje telefonično lovili vsakega posebej tako rekoč po domačih straniščih in vinogradih, da bi zbor lahko zasedal. Med najboljšimi jeziki zaradi takega razvoja dogodkov bi bil lahko predsednik skupščine Vojko Omerzu. V kulturnem domu je bil na problemski konferenci o podjetništvu. Potlej je šel na sejo skupščinskega zbora na občino, zbor pa od nikoder, tako da ni imel ničesar ne od prvega ne od drugega dogodka.

NE PRIDE NA VRSTO - Miroslav Mikeln, inšpektor vseh inšpektorjev v Posavju, je razmeroma znan govornik, ki ga je kar prijetno poslušati. Ima pa to smolo, da pride redko do besede. Kako je v domačem okolju, se ne ve in ni pomembno, drži pa, da ne pride do besede v skupščinah v Posavju. Posebej težko je prišel do nje v krškem parlamentu. Ker seje v Krškem odpadajo, je Mikeln prihajal brezuspšno poročat delegatom verjetno več mesecev. Podobno se mu je dogodilo tudi v Brežicah. Vprašanje je, kdaj so ga pustili toliko do besede, da je izposloval za inšpektorat dve prepotrebnih katric.

KATV IN TELEFONI - Nekomu je uspelo prešteti, da je v Krškem več naročnikov kableske televizije kot naročnikov naročnikov. Množice televizijskih gledalcev bo seveda najbolj vesel Jože Grajzl, snemalec pri TV Slovenija in pri krški kableski televiziji, saj potem ne bo smel v prazno, ampak bodo ljudje videli, kar bo ustvaril v potu pod lastnimi reflektorji. Kar zadeva kablesko omrežje, gre v Krškem zdaj čisto zares, saj predvaja stalen program, kot "ta zaresna" televizija. Očitno si krška mestna televizija prizadeva pridobiti in zadržati tudi čim več gledalcev tudi z izboljšanim programom, saj je nehala smetati in potlej predvajati zasedanja krške skupščine.

Novo v Brežicah

GOLF - V okviru svečanosti ob dnevu državnosti Republike Slovenije so v Mokricah odprli igrišče za golf in uprizorili turnir v golfu. Ivana Kraska, dopisnica Dnevnika, je ob tej priložnosti zanimala, kako gresta skupaj dan slovenske državnosti in Glembay Open 92, ime prazničnega turnirja. Moral se je zadovoljiti s pojasnilom, da denar nikjer, tudi ne pri nas, ne smrdi in ne pozna državnih meja.

DIM - Iz tovarne pohišstva se je zadnjič temno kadilo. Pa so v tovarni odločno rekli, da niso kurili ničesar nedovoljnega. Dim, če so ga Brežičani res videli in se jim to ni samo dozdevalo, je torej nastal iz gorčič lesenih odpadkov, kakršne bi si bili pripravljenci kuriti celo ekologi Greenpeacea v odprtem kamini v dnevnih sobi. Če to ne drži, pa si je v tovarni kdo za malico cvrl nad žerjavico čevapčiče in se mu je malce prismojilo in pokadilo.

Vprašaji nad brežiškimi odpadki

Vladna komunalna politika ne more prav zaživeti

BREŽICE - Kdor bi ugotavljal, kaj se dogaja v brežiški občini na področju odlaganja in pospravljanja različnega odpadnega materiala, bi prišel do zaključka, da komunalno podjetje skuša po najboljših močeh delati po veljavnem odloku. Trenutno se trudi, da bi skladno z odlokom organizirano in redno odvažalo smeti iz čim več naselij v občini. Pri tem je bolj ali manj jasno, da bo v kratkem vse skupaj postalo prekladanje iz ene kotanje v drugo, če ne bo hitro znano nadomestilo za skoraj polno dobovsko občinsko komunalno smetišče.

Pričakovana politika izvršnega sveta je v zvezi s popraviljem odpadkov sicer zelo jasna, saj predsednik vlade Ciril Kolešnik postavlja zadevo v tem smislu: občani morajo imeti kakovostno storitev, saj odvoz smeti plačajo. Kot je bilo slišati na nedavni seji brežiške vlade, je Brežičanom preostalo še nekaj korakov do tega, da bo taka politika lahko zaživel. Obnavljajo se namreč komunalni in krajevne skupnosti; v nekaterih ne plačujejo odvoza odpadkov. Vladina

Ko gre za odvoz smeti iz podeželskih naselij in zaračunavanje le-tega, nekateri vprašujejo, kakšen red bo v obeh pogledih veljal za t.i. vikendaše. Bilo bi narobe, če bi »nedeljski počitnikarji« polnili vaške smetnjake, odvoz smeti pa bi morali plačati vaščani. Komunalna politika ne zaživi tudi zavoljo različnih mnenj o tem, kdo ima smeti. Tudi brežiška občina razglablja, ali je na podeželju kaj vreči v smetnjak ali pa se vsi nastali odpadki dajo nekako prenesti in predelati v zaprtem krogu kmečkega dvorišča. L. M.

LDS o ravnotežju in skrajnostih

Liberalno demokratični zbor in večer v Krškem — Novo vodstvo — Jaša Zlobec: Imejte rento, če vam bodo pustili odpadke — Janša se obnaša kot ekstremist

KRŠKO - Tukajšnji občinski odbor liberalno—demokratske stranke je pripravil 26. junija zbor svojih članov in liberalno—demokratični večer. Obeh dogodkov so se kot predstavniki slovenske LDS udeležili Jaša Zlobec, Gregor Golobič in Tone Anderlič. Na zboru so izvolili novo vodstvo krškega odbora.

Predsednik občinskega odbora LDS Krško je zdaj po soglasni odločitvi udeležencev zbora Ivan Mirt, podpredsednik funkciji pa so z glasovanjem zapali Branetu Jancu in Dravnu Fabjanu.

Na zboru je Ida Novak-Jerele, od katere je Mirt prevzel vodstvo, poročala o delu krške podružnice LDS. Spomnila je, da se je stranka na volitvah v DPZ uvrstila po številu poslanskih mest v občinski skupščini na četrto mesto. Kot se je dalo razumeti, so liberalni demokrati dosegli v krškem političnem prostoru manj, kot bi lahko glede na tako zastopstvo v parlamentu. Povedala je, da so bili prvi nastopi LDS v skupščini neupravičeno zaznamovani »kot preprii okoli proceduralnih vprašanj«. Za omenjeno obdobje je rekla, da je bilo v njem bolj pomembno, kdo kaj predlaga, in manj vsebina predloga. Ob tem je Novakova-Jereletova kritično priznala, »da nismo izpolnili volilne obljube, da bo skupščina postala mesto odločanja in oblikovanja bodočega življenja v občini Krško«. Sicer še ni vse izgubljeno, saj se mandat skupščini še ni iztekel, se tolažijo v stranki.

Torej bo krška LDS uresničila programske usmeritve, potrjene na omejenem zboru. Zavzemala se bo za trajno rešitev vprašanj glede jedrske elektrarne Krško, vključno s shranjevanjem radioaktivnih odpadkov. Pri privatizaciji, ki naj bo ekonomsko učinkovita, vendar družbeno sprejemljiva, bo stranka zagovarjala model, s katerim bo kapital ostal v »domačih rokah«. Stranka podpira uvajanje zasebnosti, ki naj seže od zdravstva do kulture in predšolske vzgoje. Kar zadeva gospodarsko sestavo, vidi stranka slovensko prihodnost v uravnoteženem industrijskem in kmetijskem razvoju. Liberalni demokrati v

NOVA CESTA

POŠTENA VAS - V soboto so v navzočnosti delegacije brežiške občine slovensko predali namenu novo asfaltirano cesto Bušca vas—Poštena vas—Brvi. Pomen ceste in zadovoljstvo nad opravljenim delom so domačini izrazili s slavnostno povorko. Tukajšnji prebivalci so prepričani, da bo nova cesta v več pogledih spodbudila razvoj tega območja.

Manjkata jim domišljija in denar

Demokrati pripravili problemsko konferenco o podjetništvu — Prevladuje trgovina — Marsikaj je prepuščeno naključju — Kaj naj naredi Slovenija

KRŠKO - Krški občinski zbor Demokratske stranke Slovenije je organiziral v ponedeljek problemsko konferenco o podjetništvu, ki ga nekateri imenujejo skupaj z obrtjo tudi drobno gospodarstvo. Kot so ugotovili udeleženci, med katerimi je bil podpredsednik Demokratske stranke mag. Igor Omerza, Slovenija še zdaleč nima takega podjetništva in obrti, kot bi si želela. Za take razmere je kriva tudi sama, čeprav je njeno gospodarstvo vpeto v mednarodne gospodarske tokove, ki določajo smer in tempo razvoja.

Po mnenju nekaterih udeležencev podjetništvo duši obstoječa gospodarska sestava. »V Sloveniji je dvajset, težkih, podjetij. Ta problem je potrebno rešiti, pa bo nekaj zraka tudi za podjetnike,« je razpravljal Niko Kavčič, član gospodarske komisije Demokratske stranke Slovenije. Da je dejavnost posameznih podjetij pomembna, zgrozeno ugotavljajo tudi v krški občini. Kar nekaj

udeležencev iz tega prostora je ugotovilo, da je večina tukajšnjih podjetij imela enako dejavnost, in sicer je proizvajala investicijsko opremo. Ko je nastopila kriza v enem, se je zato pojavila v vseh. Upanje za občno v gospodarskih težavah bi lahko bilo prek 400 zasebnih podjetij, kolikor jih imajo registriranih. Toda od teh deluje samo kakih 80 podjetij, vsa druga pa »mirujejo«. V približno tretjini primerov gre za proizvodno dejavnost, preostala podjetja pa so trgovska, kot ugotavlja Almira Božovič, direktorica krške podružnice SDK. Na okrogli mizi je k taki sestavi nekdo pripomnil, da si od same trgovine občina ne more obetati velikega razvoja.

Marsikaj v podjetništvu je prepuščeno naključju, saj Slovenija ni izdelala pravil in meril podjetniškega razvoja. To vedo v republiški SDK, kjer, uporabljajoč v glavnem zakonodajo nekdanje Jugoslavije, kličejo po sprejetju

• Mag. Igor Omerza je dejal na omenjeni problemski konferenci, da mora Slovenija najprej najti rešitev za podjetja, ki so ostala brez dela zaradi t.i. višjih ciljev. Med njenimi prednostnimi nalozami je tudi vračilo deviz varčevalcem, sanacija bančnega sistema, iskanje možnosti, da bi našim podjetjem naposled plačali svoj dolg iranski in drugi dolžniki ipd. Pravi slovenski problemi so v tem in ne v vprašanju, kako razdeliti družbeno premoženje, je menil Omerza.

ustreznih nadomestnih slovenskih zakonov. Stihije se zavedajo tudi vsi tisti, ki se ogrevajo za valilnico podjetij, ki bi spodbujala vestransko podjetniško inovativnost in ki v krški občini nikakor ne more zaživeti.

PRAZNIK KS DOBOVA

DOBOVA - Krajevna skupnost Dobova bo z vrsto prireditev med 26. junijem in 5. julijem počastila krajevni praznik. V soboto, 4. julija, ob 20.30. uri bodo pripravili koncert Mešanega pevskega zbora Stane Vogrinc Dobova, ki se mu bodo pridružili tudi gosti. V nedeljo ob 12. uri bo v kulturnem domu svečana seja skupščine KS Dobova, na kateri bodo podelili priznanja krajevne skupnosti. Tega dne ob 14. uri bodo pripravili slovesnost in veselico ob splavitvi novega broda na Mostecu. V okviru praznovanja so že pripravili v petek športno srečanje veteranov in v soboto celodnevno zabavo.

Z OMANOM O KMETIH

KRŠKO - Jutri ob 20. uri bo v tukajšnjem kulturnem domu okrogla miza z naslovom Slovenski kmeti včeraj, danes jutri. Sodeloval bo Ivan Oman. K okrogli mizi sodita tudi kulturni program, ki ga bodo prispevali člani folklorne skupine DKD Svoboda s Senovega, ter kramljanje ob kruhu in vinu po končanem pogovoru. Petkov dogodek sodi v cikel večerov Korak k resnici, ki jih organizira krški občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov.

OTVORITEV - Pred dnevi so predali namenu novo bazo Cestnega podjetja Novo mesto - sektorja za vzdrževanje in varstvo cest Brežice v Krški vasi. Gre za novozgrajeno stavbo, kjer bo prostor za spravilo in tudi vzdrževanje vozil ter nastanitve dežurnega osebja cestne službe. Prej je bila tovrstna cestna baza v Brežicah. Otvoritev je bila toliko bolj slovesna, ker so hkrati z njo cestni delavci počastili 30—letnico podjetja in 28. junij, dan cestarjev. Na posnetku: v novi cestni bazi so naredili praznično vzdušje. Se preden so prerezali trak pred vhodom v objekti. (Foto: L. M.)

Krškem, sodeč po omenjenih programskih usmeritvah, še niso pokopali upov, da bi Posavje postalo regija. Kar zadeva bodočo lokalno samoupravo, pa ne priporočajo drobitve sedanje občine. Priporočajo pa in hkrati zahtevajo od šolskih oblasti učinkovito stipendiranje in stalno izobraževanje.

Na zboru in poznejšem bolj sproščnem pogovoru so se med drugim menili

• Del srečanja so namenili razpravi o nespornostih med Janezom Janšo in liberalnimi demokrati. Janša zavrača spravo s sedanjo LDS, čeprav je izšel iz nje. Do političnih sogovornikov se obnaša po načelu, kdor ni z nami, je proti nam, kot je razmerja označil Jaša Zlobec.

o jedrski elektrarni. Odnos Slovenije do nuklearke je nejasen in dvočilen. Krška občina naj bi zahtevala zaradi elektrarne pravično odškodnino, o čemer je menil Jaša Zlobec nekako tako: če vam odpadkov ne bo vzela nihče, jih boste pač imeli vi, vendar imejte od tega vsaj kakšno korist v obliki rente. Kar zadeva sanacijo Vidma, krška LDS podpira politiko, ki bo zadevo postavila kot slovenski projekt. Na zboru LDS Krško je napovedal Gregor Golobič, da bodo v Sloveniji zelo verjetno volitve letos. L. M.

Slovenski odgovori dvomljivcem

Brežiška okrogla miza o lanski agresiji na Slovenijo — Janez Janša: s pametno politiko izkoristili priložnost — J. Jeriču je Janša odrekel sodelovanje

BREŽICE - Med svečanostmi ob dnevu državnosti je skupščina občine Brežice organizirala 23. junija zvečer v brežiškem kulturnem domu okroglo mizo Agresija na Republiko Slovenijo — vojna za osamosvojitve. Na tem pogovoru, ki ga je vodil brežiški sekretar za obrambo Stanko Zlobko, so o temi uvodoma spregovorili slovenski obrambni minister Janez Janša, načelnik UNZ Krško Rajmund Veber in Ernest Breznikar, poveljnik 25. območnega štaba TO.

Janša je dejal, da je Slovenija s pametno politiko izkoristila priložnost za osamosvojitve, ki je nastala s političnimi spremembami v državah Vzhodne Evrope. Tujina je dvomila o uspehu načrtovane slovenske osamosvojitve, posebno pa ni verjela, da bi se Slovenija lahko uspešno uprla zvezi armadi. Ker je podobno ocenjeval slovensko uspešnost tudi armadni vrh, je začel okupirati Slovenijo, še prej pa je za agresijo poiskal dovoljenje pri predsedniku zvezne vlade Anteuju Markoviču. »Mi smo šli v totalen odpor,« je na okrogli mizi dejal Janša. Tak odpor je vključeval tudi odločilno sodelovanje množičnih medijev, ki so po Janševih besedah o vojni poročali necenzurirano, kar je po njegovem verjetno edinstven primer v zgodovini. Tak nastop Slovenije in istočasni moralni zlom zvezne armade sta zadoščala za poraz in poznejši umik federalne vojske.

Veber in Breznikar sta podrobneje orisala dejavnost policije in teritorialne obrambe v Posavju in pri tem izrazila prepričanje, da sta oba sestava dobro delovala in ob nezaneemarljivi podpori civilistov na terenu soočala o končni zmagi Slovenije.

Del okrogle mize je minil v znamenju polemike o kolektivni in osebni krivdi v času lanske agresije na Slovenijo. Jože Jerič, ki je kot častnik JLA lani

IZ NADOMESTIL NAD NAČRTI

BREŽICE - Denarja, s katerim ljudje plačujejo ceno za spremembo namembnosti zemljišča, se je v brežiškem občinskem proračunu letos nabralo več, kot so kazala pričakovanja. Skoraj tri četrtine denarja iz tega naslova mora občina preusmeriti v republiško blagajno.

GOLF OB MOKRIŠKEM GRADU - Igrišče za golf, po katerem je žogico med prvimi poslal Mirko Vovk, predsednik Golf zveze Slovenije, je bilo vso soboto dobro obiskano. Približno tretjina uradno prijavljenih igralcev je prispela iz Hrvaške. Na fotografiji: igralci so preizkušali opremo in travnato podlago. (Foto: L. M.)

Mokrice sedaj v znamenju golfa

V soboto z otvoritvijo igrišča postavile Terme Čatež piko na i večletnemu prizadevanju — Poslovni turizem — Mednarodni turnir Glembay Open 92

MOKRICE - Konec minulega tedna so bile Mokrice v znamenju golfa, velika pozornost pa bo veljala tej igri tudi v prihodnje. V soboto so odprli igrišče za golf, na katerem je bil takoj po otvoritvi mednarodni turnir Glembay Open 92. Golfsovo igrišče postavlja v okviru Terme Čatež.

Terme Čatež želijo z golfom ujeti korak s turistično ponudbo razvitih držav. »Menimo, da smo z dokončanjem golf igrišča naredili odločilen korak v Evropo, kot popularno radi rečemo. Mislim, da smo v pravem trenutku dokončali zadevo, ki bo pomenila kvaliteto ponudbo golfa v tem delu Slovenije in sploh turizma v celotni Sloveniji. Z golfom, mislim, da smo se vključili v sodobni svetovni trend. Ta trend nezadržno narašča. Mi smo v začetku tega v Sloveniji in prepičan sem, da bodo z golfom tudi Mokrice imele uspešno poslovanje in dobiček,« meni o tem Borut Mokrovič, generalni direktor Terme Čatež. Celotno investicijo za igrišče za golf so načrtovali skoraj tri leta, gradnja pa je potekala leto dni.

Mokriško igrišče za golf je po mnenju Zofke Klemen—Krek, edine slovenske golfovske sodnice, izredno prijetno. Mnogi se strinjajo, da je spriču bližine gradu med privlačnejšimi in da utegne biti zavoljo tega v časteh tudi pri petičnih igralcih golfa iz evropskih držav, kjer ima ta igra z belo žogico bogato tradicijo. L. M.

V času nastajanja igrišča so Terme preurestile grajske hleve, obnovile grajsko dvorišče in uredile okolico. Tako v bližini gradu zdaj raste 3.000 novih sadik hrušk vlijamovk in prav toliko različnih dreves. Urejena je struga potoka, pri gradu je na voljo parkirišče. Pri izvedbi vsega tega so upoštevali več predlogov in kot kaže, so naposled našli skupen jezik tudi s strokovnjaki za urejanje prostora, kajti ob otvoritvi igrišča v soboto so se zahvalili Zavodu za varstvo narave in kulturne dediščine Novo mesto za tvorno in zgledno sodelovanje.

Naložba v igrišče za golf, ki je še niso natančno ovrednotili, je po navdabah

• Na otvoritveni slovesnosti na dvorišču gradu Mokrice je poleg direktorja Mokroviča širše spregovoril slovenski minister za turizem in gostinstvo Janez Sirše. Med navzočimi so bili tudi predstavniki podjetij iz Slovenije in tujine, predstavnik slovenske konzularne službe v Avstriji, predsednika brežiškega parlamenta in izvršnega sveta ter drugi.

Term v celoti pokrita. Golf kot dejavnost v okviru Terme je omogočil zaposlitev 7 ljudi.

Turnir Glembay Open, na katerem je sodelovalo blizu 60 igralcev golfa, je potekal pod pokroviteljstvom Badla iz Zagreba. L. M.

Aplavz za Janšo
Zmagovalci in porazenci

BREŽICE - Okrogla miza o agresiji na Slovenijo je potisnila v ospredje Janeza Janšo in vse tiste, ki so z umom, besedo in ognjem priborili samostojnost mladi državi Sloveniji in so torej iz lanske vojne proti velikosrbsvstvu in hkrati morda proti skrajnemu levicarsvstvu izšli kot zmagovalci.

Okrogla miza je ponudila odgovor tudi na vprašanje, kdo je vojno izgubil. Ko je končal svojo razpravo—zagovor Jože Jerič, nekdanji častnik nekdanje JLA, je Janez Janša namignil, da bi kazalo o vlogi Jeriča in podobnih naprej temeljito razmisliti in šele potem verjeti v njihovo privržnost samostojni in neodvisni Sloveniji. V brežiški dvorani so Janševemu stališču zaploskali, kar verjetno dovolj jasno kaže, kdo je junijsko vojno dobil in kdo izgubil in naj bo zato tiho.

Odviz, kakršen je bilo ploskanje na okrogli mizi, je lahko stvar trenutnega navdušenja. Nekaj podobnega, kot je bilo to ploskanje, se je nekoč v Brežicah že zgodilo, in sicer takrat, ko so nekateri v valu sočutja in ogorčenja nad zvezo armado predlagali, da bi poimenovali brežiško Ulico Veljka Vlahoviča ali mestni kulturni dom po padlem pripadniku slovenske teritorialne obrambe. Aplavzi in izrazi velike naklonjenosti, ki so tako hitro pri roki, so lahko hitro pokvarljivo blago. Lahko da so samo nekakšen modni dodatek, ki se ga zavre v spremenjenih okoliščinah, ko »trend« narekujejo drugi »kreatorji«. L. M.

kultura in izobraževanje

Kako izgnati disko hrup?

»Kulturnega doma v Soteski nismo gradili za uničevanje,« pravi Tone Virant

SOTESKA — Še ne tako dolgo nazaj je tu delovala številčno ena največjih amaterskih gledaliških skupin v novomeški občini. Skoraj od vsake hiše je bil kdo v tej skupini, bodisi da se je preizkušal kot igralec ali pa je kako drugače sodeloval, ko so pripravljali igre. In teh ni bilo malo. Bilo je obdobje, ko so vsako sezono prikazali kaj novega, najprej na domačem odru in potem še na gostovanjih. Obisk je bil vseskozi zadovoljiv in predvsem domače občinstvo je vsak nastop soteskih gledaliških amaterjev pozdravilo z velikim odobravanjem, celo navdušenjem. To pa je tudi razumljivo, saj drugih oblik kulturnega življenja v tej vasi skoraj ni bilo.

Prekinitev je nastopila, ko so se odločili urediti oziroma prenoviti kulturni dom. Dela so potekala kar nekaj časa, pri prenovi pa je sodelovalo sedem okoliških krajev, ki jim je Soteska nekakšno kulturno središče. »Gradili smo tako rekoč iz ruševin in pri tem so po svojih močeh pomagali domača vsta, ki jih je nase vezal gledališki oder. Poprijeli smo, ker smo vedeli, da s tem ustvarjamo boljše pogoje za našo lastno dejavnost,« pravi Tone Virant, ki je bil vseskozi eden glavnih spodbujevalcev gledališke skupine in kulturnega življenja v Soteski.

Kdove zakaj, ampak nanesejo, da je tradicionalna kulturna dejavnost v Soteski po prenovi kulturnega doma opušala in zastala. »Res je, da že dve leti nimamo nič, kar gotovo ni dobro,« nadaljuje Virant. »To pa seveda ne pomeni, da se v kulturnem domu nič ne dogaja. O, pa še kako se dogajajo reči, o katerih bi jaz rekel, da so vse prej kot kulturne! Dom se spreminja v hrupno disko dejavnost, okolica doma pa v žogobcarski prostor, kjer je večanja na pretek, poleg tega pa je v nevarnosti steklo, strešna opeka in še kaj drugega, v kar je vložen tudi naš delež, in to nemajhen.« Zato, poudarja Virant, nikomur, ki je delal za sotesko kulturo in vložil svoj delež v kulturni dom, ne more biti vseeno, da je tako, kakor je. Njihova skupna dolžnost je, pristavi, da dom zavarujejo pred nekulturnimi vdori.

In Tone Virant upa, da jim bo to uspelo. V rokah imajo papir, ki lahko pomeni dobro pravno osnovo za to. Stavba in zemljišče sta namreč v lasti novomeške Kmetijske zadrage in sta dani le v najem. V najemni pogodbi pa piše, da mora v stavbi (kulturnem domu) in na zemljišču potekati mirna oziroma takšna dejavnost, da ne bo motila okolja. Hrup v stavbi in materialno ogrožanje stavbe, kar se zdaj dogaja, pa očitno ne štejeta za mirno in okolje nemotečo dejavnost. Bo torej neposredna pobuda za prepoved disko dejavnosti in žogobcarstva prišla iz novomeške kmetijske zadruge, ki je s primerom že seznanjena?

I. ZORAN

NAJNOVEJŠA DELA MARIJANA TRŠARJA

LJUBLJANA — V ljubljanski Mali galeriji bodo danes, v četrtek, 2. julija, ob 19. uri odprli razstavo najnovejših del akademskega slikarja Marijana Tršarja, dolejnjskega rojaka. O njih bo avtor, dolgoletni profesor ljubljanske Akademije za likovno umetnost, likovni teoretik, kritik in publicist, spregovoril sam. Izšel je razstveni katalog z uvodnim besedilom dr. Jureta Mikuža.

SLIKARSTVO NA PAPIRJU

LJUBLJANA — V Moderni galeriji v Ljubljani bodo danes, v četrtek, 2. julija, ob 20. uri odprli razstavo Slikarstvo na papirju. Razstava, ki jo je zasnoval Dieter Honisch, obsega 44 del 12 umetnikov iz štirih generacij, ki so najbolj zaznamovali nemško likovno umetnost zadnjih desetletij. Predstavljenim umetnikom je skupno to, da so vsi slikali na papir.

Nova otvoritev pleterske zbirke

Pletersko slikarsko zbirko starih mojstrov v Galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici je minuli petek odprl pater Janez Hollenstein, prior Kartuzije Pleterje

KOSTANJEVICA — Kar lepo število let se je odvrtelo od takrat, ko je novica iz pleterskega samostana prvič sporočila, da je ta tihi dom belih menihov pod Gorjanci — poleg vsega, kar se je o njem do tedaj vedelo in govorilo v javnosti — tudi prava zakladnica umetnosti. Naokoli je šel celo glas, da se v odkritih slikah skrivajo originalna de-

la sloviti starih mojstrov, kot je, denimo, Van Dyck. Razumljivo je, da je to presenetljivo odkritje takoj priklicalo pozornost oz. strokovnjake za umetnostno obdobje, v katerega naj bi sodile te slike. Ti so naposled dognali, da izvirnikov znanih mojstrov ni med temi že močno obledelimi in mestoma še komaj prepoznavnimi podobami, da pa gre zanesljivo za dela oziroma kopije učencev teh mojstrov. Najpomembnejši sklep pa je bil, da je treba slike, ne glede na to, kdo je njih pravi oče, restavrirati, jih ponovno obuditi v življenje. To nalogo so dali akademskemu slikarju in restavradorju specialistu Viktorju Povšetu, v Celju udomljenemu dolejnjskemu rojaku, ki je delo po določnem času res vrhunsko strokovno opravil in »naredil slike kot nove«. Restavrirane slike je potem vzela pod streho Galerija Božidar Jakac v Kostanjevici, kjer so tej pleterski slikarski zbirki starih mojstrov namenili posebne sobane. Pripravili so slovesno otvoritev in ogled.

Minuli petek pa sta Kartuzija Pleterje in Galerija Božidar Jakac ponovno pripravila slovesno otvoritev omenjene zbirke, ki poslej ne bo več le »gostujoča«, temveč stalna zbirka v Galeriji Božidar Jakac. Zbirko je tokrat odprl prior Kartuzije Pleterje, pater Janez Hollenstein. Menil je, da je nastanek te zbirke oziroma način, kako so te slike prišle v pleterski samotan, eden od dokazov, da so se duhovne in kulturne vezi med posebnimi narodi in deželami od nekdaj spletale prek samostanov in menihov, ki so v njih bivali. O zbirki pa je s kulturnoumetnostnega vidika govoril umetnostni zgodovinar dr. Andrej

RAZSTAVA IN KONCERT

BREŽICE — Danes, v četrtek, 2. julija, ob 19. uri bodo v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah odprli spominsko razstavo del Jožeta Gorjupa iz Kostanjevice. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Galerijo Božidar Jakac, in sicer ob 60-letnici Gorjupove smrti. Po otvoritvi bo v Slavnostni dvorani Posavskega muzeja koncert Tamburaškega orkestra HTV Zagreb s solisti, dirigiral pa bo Leopold Siniša. Vstopnina bo 250 tolarjev, izkupiček bodo namenili za pomoč beguncem.

Devetnajst samorastnikov

Udeleženci jubilejnega 25. likovnega tabora ustvarjajo v galeriji — Nekaterih ni in jih najbrž ne bo

TREBNJE — Galerija likovnih samorastnikov v Trebnjem, ustanova z edinstveno zbirko samorastniške umetnosti v Sloveniji, v njej je namreč prek 600 slik ali skulptur 192 avtorjev, je spet nenavadno oživila: postala je umetniška delavnica udeležencev letošnjega jubilejnega, že 25. mednarodnega Tabora likovnih samorastnikov, ki so ga odprli v soboto, 27. junija.

Na letošnjem Taboru naj bi ustvarjalo 19 slikarjev in kiparjev iz osmih držav. To so: Boro Arsovski iz Makedonije, Jerko Biško, Zlatko Huzjak, Stjepan Ivanec, Darja Lobnikar-Lovak, Petar Petrović in Petar Toplak iz Hrvaške, Elena Guastalla iz Italije, Emil Pavescu iz Rumunije, Tomas Galambos iz Madžarske, Jan Hruška iz Češke in slovaške federacije, Jutte Borchert iz Nemčije ter Sandi Leskovec, Stane Novak, Greta Pečnik, Jože Petermelj, Anton Plemetelj in Franc Tavčar iz Slovenije. Na otvoritvi jih je bilo 13, druge so pričakovali še po nedelji. Nekaterih tujece najbrž ne bo, ker jih je menda strah vojne, ki divja »tako blizu«, kot so dali vedeti organizatorjem. Tako bo pravo število udeležencev jubilejnega tabora

JUTRI OTVORITEV

DOLENJSKE TOPLICE — Tu se končuje slikarska kolonija prireditve Srečanje v moji deželi. Pod vodstvom akademskega slikarja in likovnega pedagoga prof. Milana Butine so v koloniji ustvarjali Karolina Koglot iz Venezuele, Beatriz Tomšič iz Argentine, Boris Božič iz Kanade, Rudi Benetik iz Koroške in domačin Jože Kumer. Razstavo njihovih del, nastalih v tej koloniji, bodo odprli jutri, v petek, 3. julija, ob 20. uri v Salonu Zdraviliškega doma v Dolenjskih Toplicah.

Zborovstvo na Kočevskem umira

Koncert moškega pevskega zbora »Svoboda« iz Kočevja

KOČEVJE — Na predvečer praznika slovenske državnosti in osamosvojitve je bil v avli kočevske osnovne šole koncert moškega pevskega zbora Svoboda Kočevje. Bil je to njihov redni letni koncert, ki je bil letos zaradi počastitve omenjenega praznika nekoliko kasneje kot pretekla leta.

MPZ Svoboda, ki se je v sredo predstavil ljubiteljem zborovskega petja in narodnih pesmi z izvedbo štirinajstih slovenskih narodnih pesmi, deluje v skoraj nespremenjeni sestavi vse od svoje ustanovitve leta 1974. Povprečna starost pevcev je preko 50 let, kar vsekakor ne kaže na perspektivnost tovrstnega petja na Kočevskem. Poleg osnovnošolskih zborov je Svoboda namreč edini pevski zbor na Kočevskem, saj poleg nje delujejo le nekaj manjših pevskih skupin.

Vsi njihovi napori, da bi v svoje vrste pritegnili mlade pevce, so neuspešni, razlog za to pa je po mnenju članov »Svobode« v prejšnjem številu nastopov. Te si organizirajo sami, kakor pač vedo in znajo, kar pa je, glede na to, da so vsi le ljubiteljski pevci, za pevce tudi obremenjujoče.

Težave, ki so jih imeli v preteklih letih zaradi pevovodij, so, kot kaže z novo pevovodkinjo uspešno premostili, tako da za nadaljnje delo in obstoj zbora ostaja pomladitev zbora skoraj edino nerešeno vprašanje. Preko 30 članov MPZ Svoboda, ki jim je mladostni entuziazem sicer že zdavnaj pošel, pa zanekrat še vedno vztraja, saj jih družita veliko veselje do petja in upanje, da bodo zborovsko petje nastopili boljše časi.

M. L. S.

skega srečanja v Trebnjem znano tako rekoč šele ob koncu. 25. Tabor likovnih samorastnikov bo zaključen v soboto, 4. julija.

A naj že bo kakorkoli, najpomembnejše je pač to, da Tabor spet poteka in da bo na koncu Galerija likovnih samorastnikov bogatejša za dela letošnjih udeležencev. Tako je namreč tudi nastala na začetku omenjena zbirka. Koncert je bil vrhunski glasbeni dogodek, kakršnih na Dolenjskem prav gotovo ni na pretek.

• Petkova slovesnost je potekala v cerkvi kostanjeviškega gradu, začela pa se je s pevskim koncertom. Nastopil je lani ustanovljeni mešani komorni zbor Ljubljanski madrigalisti, letošnji absolutni zmagovalci mednarodnega zborovskega tekmovanja Naša pesem v Mariboru. Pod umetniškim vodstvom dirigenta Matjaža Ščeka so ljubljanski madrigalisti izvedli program sakralne glasbe, in sicer šest Gallusovih, po eno Scarlattijevo, Brucnerjevo in Poulencovo ter dve Martinovi skladbi. V izjemno akustični cerkvi se je zbor predstavil kot popolnoma uglašena vokalna skupina in navdušil številne obiskovalce od blizu in daleč. Koncert je bil vrhunski glasbeni dogodek, kakršnih na Dolenjskem prav gotovo ni na pretek.

Smrekar, direktor Narodne galerije v Ljubljani, kostanjeviški domačin. Dr. Smrekar je še kot mlad strokovnjak veliko ukvarjal s slikami pleterske zbirke, obiskoval muzeje in galerije na tujem ter prišel do zanimivih spoznanj, omenjenih že v prvem delu zapisa.

I. ZORAN

Kulturno poletje že utripa

Nekaj prireditev Novomeškega poletnega kulturnega utripa, spodbujenega z 2. Bienalom slovenske grafike, je za nami — Program do srede septembra

NOVO MESTO — Že ob otvoritvi 2. Bienala slovenske grafike Otočec pred mesecem in pol v Dolenjski galeriji je bilo rečeno, da bodo to letos največjo in najpomembnejšo manifestacijo grafične umetnosti v Sloveniji spremljale vse do njenega izteka sredi septembra in obenem potekale njej na čast različne kulturne prireditve, ki bi iz Novega mesta tudi pregnale kulturno mrtvilo, do zdaj tako značilno za poletni čas.

Novomeški poletni kulturni utrip, kakor so poimenovali predvideno dogajanje, se je začel s predpremierno predstavo futurističnih gledališčnikov z novomeške gimnazije, skupine, ki deluje pod dramaturškim vodstvom Matjaža Bergerja in nastopa pod imenom Šola za kritiko gledališča. Predpremierna dela, zasnovana na Shakespearovih tekstih, se je dogajala v Jakčevem domu, tako da je vsak prizor potekal v drugi sobi in pred posebej izbranimi gledalci.

Program omenjenega utripa se je nadaljeval prejšnji teden, ko sta na Kapitulju nastopila v počastitev dneva slovenske državnosti novomeški simfonični orkester z dirigentom Zdravkom Hribarjem in Mešani pevski zbor KUD Krka z zborovodkinjo Jožico Bračda. Na koncertu sta med drugim izvedla tudi tri stavke Slavnostne maše skladatelja Ignacija Hladnika, skladbe, ki jo bo orkester v celoti izvedel prihodnje leto ob 500-letnici ustanovitve novomeškega Kapitlja, predstavil pa tudi med gostovanjem v nemškem partnerskem mestu Langenhagnu.

Večina prireditev, ki bodo še bolj popestrile novomeško kulturno poletje, pa se še pred nami. Na vrtovih Dolenjskega muzeja bodo plesne prireditve s prikazom sodobnega plesnega izraza. Navedeno je sodelovanje plesnega mojstra in profesorja Freda Lasserra in Fabienne Brétho iz Pariza. Bo plesna delavnica, predstavila pa se bo tudi novomeška plesna skupina Terpsihora.

Avgusta naj bi v Novem mestu gostovala vokalno- instrumentalna skupina Vox nova iz Kopa in pod umetniškim vodstvom mag. Mirka Slosarja izvedla

KONCERT V GALERIJ

NOVO MESTO — V Dolenjski galeriji bo jutri, v petek, 3. julija, ob 20. uri glasbeni koncert, na katerem bosta violinist Igor Grasselli in špinetist Milko Bizjak solo ali skupaj izvajala dela Albinonija, Bacha, Haendla, Sgatberonija, Tartinija in neznanega skladatelja iz novomeške zbirke. Milko Bizjak je špinet, na katerega bo igral v Novem mestu, sam izdelal.

koncert z naslovom Slovenske podkornice. Septembra je na muzejskih vrtovih, torej na prostem, predviden večer slovenskih pesnikov, v atriju kapiteljske proštije pa naj bi nastopil pihalni orkester Novoles z dirigentom Mirom Sajemtom.

I. Z.

Knjiga o mrtvem mestu Latobikov

Delo arheologa Toneta Kneza o raziskavah keltsko-rimskega pokopališča na nekdanjem Beletovem vrtu v Novem mestu pred kratkim predstavljeno tudi v Novem mestu — Kdaj bo arheološki oddelek Dolenjskega muzeja dobil nove prostore?

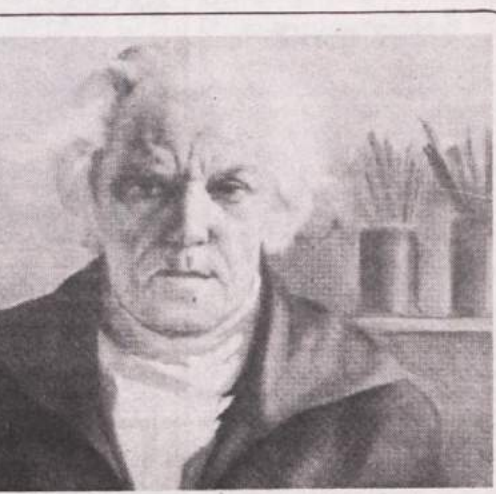
NOVO MESTO — Tam, kjer stojita stavbi novomeške občinske skupščine in LB Dolenjske banke, na prostoru, ki ga oklepata ljubljanska cesta in Kettejev drevored, je bilo pred 2000 leti mesto mrtvih: pokopališče domačinov keltskega porekla, Latobikov. Na tem kraju so antični »Novomeščani« pokopavali svoje mrtve približno 300 let: od začetka 1. stoletja pred našim štetjem do konca 2. stoletja našega štetja.

Na to veliko nekropolo so prvič naleteli pred 100 leti, in to med gradnjo Kolodvorske (zdaj ljubljanske) ceste, nove povezave mesta z Bršljanom (prej so uporabljali cesto prek Marofa), ter jo delno raziskali. Drugič so obnojo zadeli pred 90 leti, ko so kopali temelje za stavbo okrajnega glavarstva (zdaj občinske skupščine). Kljub dragocenim in znanstveno pomembnim najdbam pa to novomeško odkritje ni doživelo večje pozornosti.

Šele leta 1973 začeto sistematično izkopavanje in raziskovanje na nekdanjem Beletovem vrtu, natančno tam, kjer je kasneje zrasla zgradba LB Dolenjske banke, je strokovno javnost opozorilo, da gre za najdišče, ki je za arheološko preteklost Dolenjske izjemnega pomena. Pod vodstvom arheologa Toneta Kneza, vodje arheološkega oddelka Dolenjskega muzeja, je bilo do leta 1977 izkopanih 222 grobov. Rezultati so pokazali, da so bile pokopane osebe keltskega porekla z močno izraženo svojevrstno tradicijo v materialni kulturi in v pogrebnih običajih. Keltski Latobiki so namreč tudi pod Rimljani ohranjali na doljenjskem podežlju svoj način življenja in pogrebne obrede.

SREČANJE V MUZEJU — Prof. Janko Jarc in arheolog Tone Knez v pogovoru o najnoviji Knezovi knjigi. Za njima je na fotografiji pesnik Severin Salt. (Foto: I. Zoran)

Jaro Hilbert: AVTOPORTRET, 1975

Naš umetnik v Parizu

Ob 95-letnici slikarja Jara Hilberta, krškega rojaka, ki živi in še vedno ustvarja med Parižani

V sredo, 24. junija, je dopolnil 95 let življenja starosta slovenskih umetnikov, akademski slikar Jaro Hilbert, krški rojak. Izšel je iz družine, v kateri je bilo devet otrok. Že v zgodnji mladosti je sklenil postati slikar, česar pa oče ni odobral. Po odhodu iz Krškega v Ljubljano je tam hodil v šolo. Med prvo svetovno vojno je bil na fronti v Dolomiti. Po vojni je šel na slikarsko akademijo v Prago, kjer je študiral v družbi Vladimira Štovička, Božidarja Jakca, Antona Gojmirja Kosa in drugih. Po šestih letih študija je prejel na akademiji, čeprav je bil tuje, posebno priznanje. Iz Prage je odpotoval v Egipt in tam preživel kar 36 let.

O bivanju v Egiptu je kasneje pripovedoval: »Bilo je težko začeti, ker nisem znal arabsčine pa tudi ne angleščine in francoščine. Bil sem vztrajen, trdo sem delal in sem si kmalu našel stanovanje in začel služiti s slikanjem. Težko sem se navadil na svetlobo, ki je tam posebno močna, a je potem bistveno vplivala na moje delo. V Egiptu sem spoznal svojo bodočo ženo Šarko; na berlinskem glasbenem konservatoriju je končala študij klavirja. Govorila je vse evropske jezike in tudi slovensko in češko je odlično znala. Takoj ko sva se vzela, je rekla, da ne moreta biti dva umetnika v hiši. Zato se z glasbo ni ukvarjala poklicno.«

Egipt je bil za Hilberta veliko doživetje, vendar tudi velika izkušnja. Ko je prišel na oblast Naser, ki ni bil naklonjen tujcem, je sklenil zapustiti to deželo. Pristal je v Ljubljani, vendar jo je hitro zapustil in se odselil v Pariz. V Ville d'Avray blizu Pariza si je uredil atelje, kjer se danes prireja razstave.

V Franciji se je moral začeti Hilbert nanovo prebijati. Od Parižanov je slišal, da je prestar, slikarsko preveč realističen, da ne sledi trendom. Ker je v glavnem živel sam, se ga je oprjelo ime samotar. Z veliko voljo in vztrajnostjo pa je tudi tu začel kmalu žeti velike uspehe. Na otvoritev posamezne razstave, ki jih je pripravil v svojem ateljeju oz. galeriji, je prišlo tudi do 700 obiskovalcev. Veliko je razstavljal tudi drugod: v Švici, Nemčiji, Italiji, v Londonu, Torontu, Jeruzalemu in še kje. V Sloveniji se je predstavil dvakrat: leta 1959 v starem Jakopičevem paviljonu v Ljubljani, leta 1970 pa v rojstnem Krškem (akvarele).

Časi, ko se je moral Jaro Hilbert znova dokazovati, so že zdravljaj mimo. Danes je v Parizu, Franciji in drugod v svetu znan, cenjen umetnik. Vsako leto pripravi novo razstavo svojih del in vsako razstavo spremlja katalog. Številni galeristi ga vabijo, naj razstavlja pri njih. Včasih so o razstavah odločali oni, zdaj odloča sam. Od leta 1972, ko je prejel za naslikani opus pariskih mostov zlato plaketo Pariza, ima pravice častnega meščana francoske prestolnice. Enake pravice mu je podelil Saint Louis, kjer so odprli muzejsko sobo s Hilbertovimi slikami.

Slikar še vedno slika. Na leto ustvari do 50 oljnih slik. Kot da je še sredi mladostnega ustvarjalnega zagona! A počuti se še pri močeh in pravi, da ima še veliko dela. Lepo je to slišati od krškega rojaka!

SLAVKO SMERDEL

I. ZORAN

Ministrovo ostro in pogumno pero

"Premiki" Janeza Janše so komaj izšli, a že razburjajo javnost, saj so v tej knjigi o minulih štirih letih nastajanja slovenske države dogodki in ljudje popisani brez večjih zadržkov. Mnogim gre knjiga v nos zaradi osebnih ali strankarskih razlogov, berejo pa jo vsi povrsti.

Knjiga Premiki Janeza Janše, slovenskega ministra za obrambo, ki je prejšnji teden izšla pri Mladinski knjigi, nosi pravi naslov, saj ga krepko potrjuje tako z vsebino kot z vsem, kar se okoli nje zdaj dogaja. Od vseh letos izdanih knjig je zbudila največjo pozornost, in to ne samo zato, ker je založba vodila močno akcijo za njeno promocijo. Knjiga namreč popisuje in razčlenjuje zgodovinske premike, ki smo jih doživljali in preživeli v zadnjih nekaj letih, ko se je zganila tektonika političnih in drugih sil ter zarisala na svetovni politični zemljevid nova gorstva in celine, hkrati ko je nekatere stare razdrobila in zbrisala z zemljevida. Janševa knjiga ne ostaja samo pri popisovanju premikov, marveč jih tudi razlaga in jih konec koncev še sama povzroča; k sreči ti niso tako usodni, kot so bili premiki iz njene vsebine.

Cepprav je knjiga izšla šele pred dobrim tednom dni, že doživlja močan odziv; še istega dne, kot je bila javno predstavljena, se je protestno oglasila stranka prenoviteljev, malo kasneje so se pojavile že tudi prve ocene, kar vse kaže, da so nekateri knjigo lahko prebrali pred njenim uradnim izidom (da bi jo napadali v slogu iz prejšnjega režima, ne da bi poznali vsebino, dandanes ne gre). Še bolj kot prenovitelje je knjiga menda prestrašila liberalne demokrate, ki bi jim ustrezalo, če sploh ne bi izšla; kot piše v sobotnem Delu Danilo Slivnik, naj bi prišlo do odkrite zahteve, naj vladni in strankarski predsednik Drnovšek prepreči njen izid. Koliko je v tem resnice, se bo pokazalo, dejstvo je, da je knjiga izšla in da odmeva. Janševi Premiki so tu in ta čas že v rokah 17 tisoč bralcev, ki so se na knjigo naročili v prednaročilu, za ostale pa je na voljo v novih 10 tisoč izvodih ponatisa,

ki verjetno ob vsem tem ne bodo obležali nedotaknjeni.

Kaj dela Janševa knjigo tako vročo in aktualno? Če bi šlo zgolj za osebni spominski opis "nastajanja in obrambe slovenske države" v obdobju od 1988 do 1992, kot napoveduje podnaslov, bi najbrž tako zelo ne burila duhov. Prvi razlog je v tem, da knjige ni napisal kdorkoli, marveč najbolj poznani slovenski disident in sedanjí obrambni minister, torej človek, ki je stal v središču dogajanj in odločanj in ki so mu bile dostopne informacije in dejstva iz političnega zakulisja. Drugi razlog pa je v pogumnem in doslednem, z dokumenti in argumenti podprtem pisanju in ocenjevanju. Janša zapisuje vse, kar se je dogajalo, in hkrati podaja oceno dejanj in odločitev, pri čemer mu kot izhodišče služi končni razplet dogodkov. S tega gledišča se dejanja in odločitve kažejo kot dobre ali slabe, zmotne ali celo povsem zgrešene, posamezniki, ki so bili vpleteni vanje ali so jih ponujali, pa so tako osvetljeni z neizprosno lučjo posledic.

Raje JLA kot Janši

Knjiga se začne z majem leta 1988, ko se je Janša znašel v zaporu: začela se je afera "sojenja četverci", ki je prerasla v množično podporo za demokratizacijo slovenske družbe, hkrati ko se je brez sprenevedanj odprlo tudi vprašanje položaja slovenskega naroda v jugoslovanski skupnosti. Vrh takratne slovenske politike - tako piše Janša - je vedel za priprave na sodni proces proti četverci, a se ni pravočasno zganil, silovit izbruh zahtev po demokratizaciji ga je celo močno presenetil. Tok dogodkov je v naslednjih dveh letih stekel hitro: nastanek opozicije, prve večstrankarske volitve, nova vlada in nov parlament, nastajanje nove zakonodaje. Korakov, ki so vodili k osamosvojitvi Slovenije, Beograd seveda ni prijazno gledal in ni imel nobenega namena, da mirno prepusti mladi demokraciji dozoreti. JLA je začela razoroževati slovensko Teritorialno obrambo (TO), da bi tako onemogočila morebiten odpor pri zadržanju slovenskih teženj. Razorožitev se je armadi po Janševi oceni dobro posrečila tudi zaradi novi vladi nelojalnih kadrov v TO in Službi državne varnosti. Omenimo primer poveljnika občinskega štaba TO Kočevje, ki je oddal JLA do zadnjega vse orožje iz skladišča in svoje srmatno dejanje opravičeval z besedami: "Bolje tako, kot pa da bi orožje dobil Janša!"

Iz odpora zoper nezakonito razoroževanje je zrasla ena najbolj organiziranih in najbolj konspirativnih akcij, kar jih je bilo izpeljanih na ozemlju Slovenije v novejši dobi. To je bila akcija Manevska struktura narodne zaščite, ki je dala 20.000-glavo oboroženo formacijo, sposobno skupaj s posebnimi enotami policije zavarovati Slovenijo pred oboroženimi presenečenji. Vojaška obveščevalna služba Kos tej akciji ni nikoli prišla na sled, čeprav je imela svoje ljudi v nekaterih republiških organih, v SDV, v podjetjih in ustanovah in celo v uradništvih, da ne omenjamo poslanca Aksentijeviča, ki je ves čas nosil Kosu iz skupščine še tople informacije. Slovensko samoosvajanje je bilo tako zaščiteno v prehodnem času, dokler niso bila sprejeta ustavna dopolnila, ki so poveljstvo nad TO dala republiški predsedstvu in se je TO lahko začela preobraziti v slovensko vojsko. To poglavje nastajanja obrambe slovenske države je v Janševi knjigi prvokrat celovito in podrobno opisano.

Utopični ali premišljeni zahtevki?

Sprejemanje nove zakonodaje, še posebej obrambne zakonodaje, je v parlamentu kljub s plebiscitom izraženi volji slovenskega naroda in prebivalcev Slovenije po osamosvojitvi teklo zelo počasi, predvsem zaradi nasprotovanja prenoviteljske in liberalnodemokratske stranke, kar vse Janša vidi v svoji knjigi kot odraz utopičnega strankarskega programa in zavestnega nasprotovanja konkretnim premikom, ki bi v resnici omogočili Sloveniji izstop iz Jugoslavije. "Skriti jugoslovanarji so pod krinko zavzemanja za nenasilje in demilitarizacijo poskušali preprečiti slovensko osamosvojitve," je zapisano v knjigi. Nasprotovanje je prišlo še bolj do izraza pri sprejemanju proračuna, ko je bil vsak tolar za nakup nepotrebnega orožja in vojaške opreme za slovensko vojsko deležen dlakocepskega tehtanja, pri čemer so ponovno prednjačili preno-

vitelji in školčevci, ki pa so po drugi strani brez vsakega pomisleka odobrili enako velik proračunski delež za JLA. So bili res tako kratkovidni, da so verjeli v miren razplet jugoslovanske krize? Iz kakšnih nagibov je nastala Deklaracija za mir, ki je poleg nespornih civilizacijskih opredelitev vsebovala tudi zahtevo po hitri enostranski razorožitvi TO, češ da bi bil "vsak oborožen spopad na ozemlju Slovenije nacionalna katastrofa"? Danes je povsem jasno, kam bi Slovenijo pripeljala uresničitev te deklaracije, njene tvorce pa seveda le stežka sprejmemo za dobre ocenjevalce razmer in še manj za primerne načrtovalce ustreznih poti. Tistikrat je bilo namreč že tudi jasno, da projekt osamosvajanja Slovenije ne uživa naklonjenosti tujine in da bo Slovenija 26. junija, ko naj bi prišlo do prevzema oblasti, odvisna le od lastnih sil. Tajni sestanek v Bruslju s pomočnikom generalnega sekretarja Nata, o katerem nekaj več zvezo šele zdaj iz Janševe knjige, ni puščal nobenega dvoma o tem. V tej luči se prizadevanja za krepitev obrambnih sposobnosti seveda kažejo kot še kako bistvena in pomembna, kar so potrdili tudi kasnejši dogodki. Žal so pri zaviranju teh prizadevanj svoje prispevali tudi nekateri mediji, ki so objavljali zgodbe o aferah z nakupovanjem orožja, ki jih je produciral Kos, prednjačila pa sta Delo Plus in Neodvisni Dnevnik, ki je v Janševem pisanju sploh deležen ostrih kritik.

Medtem se je Beograd že pripravil na nasilno preprečitev slovenske osamosvojitve. Armada je maja 1991 začela s praktičnimi pripravami na vojno, če bi Slovenija uresničila plebiscitne odločitve. Njena odločenost se je med drugim pokazala z dogodki v Pekrah. Tistikrat se je izkazala tudi "moralna" JLA, ko so specialci na pogajanjih ugrabili pogajevalca Miloševića, kar je nekaj nezasižanega. Janša v knjigi razgrinja zanimivo podrobnost, da so od obveščevalnega vira zvedeli za načrtovano ugrabitev, vendar niso verjeli v resničnost podatka.

Zaseda na Karteljevem

Doslej nepoznana stvar je tudi zaseda, ki jo je JLA pripravila Janši in Bavčarju na Karteljevem pri Novem mestu. 28. maja naj bi Bavčar in Janša nastopila v neki oddaji zagrebške televizije. Pot je JLA sklenila izkoristiti za ugrabitev. Na karteljevskem klancu naj bi vozila pričakala posebna enota vojske policije, ugrabila oba ministra in ju s helikopterjem prepeljala v zagrebški zapor. Vojaški tožilec je že imel pripravljeno obremenilno gradivo. Načrt je propadel, ker sta ministra ostala v Ljubljani. O zaroti ju je obvestil tajni

obveščevalec, vendar tudi tej novici niso verjeli. Šele po vojni se je potrdilo, da je bilo res vse pripravljeno za tako dejanje.

Napetosti so rasle, vojna je bila pred vrati, Beograd je postavil ultimatum za ultimatom, vendar Slovenija ni klonila. Odločitev, da se izpelje dejanski prevzem oblasti, je bila kljub sporom med strankami poenotena in delo s pripravami na osamosvojitve je steklo s polno paro. Slovenija je bila pripravljena na prevzem oblasti. Določeno je bilo, da bo do prevzema prišlo 25. junija. Ta datum je bil največja državna skrivnost, saj je v javnosti veljalo, da bo dan osamosvojitve 26. junija; vsi armadni načrti za zasedbo slovenskih meja so bili tempirani na ta dan. Beograd za pravi datum ni zvedel pravočasno. Ko je informacija prek diplomatskih poti pricurjela do JA, je bilo že prepozno za spreminjanje načrtov. Zanimivo je, da Janša, ki sicer v knjigi navaja vse akterje s polnim imenom, tu ne pove, kdo je skrivnost izčeval, v knjigi je le napisal, da je datum osamosvojitve izdal "najpogumnejši" slovenski politik nekemu tujemu diplomatu.

25. junija je parlament sprejel vse potrebne ustavne akte in zakone ter razglasil deklaracijo o neodvisnosti Republike Slovenije ob že znanem zavlačevanju nekaterih prenoviteljskih in liberalnodemokratskih poslancev, takoj po sprejetju so se začeli uresničevati načrti za prevzem oblasti in v nekaj urah so bili prevzeti carinski objekti, mejni prehodi in letališki nadzor letenja. Še istega dne ponoči se je v Beogradu sestal ZIS na izredni seji in Marković je podpisal ukaz o vojaškem zavzetju mejnih prehodov. Armada je dobila pooblastilo za akcijo; začela se je vojna za Slovenijo. Vojna je dobro odmevana že v številnih drugih knjigah, zato o tem delu knjige ne bomo pisali, povejmo le, da Janša zapiše še marsikatero zanimivo podrobnost in ravnanja nekaterih posameznikov, ki niso došli zahtev trenutka. Tudi to danes razburja. Največ zamere pa si je verjetno Janša nabral z zaključkom knjige Ugašanje Demosa, v katerem je podal analizo strankarskih razmerij.

"Vsi glavni igralci so še živi in vsak lahko pove svojo zgodbo ali pa vsaj doda svoj drobec," je zapisal Janša. Presojajo prepušča prihodnjim letom, ko imenovanje tega ali onega ne bo imelo več dnevnopolitične teže. "Ne delam si iluzij, da se vse, kar sem opisal v knjigi, ujema s prepričanjem ali vedenjem večine. Objektivni so dokumenti, opisi in ocene pa so nujno subjektivni in odsevajo stališča tistih, ki smo se skupaj od blizu spremljali in doživljali, predvsem pa seveda moje mnenje," pravi avtor v uvodu ter prepušča končno sodbo bralcu.

MILAN MARKELJ

kmetijstvo

Vso hrano bi lahko pridelali doma

Najdražja je tista hrana, ki je ni. V Sloveniji si pridelamo okoli 80 odstotkov vse potrebne hrane, se pravi, da jo je treba petino kupiti drugje, uvoziti. Vsaka pametna in preudarna država pa gleda, da si, če se le da, vso ali vsaj čim več hrane pridelava doma. Žal si v Sloveniji glede tega ne moremo kaj dobre obetati. Na prebivalca naše države pride le 12 arov obdelovalnih kmetijskih zemljišč in s tem se uvrščamo na evropski rep. Strokovnjaki so izračunali, da Sloveniji za izravnanje prehranske bilanco primanjkuje 128.000 ha kmetijskih zemljišč ali 72.000 ha njih prvega razreda.

Cepprav v novomeški občini pride na prebivalca nekaj več njiv, kot je republiško povprečje, pa je stanje v tej pred 60 leti še povsem kmetijski občini zaskrbljujoče. Novomeška občina je po površini na tretjem mestu v Sloveniji, po številu naselij - vseh je 327 - pa je celo na prvem. Cepprav je število prebivalcev in gospodinjstev iz leta v leto večje, se število kmečkega življa in kmečkih gospodinjstev iz leta v leto zmanjšuje. Poleg tega je samo v zadnjih 10 letih v občini za vedno "izginilo" 800 ha kmetijskih zemljišč.

Majhen pridelek na majhnih kmetijah

Njiv je v novomeški občini okoli 10.200 ha, sadovnjakov je sicer veliko, vendar so to v glavnem še stari sadovnjaki, intenzivnih, gostih nasadov je le kakih 60 ha. O vinogradih in šmarnicni zgodbi pa kasneje. Po-

datki kažejo, da so povprečni donosi na dolenskih kmetijah majhni, kar pa ni čudno, saj so kmetije v novomeški občini majhne, posest pa razdrobljena. Kaj dosti drugače ni na vsem Dolenjskem, v Beli krajini in v Sloveniji sploh. Po povprečni velikosti sodi kmetija na Dolenjskem med najmanjše v evropskih deželah, usmerjena pa je predvsem v živinorejo, se pravi v prirajo mesa in mleka. Vendar zadnji podatki kažejo, da se zmanjšuje tudi število govedi, za kar poznavalci krivijo v prvi vrsti negotovo in neurejeno stanje pri odkupu mleka v zadnjih letih. Nekje pa je novomeško kmetijstvo le v evropskem vrhu: po številu traktorjev na 100 ha kmetijskih površin. Žal ta podatek govori samo o tem, kako so ti traktorji v bistvu slabo, nesmotno izkoriščeni.

Za sedanjo poljedelsko pridelavo v novomeški občini so značilni dokaj majhni pridelki pšenice, koruze, krompirja in detelj, glavni vzroki za to pa so: pomanjkljivo upoštevanje načel kolobarjenja, premajhna uporaba in neredna zamenjava sortnega semena in naustrezna izbira sort pa tudi slaba založenost tal z osnovnimi hranili in pomanjkljivo ali enostransko in nepravčasno osnovno in dopolnilno gnojenje. Še bolj ekstenzivna je pridelava krme na travinju. Ne le, da so pridelki majhni, ampak imajo tudi slabo hranilno vrednost. Pri poljedelstvu in travništvu bi moralo veljati načelo, da se vse njivske površine, primerne za oranje, ohranijo za poljedelsko proizvodnjo. Ker pa je v občini živinoreja

glavna kmetijska panoga, naj bo v kmetijski proizvodnji poudarek na pridelovanju krme.

Strokovnjaki so prepričani, da bi s pametno kmetijsko politiko in preudarnimi strokovnimi ukrepi tako rekoč na vseh kmetijskih področjih v novomeški občini in na Dolenjskem, v Beli krajini in v Posavju lahko v sorazmerno kratkem času dosegli veliko več, kot kmetijstvo daje sedaj. Vzemimo za primer živinorejo kot glavno kmetijsko panogo v občini. Priraja mleka je za evropske razmere zelo manjha: povprečno okoli 2.000 litrov na kravo letno, prav tako je nizek prirast pitovnih govedi. Vzrok vidijo strokovnjaki predvsem v vrsti in kakovosti krme. S kakovostno krmo in primerno tehnologijo bi bilo moč mlečnost povečati na 3.500 l po kravi na leto. Pri tem pa je jasno, da bo treba imeti tudi trg za prodajo toliko mleka, kajti v Sloveniji že sedaj proizvedemo več mleka, kot ga porabimo, z mlekom in mlečnimi izdelki pa so zasičeni tudi tuji trgi.

Z lastno krmo in upoštevanje sodobne normative bi bilo moč na Dolenjskem ponovno oživiti oziroma bistveno povečati rejo prašičev, perutninarstvo, rejo kuncev, ki bi lahko postala tržna in celo izvozna dejavnost, možnosti so v ribogojstvu, sadjarstvu, vinogradništvu, čebelarstvu in še kje.

Kraljestvo šmarnice

Po splošnem prepričanju in na prvi pogled velja novomeška občina za vinogradniško lepo razvito. V občini je okoli 1.400 ha vinogradov in kar okoli 80 odst. vseh kmetij v občini ima vinograd. Kljub temu je vina za prodajo bolj malo. Večino ga popijejo doma, prodajajo ga le tisti vinogradniki, ki imajo več kot 30 arov vinograda. Poleg tega veliko vina, ki ga pridelajo vinogradniki v novomeški občini, sploh ni primerne za prodajo. Zalostna je

FOTO: A. BARTELI

resnica, da je le kakih 500 ha zasajenih z žlahtno vinsko trto, največ vinogradov pa je strogo "sortnih" - sama samorodnica, po domače šmarnica. Temu primerna je marsikje pivska in tudi vsakršna druga kultura. In to kljub zakonu o vinu, ki že 10 let prepoveduje ne samo promet z vinom samorodnic, ampak tudi gojenje takih trt. Četrtna vseh vinogradov je v lasti ljubiteljskih vinogradnikov, se pravi, da so to vikendaški vinogradi, od katerih ne gre pričakovati ne resne tržnosti ne vinogradniškega in vinarskega napredka. Je pa za obnovu primernih še okoli 400 ha vinogradov, za napravo novih vinogradov pa še okoli 900 ha površin. Seveda bi morali na vseh vinogradniških površinah saditi le za dolenski vinorodni okoliš priporočene in dovoljene sorte, predvsem pa bi si morali dolenski vinogradniki prizadevati za vrnitev ugleda in veljave znamenitega cvička, ki je poleg terana edino avtohtono slovensko vino.

V prizadevanjih za razvoj kmetijstva v novomeški občini, na Dolenjskem in v Beli krajini ni moč zaobiti znanja, brez katerega

tudi na tem pomembnem področju ni napredka. Prav tu pa je dolensko kmetijstvo zelo šibko. Jasno je, da 6 pospeševalcev ne more "pokrivati" 8.000 kmetij, kolikor jih je v novomeški občini. Vpis v grmsko kmetijsko solo pa je tudi daleč pod tistim, ki bi zagotavljal, da bodo kmetije dobile solane in strokovno usposobljene mlade gospodarje.

Kakorkoli že, s strokovnega stališča so stvari jasne in razvidne. Naravne danosti in druge razmere v novomeški občini, na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini omogočajo bistveno večjo in boljše kmetijsko proizvodnjo. Po strokovni plati za to ni ovir. Na vrsti je politika. Jasno je treba povedati, kaj od kmetijstva v teh krajih občina in država pričakujeta, kaj, koliko in kdaj sta za to pripravljena dati. Brez tega ne bo nič. Na svetu ni urjene države, ki ne bi tako ali drugače redno, stalno in učinkovito pomagala svojem kmetijstvu.

S hrano je kot z muziko: za malo denarja je malo in še slaba je.

ANDREJ BARTELI

Krivda neizpolnjenega ukaza

Upokojeni polkovnik letalstva Ivo Martinovič iz Brežic je ostal brez državljanstva in brez pokojnine. Pravi, da med vojno ni deloval proti Sloveniji, kot mu pripisujejo, nasprotno, preprečil naj bi nekaj hudih stvari. Zdaj se počuti kot brez krivde obsojeni.

V Brežicah živi upokojeni polkovnik letalstva Ivo Martinovič s svojo družino. Imajo občutek, da so na svetu ostali popolnoma sami. Država Slovenija Ivu ne da državljanstva in ne pokojnine. Nekateri donedavni prijatelji ga nočejo poznati. Slovenski in hrvaški mediji so ga obtožili, da je kot častnik na pomembni funkciji v 5. letalskem korpusu v Zagrebu soodgovoren za lansko bombardiranje v Sloveniji. Martinoviča sprašujejo, zakaj ob lanskih junijskih dogodkih v Sloveniji ni zapustil zvezne armade. In ne verjamejo mu, ko pravi, da je preprečil bombardiranje Slovenije, ker je ostal v času slovenske junijske vojne in še po njej v armadi na odgovornem mestu.

Martinovič je prejel celo vrsto negativnih uradnih odgovorov. Zaprtil je za državljanstvo Republike Slovenije. Prošnjo so v republiškem sekretariatu za notranje zadeve zavrnili. V obrazložitvi je rečeno, da je Martinovič v času armadne agresije na Slovenijo opravljal funkcijo načelnika štaba letalskega korpusa v Zagrebu in je soodgovoren za večino letalskih akcij, ki jih je jugoslovanska armada izvajala na območju Republike Slovenije na način, ki pomeni grobo kršitev mednarodno priznanih norm. Obrazložitev navaja, da Martinovič ves čas ni živel v Republiki Sloveniji, zaradi česar za pridobitev državljanstva Republike Slovenije ni izpolnjen eden od temeljnih pogojev zakona o državljanstvu. Poleg tega je ministrstvo za notranje zadeve ocenilo, da bi "glede na ugotovljeno dejansko stanje sprejem imenovanega predstavljal nevarnost za varnost države." Zoper to odločbo se je Mar-

tinovič pritožil pri vrhovnem sodišču Republike Slovenije.

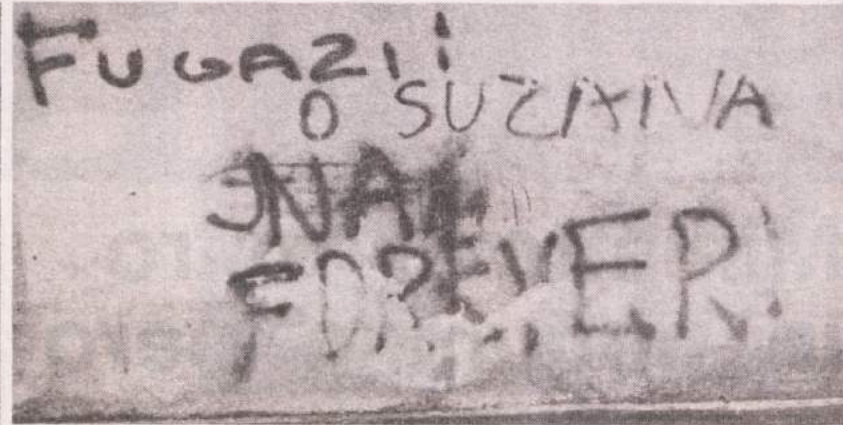
Glede na negativne državne odgovore je videti, da ga na vsak način skušajo prikazati za nevarnega. V vabilu na zaslišanje glede državljanstva so ga opozorili na prisilno privedbo, če se ne bo udeležil zaslišanja. Ali ni malce čudna predpostavka, da bi se hotel izogniti zaslišanju v zvezi z državljanstvom, ko pa je za državljanstvo zaprosil sam? Martinovič pravi, da napačno navajajo, da ni ves čas stanoval v Brežicah. V negativni odločbi ga imenujejo načelnik štaba, kar pa, kot trdi, ni bil, ampak je bil načelnik letalske podpore. Ivo Martinovič, po starših Hrvat iz Dalmacije, je zaprosil po vsem tem tudi za hrvaško državljanstvo, vendar ga ni dobil. Da bi bila zadeva še večja, ga imajo v nekaterih dokumentih vpisanega kot državljan Srbije, kar je odkril šele pred kratkim. Negativno so mu odgovorili tudi, ko je zaprosil v Sloveniji, naj mu država Slovenija izplačuje pokojnino, ker je od federacije prevzela obveznost izplačevanja pokojnin nekdanjim častnikom. Tako je Martinovič eden tistih nekdanjih častnikov bivše JLA, ki ne dobijo pokojnine.

Grožnja, da bo ustreljen

Vse to je za Martinoviča grenko spoznanje, toliko bolj, ker sam živi z drugačno resnico o svoji vlogi v petem letalskem korpusu in v armadi na splošno. O tej pravi med drugim tole: "2. julija so odstavili poveljnika 5. letalskega korpusa generala Marijana Rožiča in na njegovo mesto postavili dotedanjega

načelnika štaba polkovnika Ljubomirja Bajiča. Istega dne naj bi jaz prevzel dolžnost v. d. načelnika štaba 5. korpusa, vendar sem jo zavrnil. Pozneje sem ugotovil, da je šlo za spletke generalskega vrha. Zakonsko nisem nikoli bil v. d. načelnika štaba, ker so dva dni pred mojim imenovanjem s posebno depešo imenovali za načelnika štaba nekoga drugega. To je bilo nekaj umazanega. Jaz sem bil žrtveno jagnje. 4. julija mi je Bajič prinesel depešo vrhovnega poveljstva iz Beograda. Depeši sem se uprl. Rekel sem, da je ta ukaz zločin in da si bom prizadeval, da ukaz ne bo uresničen. V depeši je bil namreč ukaz o rušenju pošte, skupščine, stavbe RTV v Ljubljani, šole organov za notranje zadeve v Tacnu in še nekaterih objektov. Groza me je bila, da bi širši krog ljudi videl, kaj je generalskemu zboru v Beogradu padlo na pamet. Depešo sem sežgal, da ne bi videli še drugi, kaj vse lahko nekdo ukaze. Tako ukaza nisem uresničil. Tudi drugače sem se upiral ukazom, ki so prihajali iz predpostavljene komandnih mest. Veliko ukazov sem zavrnil," trdi Martinovič. Kot pravi, je posredoval tudi, ko so bili v Cerkljah na letališču specialci iz Niša. Ko je eden od njih padel pod streli ostrostrelca, so se hoteli maščevati. Sprehajali so se v civilu po Brežicah in kaj lahko bi se znesli nad tukajšnjim prebivalstvom. Ker jim nihče na letališču ni mogel več poveljevati, je Martinovič posredoval v Beogradu, da so sem poslali nekoga, ki jim je potem poveljeval. Martinovič je preprečil napad niške specialne enote na blokada celjske vojašnice, umik zveznih milicijskih enot z Jesenic s pomočjo specialcev in helikopterski desant na kadetnico v Mariboru. "Sreča je, da sem imel tako dobrega sodelavca podpolkovnika Jožeta Jeriča, poveljnika letalske enote v Cerkljah. Pošiljal mi je informacije o načrtovanih bojnih nalogah armade in na tej podlagi sem preprečil nekatere bojne akcije JLA. Nekatero ukaze svojih nadrejenih je onemogočil Jerič, nekdo se je to zgodilo tik preden so posegli specialci." Tako pravi Martinovič in je ob tem prepričan, da se mu zdaj v Sloveniji godi krivica.

Dejansko, čeprav ne tudi uradno, je proglašen za sovražnika Slovenije. Občutek

Grafit v Brežicah

ob tem je zanj toliko grenkejši, ker so ga tudi generali proglašili za največjega sovražnika Jugoslovanske ljudske armade. "27. julija lani je general Jurjevič prinesel v Zagreb pismen ukaz, da me morajo zamenjati. Rekel mi je, da sem po drugi svetovni vojni napravil največjo diverzijo v JLA in da bom zaradi tega obsojen na smrt z ustrelitvijo," se z grozo spominja Martinovič. Generalski gnev je polkovnik Martinovič povzročil s pismom. Napisal ga je in naslovil na vse narode in narodnosti SFRJ in poslal vsem enotam 5. letalskega korpusa in vrhovnemu poveljstvu v Beograd. V njem je predlagal, naj v Jugoslaviji JLA razpustijo, če je več ne potrebujejo. Častnikom pa naj zagotovijo druge službe in dostojno življenje. V tem pismu je dejansko tudi obtožil jugoslovanski generalni vrh izdaje ljudstva ter vojakov in častnikov in najverjetneje zaradi tega mu je general Jurjevič zagrozil z ustrelitvijo.

Če bi Martinovič zapustil armado junija lani, mu gotovo ne bi bilo treba poslušati generalskih groženj in ne obtožb iz Slovenije in Hrvaške, da je sodeloval v agresiji na Slovenijo. Toda Martinovič, upoštevajoč takratne razmere v armadi, postavlja zadevo v drug okvir, ko pravi: "Najbolj enostavno je bilo pobrati šila in kopita in oditi. Toda: ko pogledate okoli sebe, vidite ljudi in ne zgolj uniformirane vojaše. Vsak vojak ti je kot sin. Ne veš, v čem jih puščaš, saj sam ne veš, kaj se dogaja. V začetku tudi jaz nisem vedel, kaj se dogaja. Nisem videl ne smisla ne cilja vsega, kar se dogaja. Zaradi tega sem ostal in ostal sem v globokem prepričanju, da na taki funkciji, na kateri sem bil, lahko preprečim mnoge za mojo državo in soljudi hude stvari. In veliko stvari sem preprečil. Jaz bi lahko odšel s tistega položaja, ampak na moje mesto bi prišel drug, ekstremist. Zagotavljam."

Martinovič ne verjamejo, kar bi povedal v svojo obrambo. "Najbolj me boli, da me je obtožil tudi sošolec in prijatelj Jože Butara. Obtožuje me, da sem ukazal svojim pilotom: 'Tuci po svemu što se kreče.' Tak ukaz bi bil zunaj vsake pameti in vojaške logike. Ne verjamem, da je tak ukaz sploh bil. Nikdar ga nisem slišal, kaj šele izdal," pravi Martinovič. Ob tem se čudi, za kako pomembnega ga imajo zdaj: "Glede na to, česar me obtožujejo, je videti, kot da v petem letalskem korpusu ni bilo nikogar drugega, ampak samo jaz. Toda imel sem poveljnika Rožiča in poveljnika Bajiča nad seboj. Bil sem jima podrejen. Podrejen sem bil petemu vojaškemu območju. Nobeden ne omenja njiju in drugih."

Državljan brez državljanstva

Javno mnenje je proti Martinoviču, ki pravi, da so tak odnos do njega povzročili množični mediji tako v Sloveniji kot na Hrvaškem. Martinovič omenja v tej zvezi pisanje Hrvaškega ST, Dela in Dolenjskega lista. "Ko me obtožujete po medijih, pa bi bilo od novinarjev korektno, da me pustite do besede in me poslušate, da slišite torej še drugo stran. Vsaka medalja ima dve strani, ali ne?" Glede na to, kako me časopisi obravnavajo, mislim, da bi bilo normalno, če bi me država že zaprla in sodila. Pravim: ali imate dejstva, če me obsojate? Če me kdo obtožuje, želim, da gre to po pravosodni poti. Za kar sem kriv, odgovarjam. Če nisem kriv, bi prosil, ne obtožujte. Sem za argumentiran pogovor o morebitnem kakršnem koli kršenju mednarodnih norm, o domnevni sokrivdi, skratka o vsem, česar me obtožujete brez obtožbe. Naj se soočimo! Naj imam tudi jaz pravico, da povem svoj prav! Potem naj kdo vse skupaj oceni nepristransko, brez emocij, razumsko. Naj oceni, kaj je res. Ne razumem, da je v naši pravni državi lahko obsodba brez sojenja. Zame je to, kar se je zgodilo z menoj v Sloveniji, obsodba brez sojenja."

Kljub vsemu se čuti državljan Slovenije, ki ga je svoj čas cenila in ga je nekako imela

za svojega: "Prijavljen sem kot rezervni oficir na sekretariatu za ljudsko obrambo. Moja država je Slovenija, jaz druge države nimam. Če tu 25 let živim, žena je Slovenka, sin je Slovenec, kje bom jaz? Star sem 46 let, a 25 let živim tukaj. Poznamo me v vseh treh občinah v Posavju. Imam plaketo skupščine občine Krško in Brežice. Tega mi ni dal predsednik, ampak skupščina. Imam dokaj visoka občinska priznanja, ker smo sodelovali, živeli skupaj. Normalno, da sem tukaj. Če je kje potrebno moje znanje, mislim, da je tu potrebno. Če ga je komu treba dati, normalno, da dajem državi, v kateri sem."

Martinovič je po svojem globokem prepričanju ravnal kot rodoljub in kot častnik pošteno. Toda počuti se prevaranega od nadrejenega častniškega zbora in hkrati misli, da je Slovenija z obtožbami do njega krivična. Kot od generalov izdani polkovnik in od države zavrnjeni državljan zato zdaj pravi: "V armadi sem bil od 1961. leta, se pravi 30 let. Ko sem enkrat dojel, da se je vse to zrušilo, da sem kot vojak izdan od vojaškega vrha, ko sem postal v tem stroju samo številka, ko sem videl, da ti naši 'dragi' generali ne gledajo, da so

za nami družine, žene in otroci, da jim sploh ni mar, kaj je z družinami, da jih na splošno ne briga, kaj je z ljudmi - ni važno, ali so Hrvati, s Srbi ali Slovenci - tedaj se je meni vse sesulo. Popolnoma sem izgubil zaupanje v vojaško organizacijo. Vse vojske na svetu so po ustroju enake. Tako bi bilo spet možno novo veliko razočaranje, življenjsko, oficirsko, človeško, kakor hočete. Zato sem si rekel: v nobeno vojsko več! Toda ves čas poudarjam: če je potrebno moje znanje Sloveniji, moji državi, svoje znanje rad dam. Gratis. Kajti moja življenjska logika je, da tisto, kar znam, moram dati drugemu. Znanje dam tu, kjer živim in kjer mislim živeti. Ne mislim nikjer drugje živeti in niti nimam kam iti."

Martinovič ponazarja vso tragiko bliskovitih in težko dojemljivih preobratov v dobrem letu dni. Pismo se je odpovedal srbskemu državljanstvu, za katero sploh ni vedel, da ga ima. Bil je državljan SFRJ, vendar je z razpadom Jugoslavije ostal brez tega državljanstva. Hrvaška, ki ji pripada vsaj po starših, mu državljanstva ne da, ker ne živi v tej državi. Slovenija mu ga ne da, ker ga ima za nevarnega. Martinovič je bil pilot JLA, vendar je JLA razpadla in se ji je on dejansko odpovedal, ko je njen generalni zbor primerjal z izdajci. Civilist pa ni, ker ga v evidencah obravnavajo kot vojaško osebo na komandnem mestu. Upokojil se je, vendar ne prejema pokojnine. Potem ko je dve pokojnini z velikimi mukami izterjal v Beogradu, pokojnino ne prejema ne v "Jugoslaviji" ne v Sloveniji. "Zdaj sem pa res nikogaršnji. Zdaj sem državljan brez državljanstva. V armadi sem bil samo številka, Zdaj sem tu spet samo številka. Mislim, da ima kriminalce večje pravice, kot jih imam jaz."

MARTIN LUZAR

naše korenine

Čevljar na kolesu

Ko je Jožetu Nosetu z Dolenjih Šušic padel oče, je bil Jože še Jožek, star okoli pet let, in za vojsko in vse okoli nje ni kaj dosti vedel. Tudi očetove podobe se ne spominja, ko se je poslavljaval in potem za vedno izginil v grmenju soške fronte. Kje in kako je padel in kje ležijo njegovi posmrtni ostanke, Jožetu ni uspelo nikoli izvedeti. Saj so iskali po tistih množičnih grobiščih, kjer se vrstijo križi z križem in ime za imenom - menda naj bi bilo to pri Lokvicah - a pravega niso nikoli našli. Zato pa je Jože še kako dobro na lastni koži spoznal, kaj je vojna, še prej pa tudi, kaj je trud za vsakdanji kruh in preživetje.

Ta mesec bo praznoval osemdesetletnico življenja, mineva pa tudi že sedemdeset let, odkar se je moral tako rekoč postaviti na lastne noge. Mati, vdova iz prve vojne s štirimi otroki, se je vdruživ poročila in rodila v drugem zakonu še pet otrok. Tako Jožetu, ki je bil nekako srednji iz prvega gnezda, ni preostalo drugega, kot da gre že pri desetih letih od hiše. Živel je pri sorodnikih v Velikem Podljudnu, pomagal pri delu in hodil v šolo na Ruperčevrh. Nekoč, ko je nesel gospodarjeve čevlje v popravilo k sušičkemu čevljarju Fabjanu, ga je ta pobaral, če bi se hotel pri njem učiti za čevljarja. Kaj več si deček seveda ni upal želeti. Štiri leta se je učil, eno leto več kot drugi, saj mu je mojster dajal celotno oskrbo in stanovanje. Postal je pomočnik in borba za kruh se je nadaljevala. Delal je pri različnih mojstrih, največ pri Henigmanu v Dolenjskih Toplicah, za zasluzkom pa je odhajal tudi dlje od doma. Kar sedel je na kolo in se zapeljal do Ljubljane. Zlasti tistega prvega kolesarjenja v slovensko prestolnico se dobro spominja. Odpeljal se je po dolini Krke do

križišča v Ivančni Gorici. A je tam zgrešil in nadaljeval pot proti Trebnjemu. Po nekaj urah vožnje je le vprašal kmeta ob cesti, kako daleč je še do Ljubljane. Ta ga je začudeno pogledal in mu povedal, da vozi v napačno smer. Jožetu ni preostalo drugega, kot da je pot nadaljeval in prišel zopet domov. Zato pa so bila njegova druga pota bolj uspešna. Večkrat je potem s kolesom še krenil do Ljubljane, Zagreba in Maribora in na svojih popotovanjih marsikaj doživel.

Tik pred vojno se je poročil s Karolino in na Sušicah sta si zgradila hišo. Medtem je že divjala vojna in Jože je delal v Henigmanovi delavnici v Dolenjskih Toplicah. Vse več so delali za partizane, nato pa so se pričeli seliti sem in tja po topliški dolini in naprej do Starih Žag, ob nemški ofenzivi pa so se umikali - kakih petdeset mož po številu - z vsem orodjem in materialom v kočevarske vasi na planoti. Tam so stroje poskrili, sami pa se razkopirali. Do takrat Jože še ni prijel v roke puške, bil je le civilni delavec v partizanskih delavnicah. Kmalu zatem pa so ga prišli iskat domov in postal je čevljar in borec v 4. bataljonu Gubčeve brigade. Ta je zasedal položaje tudi na Javorovici. Kasneje ga je tam zamenjal bataljon Cankarjeve brigade in na tem položaju tudi žalostno končal. Jože se bitk ni udeleževal, le v kakšno patrolo in rekvizicijo so ga poslali. A je kljub temu dal prošnjo, da bi ga premestili nazaj v delavnico.

FOTO: T. JANSKI

"Sem edini partizan v vasi," pripoveduje Jože. "Takrat so bili težki časi in težko je bilo prav izbirati. Večina se ne bi rada udinjala ne eni ne drugi strani. Povsod so bili znanci, sorodniki. Jaz sem po spletu okoliščin prišel k partizanom. Najmlajši brat France je postal domobranec. Ko je bil na dopustu v Straži, sva se nekajkrat na skrivaj videla. Bil je pač brat in nikakršne zamere nisva gojila drug do drugega. Kako je končal, ne vem, domnevam pa, da je ostal v Rogu. Mi smo bili pred koncem vojne dodeljeni prištabnim enotam, z njimi sem šel do Trsta, kjer sem bil en mesec, nato v Ljubljano in šele marca 1946 sem bil spuščen domov."

Kako so včasih že malenkosti vplivale na odločitev govori tudi epizoda, ki ji je bil Jože priča. Dva partizana sta srečala njegova polbrata in ju vprašala, kje je njun tretji brat, ki je bil prej na košnji v Rogu, a je odšel domov. Povedala sta, da je doma, nakar je eden od partizanov dejal drugemu: "Pazi ju tukaj, jaz grem še po tretjega, pa jih bomo skupaj ustrelili." Ko je ta odšel proti vasi, sta se fanta v strahu za življenje začela ruvati s svojim čuvajem in mu pobegnili proti Sušici. Tedaj se je drugi partizan vrnil in streljal za ubežnikoma. Ni ju zadel. Če sta tisto s streljanjem resno mislila ali ne, Jože ni nikoli zvedel, ve pa, kaj se je zgodilo potem, ko sta fanta prestrašena prišla domov: vsi fantje z očetom vred so se šli prijaviti k Italijanom. Tam so lahko izbirali, ali gredo k belogradistom ali v internacijo. Izbrali so slednje. Tako malo je bilo včasih potrebno, da si ljudi odvrnil od sebe.

Čudna so pota usode. Jože jih pri osmih križih že veliko pozna. O njih ima priložnost razmišljati v samotni, kajti v hiši na Sušicah je ostal sam. Sin in hčerka živita z družinama v Avstriji, ena hčerka pa na Jesenicah. Ima pet vnukov in enega pravnučka. Domači ga obiskujejo, celo vinograd v Ljubnem nad Doblodolom mu obdelava, ko pridejo iz tujine, kajti Jože za težko delo ni več pravi. O, srkne ga pa še kak kozarček, ko sede pred zidnico in uživa lepi razgled po Topliški dolini pod seboj!

TONE JAKŠE

NAGRADA V ČRNOMELJ IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 24. nagradne križanke izbral STJEPANA SIMONA iz Črnomelja in FRANCA ZAMANA iz Novega mesta. Simonu je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Zaman pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 13. julija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 26!

REŠITEV 24. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 24. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SAPA, KAPA, IMRE, OBRI, SAE, ALAIN, VARSTVO, LU, EKOLOGIJA, OČ, ABIDOS, PIKA, ODIJ, STO, ARON, DIJAK, IS, CILJ, ETA, LATA, KAJENJE, MOLEK, ANA, NAV, STAVA.

prgišče misli

Pohlep po zgolj gmotnih dobrinah brez duhovne nadgradnje je čisti nesmisel.

L. JEVTIČ

Smrt vse pobere, brez razlike.

F. VILLON

Na tem našem planetu denar pomeni več kot karkoli.

K. VONNEGUT

Sleherno umetniško delo vsebuje nekaj, kar osvobaja. Zato je tudi cenzor na lovu za njim.

P. WAESTBERG

Književnosti nič tako ne škoduje kot nestrpnost.

V. ŠKLOVSKI

nagradna križanka 26

	DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	RAZA	UPRAVNA ENOTA	FR. FIZIK IN ASTRONOM (DOMINIQUE FRANCOIS)	KOVAŠKI IZDELEK		PREKLEC (NPR. NAROČILA)	BRITANSKI ZGODOVNIK IN REFORMATOR (JOHN, 18. STOL.)	GOROVJE V NOTRANJSKI AZIJE	DESNI PRITOK RENA V NEMČIJI
	HRVAŠKI SKLADATELJ (KRSTO)					AVTOR: JOŽE UDIR	NEPRIJATEL OBČUTEK			
	PISALNI PRIPOMOČEK						IND. MESTO V RUSIJI			
	SIMBOL ZA DEVTERILJ						VSEBINA MISLI			
	NEM. IND. DRUŽBA				SILEH VIMAR					
	ISLAMSKI POSTNI MESEC				POČITNICE					
				NEKDANJI UGANDSKI POLITIK (IDI IRSKA REP. ARMADA)					ATAKA	KOS POHIŠTVA
RIMSKA ŠTEVILKA 800	↓	KRUTI RIMSKI CESAR	IZRAELSKA LUKA	SLIKARKA KOBILCA						
DUŠE					BAJESLOVNI LETALEC				NUMERO	ZIMSKO PREVOZNO SREDSTVO
REKA, OB KATERI LEŽI ST. PETERSBURG					RUŠKA PLUČKA			DRŽAVA V INDIJI		
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	IME SKLADATELJA GOBČA							NASTREŠJE ALFI NIPIČ		
ENOCELČNI ORGANIZEM					ŽELEZARSKI DELAVEC (OBDELAVA ČAGLJEV)					
JUŽNI SADEŽ					VERGILOVA EPSKA PESNITEV					

nenavadni pridelek

Plutova polžja farma

Če bi bila po vsej Beli krajini ravna polja in če bi bilo tudi dela v tovarnah za vse prebivalce dovolj, bi ljudje gotovo živeli v lagodju, val tradicije, bodisi kmečke ali delavske, pa bi jih brez sprememb nosil naprej. Najbrž ne bi veliko razmišljali, kaj naj bi delali, njihovo delo, vsaj tisto službeno, bi bilo rutina. A ker so časi taki, da ljudje ostajajo brez zaposlitve, in ker je kraška belokranjska pokrajina mnogokrat do kmetov prej mačehovska kot radodarna, morajo ljudje še kako razmišljati, kako bodo preživeli sebe in svojo družino. Če kdaj, potem je gotovo zdaj v Beli krajini na pohodu inovativnost, a ne uradna, spodbojena z akcijami, ki dišijo po politiki, ampak spontana.

Takšen "inovator" je tudi Vinko Plut z Oskoršnice pri Semiču. Ko je ostal brez dela, se je moral na sicer dobro utečeni kmetiji staršev, kjer so prej kljub njegovi zaposlitvi zmogli vse delo, oprijeti še kakšne dopolnilne dejavnosti. Idejo je dobil v Kmečkem glasu, kjer je podrobno pisalo o reji velikih vrtnih polžev. Ker se "semaška fara še vedno po kamenju pozna", kot so imeli navado reči nekdanj, saj kljub obsežnim agromelioracijam vsega kamenja ni bilo moč izkrciti, zemlja pa je tudi močno razdrobljena, je takšna dejavnost kot nalašč. Vinko se je povezal z zasebnim podjetjem Velgrada iz Komende in sklenil desetletno kooperantsko pogodbo. Pri njem je kupil vso potrebno opremo, semena in seveda tudi polže. Podjetje pa bo poskrbelo za prodajo "pridelka".

Plut je prvi v širši okolici, ki se je odločil za tovrstno dejavnost. Njegovo polžjo farmo so si prišli ogledat številni obiskovalci in gotovo ne bo več dolgo edini. Toda kljub morebitni konkurenci Vinko vsakemu rad razloži, kako poteka reja polžev. Predvsem je potrebno poskrbeti, da jih ne bi prav nič ogrozilo, pa seveda - sliši se sicer nekoliko smešno - ne bi ušli. Zato so Plutovi najprej skrbno pripravili ogrado. Na obod 10 arov velike njive, ki so jo namenili za polže, so v zemljo 40 cm globoko zakopali pločevino, prav toliko pa jo gleda iz zemlje. Nad njo je še ograja iz posebne mreže, ki ima zavesice, tako da polži ne morejo preplezati ograje. Njiva je razdeljena na pet vrto, širokih 4 in dolgih 45 metrov, med njimi pa so hodniki, tako da pri nadzoru in vzdrževanju Plutovi ne hodijo po gredah s polži, saj bi jih lahko pogazili. Še preden so v te grede naselili 16 tisoč polžev, so morali po natančno določenem načrtu posejati belo deteljo, radič, sončnice, oljno repico in blitvo. Če bi bili polži zelo požrešni in bi jim hrane začelo primanjkovati, bi jih morali dodatno hraniti s solato, travo in

rdečim korenjem. A zaenkrat kaže, da imajo hrane dovolj, dodajati jim morajo le apnenec in marmorjev prah za rast hišic. Vinko še posebej poudari, da za rast rastlin, s katerimi se prehranjujejo polži, niso smeli dodajati nikakršnih umetnih gnojil. Polži se hranijo z bio hrano in tako so tudi sami bio hrana. Letošnje precej deževno vreme polžem zelo prija, sicer pa jih bodo morali škropiti z vodo.

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Plutovi načrtujejo, da bi prihodnje leto pripravili za polže še 10 arov veliko njivo, v katero bi dali polže, ki so jih kupili letos, tako da bi tudi v novih gredah zaredili nov rod. Šele jeseni prihodnje leto pa bodo lahko polže prvič pobirali, in to le tiste, ki so jih dobili letos, morda še katerega mlajšega, če se bo pri rasti izkazal. Za boro so namreč primerni le tisti, ki imajo premer luknje v hišici najmanj 28 milimetrov. "Po normativih naj bi polže na 20 arov pobirali v 70 urah. Povabili bomo sorodnike, tako kot na trgatve, pa bomo v enem dnevu gotovi," se nasmeje Vinko. "Menim, da bi se nam po dveh berah moral izplačati strošek, če ob tem ne računam lastnega dela. O tem, da bi si zaslužil s polži za preživljanje, niti ne razmišljam, gre zares le za dopolnilno dejavnost, ki jo je moč opraviti poleg rednega dela na kmetiji. Vem, da bi se še marsikdo oprijel dopolnilnih dejavnosti, problem pa je prodaja. Pridelovalci bi se morali najprej primerno organizirati, da bi že vnaprej imeli kupca za svoje pridelke. Pri nas bi na primer lahko tudi kisali zelje, mama pa se navdušuje nad rastlinjaki, od koder bi lahko veliko prej ponudili zelenjavo. Vendar pa kmetje, če želimo kaj pridelati, nimamo časa, da bi iskali še kupce. Za to bi moral poskrbeti kdo drug," pravi Vinko, ki ve, da se večina belokranjskih kmetov že zaradi naravnih danosti ne more na veliko ukvarjati s kmetijstvom, zato pa bi bile dobrodošle dejavnosti, pri katerih je sicer potrebno nekoliko več ročnega dela, je pa zato tudi zaslužek večji.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

zanimivosti iz sveta

Nova žarnica

Ste kdaj pomislili, koliko žarnic vam je od prvih otroških korakov do sedanjih dni že svetilo, koliko je bilo treba kupiti novih in jih zamenjati? Najbrž jih ni še nihče preštel, a malo jih gotovo ni. Sedanji rodovi pa se bodo lahko pohvalili, da jih od otroških let do zrelosti spremlja ena sama. Dvoje manjših podjetij iz slovite kalifornijske Kremenčeve doline, kjer se je rodila računalniška industrijska revolucija, je namreč izdelalo žarnico, ki lahko neprekinjeno sveti 20.000 ur, kar pomeni približno 14 let dolgo dobo pri običajni uporabi. "Vse od časov Thomasa Edisona (izumitelja električne žarnice) ni bilo bistvene izboljšave pri svetilih," pravi predstavnik izumiteljskih podjetij Pierre Villere.

Žarnica ima standardni vtični del in jo je torej mogoče uporabiti takoj, brez vsakih predelav napeljav. Deluje pa povsem drugače kot običajna žarnica, ki spremeni v svetlobo le 5 odst. porabljene električne energije, ostalo se spremeni v nekoristno toploto. Nova žarnica tvori svetlobo s pomočjo radijskih valov, za to pa porabi manj električne energije kot klasična žarnica. Nakup nove žarnice se kljub nekoliko večji ceni hitro izplača.

Nevarni vesoljski popotnik

V našem bližnjem vesolju potujejo tisoči in tisoči delcev v nekakšni ogromni jati, ki nas vsako leto proti koncu junija in novembra zasuje s tisoči drobcev; ljubitelji nočnega zvezdnega neba jih romantično preštejajo kot zvezdne utrinke in seveda ne vedo, da ti delci, ki uprizarjajo zvezdni ognjemet na nebu, niso povsem nedolžne stvari. Lahko so namreč tudi malo večji in lepega dne lahko iz jate dobimo katastrofalno nevaren "pozdrav", velik utrinek, ki ne bo zgorel v ozračju, marveč se bo prebil skozi zračni plašč in treščil na Zemljo. Če se bo to zgodilo na naseljenem delu sveta, potem bo katastrofa grozotna, mrtve pa bomo šteli v stotisoče in milijone.

Britanski astrofizik Victor Clube z univerze v Oxfordu že nekaj časa opozarja na to nevarnost. Zemlja junija in novembra na svoji poti okrog Sonca potuje skozi pas teh delcev, ki jim astronomi pravijo tavridi. Večina delcev je majhnih, v premeru merijo le nekaj centimetrov, nekateri med njimi pa so ogromni, celo taki s premerom dveh kilometrov. Zato jih nikakor ne bi smeli podcenjevati. Clube trdi, da je Zemlja že imela nekaj hudih trkov s tavridi. Eden najbolj znanih trkov je bil po mnenju tega znanstvenika v Sibiriji, kjer je 30. junija 1908 prišlo do

slovite tunguške katastrofe. Razlagali so jo na vse mogoče načine, od eksplozije atomske bombe do nesreče vesoljske ladje, Clube pa pravi, da je šlo za 45,72 m debel meteorit iz tavrividov. Drugi, a Zemlji manj nevaren "pozdrav" se je dogodil leta 1178, poslan pa je bil Luni. Menih Gervais je neke pozno-junijske noči opazoval nenavaden nebesni pojav in svoja opažanja zapisal. Videl je, da se je z Lune dvignila velika plameneča kača. Clube meni, da je bil to oblak prahu, ki ga je dvignil padec milijno, debelega meteorita na Lunino površje. Če bi Luna ne prestregla nevarnega vesoljskega popotnika, bi na Zemlji prišlo do najhujše katastrofe, kar jih človeški rod pomni. Možno je, da so podobni trki pred desetstisočletji povzročili nastanek ledenih dob na Zemlji.

Clube s sodelavci je prepričan, da so tavridi ostanek velikanskega kometa, ki je priletel v naše osončje pred 20.000 leti. Komet naj bi bil dolg kar 161 km. Komet se je vtiril med Soncem in Merkurjem in zaradi bližine Sonca se je v naslednjih tisočletjih letih počasi drobil na več manjših in večjih delov, ki zdaj krožijo v strnjem pasu tavrividov. Kometovo jedro pa se morda še vedno drži skupaj. Clube je izračunal, da komet obkroži Sonce v nekaj več kot treh letih in je torej pogost gost. Vendar je le malo možnosti, da bo Zemljo zadel kak njegov del, velikosti tistega iz tunguške katastrofe; kaj takega se lahko pripeti le vsakih nekaj tisoč let.

Dolgoživost, samomori, nesreče

Po podatkih Statističnega letopisa Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) za leto 1991, ki zajema ves svet, imajo najdaljšo povprečno življenjsko dobo na Japonskem, in sicer živijo Japonke v povprečju 82,5 leta, Japonci pa 76,2 leta. Na drugem mestu so Francozinje s povprečno življenjsko dobo 81,5 leta.

Najpogostejši vzroki smrti so bolezni srca in ožilja, zlasti infarkt in kap, ki povzročita kar četrtino vseh primerov smrti na svetu in sta tako največja "ubijalca" človeštva. V prometnih nesrečah, ki prav tako pobirajo kar hud smrtni davek, je v vrhu majhna južnoameriška država Surinam s 33,5 smrtnega primera na 100.000 prebivalcev, najmanj prometnih nesreč s smrtnim izidom pa so zabeležili na Malti (1,6).

Zanimivi so tudi podatki o številu samomorov. Najmanjkrat sežejo po svojem življenju prebivalci Bahamov, kjer so statistiki zabeležili le 1,3 primera na 100.000 prebivalcev, največ samomorov pa je na Madžarskem, in sicer 32,2 primera na 100.000 prebivalcev.

Križanka 26

Poletni jopič

Blazer oziroma jopič in še kaj je tudi za poletje osnovna zapoved. Ko sonce pripeka, se blazer seveda zmečka v bluzo, dolgi rokavi pa se skrajšajo do komolca. Blazer oblečemo h krilu, najraje kratkemu, ali k dolgim hlačam, namesto tega pa moda letos še posebno obožuje shorts, kratke hlačke, ki jih izpod jopiča skoraj ni več videti. Leta in postave, ki si ne morejo privoščiti ne minice ne shorts, bodo letos rešile zračne hlačnice dolgih hlač. Sicer pa so blazerji za vse okuse. Lahko je daljši, da skriva shorts, ali krajši, le do pasu. Lahko je v body stilu, torej oprijet, ali mehko padajoč in morda celo s pasom. Globok izrez je lahko brez ovratnika, ali pa je ta velik in druge barve, lahko pa je le obrobjen z drugobarvno obrobo. Zapenjanje je enojno ali dvojno, gumbi so lahko še vedno pravi modni dodatek, žepi so veliki, našiti ali všiti, ali pa jih sploh ni.

Pravila za pripravo marmelad

Prihaja čas priprave sadnih sodov, marmelad, džemov, želejev. Da pa nam bo delo uspelo, se moramo strogo držati nekaterih pravil. Za vkuhanje je primerno le najboljše sadje. Če ga imamo na domačem vrtu, ga oberimo zjutraj pred vročino, obranega pa ne hranimo do naslednjega dne. Ne kuhajmo ga v poškodovanih kozicah, posode, pribor in pripomočki pa naj služijo le temu namenu. Še posebej pazimo, da ne pridejo v stik z maščobami. Pri kuhanju pazimo, da se med sadje ne pomeša kakšna krušna drobtinica, ki bo pokvarila marmelado. Za džeme in marmelade so najprimernejši kozarci s prostornino 3/8 litra. Sicer pa moramo vsa vkuhana živila hraniti na suhem, hladnem, temnem in zračnem prostoru, od časa do časa pa jih pregledamo.

Skutni žepki

Skuta je beljakovinsko zelo bogata in je hkrati nizkokalorična, zato je še posebej primer-na za razne diete. 100 g masla razdrobimo med 200 g moke (kot pri krhkem testu), dodamo 200 g pretlačene skute, malo solimo in vse skupaj ugnemo v gladko testo. Če je testo premeško, dodamo po potrebi še malo moke. Testo razvaljamo za nožev hrbet na debelo, narežemo na kvadrate in damo na vsakega malo marmelade. Kvadrate prepognemo po diagonali, robove stisnemo, žepke naložimo na pekač, jih premežemo s stepenim jajcem in pečemo v vroči pečici. Pečene potresemo s sladkorjem v prahu.

Nega travnih površin

Kako lepe bodo travne površine okoli našega doma, je v veliki meri odvisno od tega, ali jih znamo pravilno kositi. Skoraj vse rotacijske kosilnice imajo možnost za nastavitve kosilne ostrine na različne višine. Po pravilih naj bi travo kosili na višino od 3 do 4 cm. Vendar, če nam je trava že preveč ušla v višino, na to višino ne kosimo že v prvem poskusu, kajti pri taki travi so stebelca na tej višini že rumena in taka je potem nekaj časa tudi travna preproga. Zato kosimo travo višje, v razmiku treh dni pa še enkrat na travo višino. V oblačnem vremenu kosimo travo lahko tudi nižje, do 2 cm, v hudi sončni pripekli pa nekoliko višje, do 5 cm. Po košnji moramo travo pograbiti.

Pred dopustom

Čeprav je z našim avtomobilom na videz vse v redu, bomo že zaradi tega, da bomo bolj brezkrbni in sproščeni, pred dopustom za našega jeklenega konjička posebej poskrbeli, zlasti, če se odpravljamo na daljšo pot. Nekateri servisi in delavnice nudijo strankam pred dopusti zastojne teste vozila. Neumno bi bilo, če takih priložnosti ne bi izkoristili, saj tako lahko odkrijemo napako, ki bi nam na poti povzročila velike stroške in nevarnosti, da o prometni varnosti ne govorimo. Če se bomo odpravili v tujino, je sedaj pravi čas, da pomislimo na mednarodno vozniško dovoljenje, ki ga mnoge države zahtevajo, pa tudi, da pogledamo, če je z našim zavarovanjem vse v redu, zlasti pa ali imamo veljavno zeleno karto.

PODOBA INDIJANSKEGA ŠKOFA - Eden velikih in pomembnih dolenskih rojakov je tudi Friderik Irenej Baraga (1797-1868), misijonar med Indijanci Otava in Čipeva v Severni Ameriki. Friderik Baraga je bil rojen v gradiču Mala vas in krščen v baročni župnijski cerkvi v Dobrniču. V spomin na ta dogodek so že leta 1897 nad krstnim kamnom vzdali spominsko ploščo, nad njo pa postavili Baragov doprni kip. V neobaročni stilni maniri ga je izdelal akademsko šolani kipar Alojzij Progar, po rodu iz Mirne Peči, ki je živel in ustvarjal v Celovcu. (Pripravila umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

Is Trdinovih kopiskov

Nič izbirični - Kako malo ponosa imajo dolenski fantje videti se najočitneje iz tega, ker si jemljejo ne le za ljubice ampak tudi za žene kurbe in celo javne vlačuge, zlasti če imajo kaj novecev pa tudi brez cvenka se včasih to zgodi. Posebno vdovci niso nič izbirični, in ne dosti tudi fantje, ki nimajo več staršev in njihovega ugleda, vpliva, sveta in straha.

Dobroživstvo in zapravljivost - Za čudo veliko je na Dolenjskem otrok, ki so zapravili podedovano premoženje z dobroživstvom, igro, ljubiaci, baharijo, nepremišljenimi špekulacijami. Šele lani jeli so ubožavati tudi skrbni in varčni gospodarji po preslinih davkih.

Pri tem pa vse preradi pozabljam o anonimne ljudi, ki so vse to ustvarili in žrtvovali vse svoje znanje, sposobnosti in celo življenje, da bi ohranili spomin le na pripadnike tenke vrhnje plasti staroegipčanske družbe.

Oster veter obrača prazno pločevinko coca cole in žvenketanje udarja z njo ob kamnite vogale prastarih stavb. Za njo se dviguje v zrak rumen papirček, veter ga v spiralah potiska po pečeni uličici, na kateri so že zdavnaj zamrli vsi koraki. Trije Arabci, ki skrbijo za ostanke naselja, čepijo v zavetju in se grejejo na soncu. Temni obrazi, velike oči in slikovita oblačila žarijo v bleščeci, a hladni sončni svetlobi. Kot veliki pisani metulji so, ki so posedli v mrtev in prazen svet puščave.

Slikovite hišice z ravnimi strehami se kot igračke stiskajo sredi samotne pustinje pod puščavskim pogorjem. Toda vasica Šejh abd el — Kurna ni kar tako. Stoletja so tu domovali najbolj predrzni roparji in plenilci staroegipčanskih grobov. Dobro so poznali Dolino kraljev, brskali so pod antičnimi ostanke v Der el — Medini, svoja domovanja pa so si uredili kar v grobnicah tebankih odličnikov. Še v 19. stoletju, ko so v Šejh abd el — Kurno pričeli prihajati prvi evropski raziskovalci, so bile prestare, v skalo vklesane grobnice, bogato okrašene z reliefi, hieroglifi in slikami, polno naseljene. V vročih poletnih dneh so bile osvežujoče hladne, v zimskih prijetno tople, zlahka se jih je dalo čistiti, res idealna bivališča.

Dolga stoletja so se njihovi prebivalci preživljali tako, da so ropali in prodajali dragocenosti iz grobov, zato vdora belih raziskovalcev niso sprejeli z navdušenjem. Najbolj pogumne in Napoleonove ekspedicije so pregnali s streli iz pušk, počasi pa so se le navadili na vedno nove egiptologe, jim celo prodajali posamezne najdbe, jim pod pritiskom podkupnin ali groženj odkrivali svoja najdišča, skupaj z

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

njimi izkopavali templje in odkrivali še neznane grobnice.

Danes potomci davnih plenilcev s taksiji vozijo turiste od znamenitosti do znamenitosti, prodajajo vstopnice za ogled, vljudno odpirajo zaklenjena vrata grobnic, iz katerih so se morali izseliti, in z največjim navdušenjem pobirajo bakšiš za vse svoje usluge.

Posmrtni tempelj kraljice Hačepsut v Deir el-Bahariju. Svetišče se končuje v notranjost gore, iz katere so dobili tudi kamne za gradnjo.

Pri tem pa vse preradi pozabljam o anonimne ljudi, ki so vse to ustvarili in žrtvovali vse svoje znanje, sposobnosti in celo življenje, da bi ohranili spomin le na pripadnike tenke vrhnje plasti staroegipčanske družbe.

Oster veter obrača prazno pločevinko coca cole in žvenketanje udarja z njo ob kamnite vogale prastarih stavb. Za njo se dviguje v zrak rumen papirček, veter ga v spiralah potiska po pečeni uličici, na kateri so že zdavnaj zamrli vsi koraki. Trije Arabci, ki skrbijo za ostanke naselja, čepijo v zavetju in se grejejo na soncu. Temni obrazi, velike oči in slikovita oblačila žarijo v bleščeci, a hladni sončni svetlobi. Kot veliki pisani metulji so, ki so posedli v mrtev in prazen svet puščave.

Slikovite hišice z ravnimi strehami se kot igračke stiskajo sredi samotne pustinje pod puščavskim pogorjem. Toda vasica Šejh abd el — Kurna ni kar tako. Stoletja so tu domovali najbolj predrzni roparji in plenilci staroegipčanskih grobov. Dobro so poznali Dolino kraljev, brskali so pod antičnimi ostanke v Der el — Medini, svoja domovanja pa so si uredili kar v grobnicah tebankih odličnikov. Še v 19. stoletju, ko so v Šejh abd el — Kurno pričeli prihajati prvi evropski raziskovalci, so bile prestare, v skalo vklesane grobnice, bogato okrašene z reliefi, hieroglifi in slikami, polno naseljene. V vročih poletnih dneh so bile osvežujoče hladne, v zimskih prijetno tople, zlahka se jih je dalo čistiti, res idealna bivališča.

Dolga stoletja so se njihovi prebivalci preživljali tako, da so ropali in prodajali dragocenosti iz grobov, zato vdora belih raziskovalcev niso sprejeli z navdušenjem. Najbolj pogumne in Napoleonove ekspedicije so pregnali s streli iz pušk, počasi pa so se le navadili na vedno nove egiptologe, jim celo prodajali posamezne najdbe, jim pod pritiskom podkupnin ali groženj odkrivali svoja najdišča, skupaj z

ZGODBA

vaša zgodba/vaša

VAŠA

Mojca: Moja nebesa

Pridejo trenutki, ko mi je tako hudo, da ne vem, kaj bi počela. Zazdi se mi, da je nevedno živeti. V srcu me prične stiskati in moja duša se počuti vpeto v teške sponje. Tedaj stečem stran, stran od ponorelega sveta tja, kjer si predstavljam, da so moja nebesa.

Stečem na pot, po kateri sem pred dvanajstimi leti hodila vsak dan. Tu rastejo bukke, na vsako sem vrezala začetno črko njegovega imena. Na desni teče potok. V njem je vse polno kamnov. Včasih sem se tu veliko igrala. Zdi si mi, da je bilo to včeraj, toda minilo je že toliko let. Na levi je veliko podrtih vej in grmičevja. Še vedno je tu štor, na katerem sem presedela toliko ur. Ni dolgo tega, kar sem bila zadnjič tu, tedaj je bil še sneg in svoje skrivne vrtince nisem mogla odpreti. Stopim poleg kamna na katerem je vklesan veliki M. To je moj kamen. Odmaknem ga, odstranim važo in že zagledam vratca lesene škatle. V nji imam vse posodice, s katerimi sem se včasih igrala. Ko sem jih sklenila spraviči, sem izkopala jamo, jo obložila s polivinilnimi vrečkami in vanjo postavila leseno škatlo. Vseh posodic nisem mogla zložiti notri, ob vsaki, ki sem jo morala zavreči, pa sem potočila solzo. Ure in ure sem se pred leti igrala tu, kuhala iz blata in gline specialitete, ki sem jih metala ribicam, a te so se vedno razbežale. Po igri sem posodice skrbno pomila in jih posušila na soncu. Moje "domovanje" je bilo vedno lepo pospravljeno, čeprav nisem nikoli

nikogar povabila sem, vedno sem se igrala sama. Tu sem lahko presedela celo dopoldne in popoldne in nihče me ni motil, nihče ni vedel za moje skrivališče. Ko sem postala starejša in sem pričela odkrivati skrivnosti knjig, sem jih prebirala na štoru. Pogosto sem bila tako zamaknjena v branje, da nisem slišala glasu, ki me je klical.

Sedem na štor. Po tolikih letih je še vedno cel. Vse moje otroštvo je tu. "Kako je vse hitro minilo!" si rečem na glas, "v mojih nebesih pa se ni nič spremenilo." Pogledam v nebo. Nebo je sinje modro, na njem pluje par oblakov. Kako rada bi stegnila roko in si jih dotaknila. Poletela bi z njimi in morda bi našla prava nebesa.

Zadnje poletje sem hodila v svoj kotiček tako zaljubljena, da nisem počela ničesar drugega, kot vrezovala začetnice njegovega imena na bukke. Se vedno sanjam o njem, pa čeprav ga že dolgo nisem videla. Po licu mi stečejo solze, Zaradi njega mi je tolikokrat hudo. Vse, o čemer sva sanjarila, se je razblinilo v nič. Ostale so samo črke, vrezane v bukke, in lesena škatla, v kateri je moje otroštvo. Čeprav mi je hudo, sem tudi vesela: imam nekaj, česar drugi nimajo, imam svoja nebesa.

Pričelo se je nočiti, morala bom domov. Pospravim posodice in že grem po potki med bukvami. Preštevam jih. Šestnajst jih je in prav toliko je vrezanih črk. Domov se vrnem potolažena, s tiho radostjo v srcu.

Marija: Trajbar

Že dolgo je tega, kar mi je moja pokojna mama pripovedovala, kako so v starih časih, ko še ni bilo ne vlaka ne avta šli so tudi s konji, hodili peš v Karlovec na sejem kupovat svinje in živino. Gospodar se je pogosto odpravil nakupovat svinje tudi za soseda, da je tako še kaj zaslužil.

Tako je nek gospodar odšel v Karlovec, kupil več svinj in na sejmu poiskal mešetarja (rekli so jim tudi trajbarji). Izročil mu je svin-

je, naj jih prižene do Metlike. Svinje so res še nekako hodile uro ali dve, potem pa so bile utrujene in niso hotele naprej. Trajbarju šine v glavo zamisel, skoči v bližnjo trgovino in kupi hude paprike ter jo da svinjam pod rep, in svinje so šle ko blisk, da jih trajbar ni mogel dohajati. Kaj zdaj? Natrese še sebi paprike v hlače in tekel je tako, da je še svinje pretekel. Ko priteče do svoje hiše, pokliče ženo: "Mare, Mare, ustavi svinje! A ne znam, de ču se ja."

KNJIŽNA POLICA

Brižinski spomeniki

V Bavarski državni knjižnici v Muenchnu hranijo latinski kodeks, ki nosi oznako Clm 6426 in vsebuje 169 kasneje oštevilčenih pergamentnih listov, na katerih so rokopisi 26 pisarjev, ki so za potrebe brižinskega škofa Abrahama zapisali cerkvene govore, pridige, uvode za posamezne praznike v letu in obredna besedila. Vsa časovno opredeljena besedila so nastala v obdobju od leta 972 do 1039, gre torej za dragoceno staro knjigo iz zgodnjega srednjega veka, ki pa med niji podobnimi ne bi prav posebno sovela, če ne bi vsebovala nekaj posebnega, nekaj nadvse pomembnega za slovenski narod in sploh vsi slovensko skupnost. Med pergamentnimi listi kodeksa so namreč tudi listi, na katerih so v minuskularni pisavi zapisana besedila v starem slovenskem jeziku. Gre za tri zapise, ki jim danes s skupnim imenom pravimo Brižinski spomeniki, in sicer za dva obrazca splošne spovedi ter pridigarji opomin k pokori in spovedi. Po vsej verjetnosti so to prepisi izvirnikov, ki so nastali sredi 9. stol. Brižinski spomeniki so torej najstarejši znani slovenski in slovanski slovstveni in jezikovni zapisi, za Slovence še toliko pomembnejši, ker potrjuje našo tisočletno vpetost v zahodni kulturni krog.

Vse od leta 1807, ko so Spomenike odkrili, se je z njimi ukvarjalo veliko jezikoslovcev, zgodovinarjev in drugih strokovnjakov; bili so velikokrat opisani in prepisani, razlagali so jih kot hvaške, slovaške, češke, kot tekste v stari cerkveni slovaščini, pisali so razprave o njih, tako da je do danes bibliografija o Brižinskih spomenikih lepo narasla. Najpopolnejša in najbolj tehtna znanstvenokritična izdaja Brižinskih spomenikov pa je izšla te dni v počastitev prve obletnice slovenske osamosvojitve. Izdali so jo Slovenska akademija znanosti in umetnosti, njen Znanstvenoraziskovalni center in Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede, založila pa Slovenska knjiga. Izdaja podaja zunanji in vsebinski opis Kodeksa Clm 6426 s paleografsko in historično problematiko, sledijo diplomatični, kritični in fonetični prepis Spomenikov, prevodi v sodobno slovenščino, latinščino, nemščino in angleščino, nato pa še slovar vsega besedja, oris raziskav, bibliografija, poročilo o faksimiliranju ter povzetki v tujih jezikih, seznam okrajšav in imensko kazalo.

Prava bibliofilska poslastica najnovejše izdaje Brižinskih spomenikov pa je faksimile, ki je priložen znanstvenokritični izdaji. Gre za doslej tehnično najpopolnejši faksimile, ki v barvi, obliki, velikosti in vseh podrobnostih povsem ustreza izvirniku in je tako odlično nadomestilo izvirnika za znanstvene in študijske raziskave. Dostopnost Spomenikov je zdaj veliko večja, sam izvirnik pa se bo bolje ohranil za poznejše rodove. Faksimile je natisnila specializirana založba ADV iz Gradca, ki slovi po svetu prav po tiskanju faksimilov.

MILAN MARKELJ

Napoj indijske poezije

Naše poznavanje indijske poezije, kot sicer sploh indijske literature, je zelo siromašno, pri večini povprečnih bralcev skromno zoženo celo na eno samo ime, na pesnika Rabindranatha Tagoreja. Res pa je, da boljše poznavanje do zdaj v glavnem tudi ni bilo omogočeno. V slovenščino je namreč prevedene še vse premalo indijske poezije, da bi se z njo lahko bolje seznanili.

S sodobnim pesnjenjem v Indiji nas seznanja knjiga Milana Štante Edna je ta svet, ki je izšla pred kratkim pri Tasičevi založbi Karantanija v Ljubljani. V njej nam avtor v slovenskem prevodu predstavlja 51 pesmi 40 pesnikov in pesnic. Gre za izbor, utrinek iz sodobne indijske lirike, za predstavitev tiste poezije, ki nastaja v Indiji zadnja desetletja. Žal v knjigi ni podatkov, ki bi kaj več povedali o avtorjih in njihovih delih. Knjiga bolega še za drugimi pomanjkljivostmi. Tako ni nikjer navedeno ime prevajalca ne izbora in ne avtorja spremne besede in lahko le predvidevamo, da je to Milan Štante. Skoraj nedopustno pa je, da nista nikjer navedena kraj ne leto izida.

Škoda je tudi, da avtor knjige ni zapisal, iz katerega oziroma iz katerih jezikov je prevajal. V spremni besedi namreč navaja, da se v Indiji govori kar 172 jezikov, ki imajo 723 dialektov. V vseh teh jezikih v glavnem tudi nastaja indijska poezija, čeprav je res, da indijska ustava priznava enakopravnost vsega 15 jezikom. Številni pesniki pesnijo v angleščini.

Sicer pa: "Eden je svet," poje Subramanja Bharati, "vede, morska riba, tajfun, fjasminov cvet, / vse to je eno." "So le različni obrazi iste stvari," zaključuje pesnik, kot bi hotel povedati, da je tudi indijska lirika le eden od obrazov vesoljne, vendar iste poezije.

IVAN ZORAN

sadeže, jih obračajo in razkazujejo njihovo lepoto in zrelost. Podolgovat naguban obraz, ki ga krasi kratko pristrizena bela bradica, kaže premetenost spretnega trgovca. Ponujanje okroglih sadežev ni vsiljivo, vsiljivost niti ni umestna, saj prelepe pomaranče žarijo kot majhna sonca in pomlajujejo starca.

Ko se oči privadijo polmraku, ki vlada v grobnici vezirja in guvernerja Teb Ramozeja, zagledam znani prizor pogrebne procesije. V svečanem ritmu se pomika dolg spreved, žalovalci nosijo vaze, sandale, škatle, stole in pisalni pribor, ki ga bodo pustili v grobnici. Na koncu dolge vrste nosačev pa monotonijo korakajočih moških figur prekinja skupina žalovalč. Svetlomodre obleke valovijo na vitkih telesih, roke so v obupani rotitveni gesti dvignjene proti nebu, po golih hrbtih padajo dolgi bogato skodrani lasje, iz oči lijejo slze. Koliko žalosti in potrtosti!

Na drugi steni so v bel kamen vklesani reliefi, eni najlepših in najbolj prefinjenih v vsej staroegipčanski umetnosti. Plemenite poteze obrazov, lepo oblikovane ustnice, fino zarezane krivulje nosov in velikih oči, okrog slokih teles se ovija bogato gubana draperija in poudarja njihove skladne proporce, ozke dlani z dolgimi prsti se dvigajo v molitev. Virtuoznost neznanega mojstra je iz kamna pričarala pravo kiparsko simfonijo!

Zunaj mračne grobnice svetlo žareče sonce in modro nebo. Droban pesek se siplje pod koraki. Nikjer nobenega drevesa, še trave ne. Samo pesek, pisano poslikane hišice domaćinov, ki stojijo kot kulise pred puščavskim pogorjem. Med hišami se igrajo otroci, med njimi se vrtijo rumeni psi. Pod vasjo pa se skrivajo številne grobnice staroegipčanskih uradnikov. Čuvaji posameznih grobnic čepijo pred njihovimi vhodi, mežikajo v sonce in čakajo obiskovalce.

dežurni poročajo

V HIŠO PO TOLARJE - 23. junija je neznanec prišel v stanovanjsko hišo Valida Z. iz Novega mesta. Ž njim je odšlo neznan kam tudi 6 tisoč tolarjev.

BOGAT PLEN - V noči na 24. junij je neznanec vlomil v trgovino Novotehna v Trebnjem. Ukradel je več električnih strojev in trgovino oškodoval kar za 321.666 tolarjev.

ODNESEL NI NIČ - Vikend Dušana Č. iz Ljubljane, ki ga ima ta v lepih dolenskih krajih, je imel v noči na 25. junij nepovabljenega obiskovalca. Ta sicer ni nič ukradel, z vlomom pa je naredil za tisočaka škodo.

KRADLA BENCIN - 25. junija ponoči so metliški policisti prijeli 20-letnega Ivica B. in 23-letnega Petra Š., oba iz Hruške, ko sta sretila Metlike iz lade, ki je last Metličana, kradla gorivo. Iztočila sta mu 10 litrov bencina.

KOLO ODPELJALO TUJCA - 25. junija zvečer je neznan storilec na hipodromu v Sentiernju ukradel žensko kolo. Novopečena pešakinja, domačinka Martina V., je oškodovana za 5 tisoč tolarjev.

OB KOKOŠI - Neznanec, ki je v noči na 26. junij obiskal kokošnjak Marinke L. v Zaliscu, očitno ni vpraševaren. Odnesele je namreč natanko 13 kokoši in s tem rejko oškodoval za 10 tisočakov.

IZGINILO ŠPORTNO KOLO - 27. junija je neznan storilec izpred trgovine KZ v Straži ukradel moško športno kolo. Lastnik Marjan Č. iz Podgore je s tem oškodovan za 7.000 tolarjev in prisiljen v pešanje.

Težave dolenskih prvakov

Gasilci s Štrekljevca hitri in spretni, a brez prevoznega sredstva

ŠTREKLJEVEC - Gasilsko društvo s Štrekljevca pri Semicu je bilo ustanovljeno leta 1935, delo z mladinskimi in pionirskimi ekipami pa je steklo pred osemnajstimi leti, ko je v društvo stopil Anton Malnarič in postal tudi

Anton Malnarič

njegov poveljnik. Pred leti so pionirji na republiškem tekmovanju dosegli celo 5. mesto, člani so bili trikrat prvaki gasilskih društev v obkoljski dolini, sicer pa veljajo tudi za večkratne občinske prvake. Letos pa so člani zasedli na dolenskem tekmovanju gasilskih društev 1. mesto in s tem dobili vstopnico za nastop na prvem državnem prvenstvu v Velenju, ki je bilo 20. in 21. junija.

»Od 147 ekip smo dosegli šesti rezultat in le za 1,7 sekunde zgrešili bronasto medaljo. V ekipi so predvsem kmečki fantje, skrivnost uspeha pa je v tem, da štejejo Štrekljevec in okoliške vasice malo prebivalcev, zato pa toliko bolj

Priznanja ob dnevu policije

Prejeli so ga posamezniki, ki so se še posebej izkazali pri obrambi Slovenije

DOLENJSKE TOPLICE - Na Jasi je bila v petek popoldan, dan pred prvim praznikom slovenske policije, slovesnost, ki so se je udeležili delavci policije, upokojeni delavci UNZ in nekateri pripadniki rezervnega sestava. Zbrane je pozdravil načelnik UNZ Novo mesto Borut Likar in v govoru orisal pot boja slovenske policije za samostojno Slovenijo. Policija se je prva uprla bivši jugoslovanski armadi, danes pa je izurjena in opremljena za vsako intervencijo.

Proslava je bila priložnost, da so podelili odličja. Najprej so jih prejeli tisti,

PRIZNANJE BOLNIŠNICE - V času agresije na Slovenijo so se še posebej izkazali delavci kirurškega oddelka v novomeški bolnišnici. Ob dnevu slovenske policije so za to prejeli srebrni znak. Načelnik UNZ Novo mesto Borut Likar ga je izročil predstojniku kirurškega oddelka dr. Lavu Moreli. (Foto: J. P.)

ki so pred agresijo med njo in po njej dosegli pomembne uspehe pri izvrševanju nalog in nudenju pomoči organom za notranje zadeve. Za te zasluge so bronasti znak prejeli: Jože Božič iz Dolenjskega Suhadola, Jože Bučar iz Meniške vasi, Tomaž Burazer iz Črnomlja, Jernej Krajšek in Žarko Kres iz Novega mesta, Miran Kuljaj iz Gabrja, Marjan Mikec iz Sentiernje, Zvone Novak iz Novega mesta, Tomislav Plazar iz Trebnjega, Stane Povše iz Uršnih sel, Zvone Rožanc iz Jelš pri Otočcu, Genovefa Smrekar iz Gumberka, Aldo Šinkovec iz Regrče vasi, Jože in Lado Tekstor iz Novega mesta, Franc Zorc z

Dolža in Peter Žagar iz Birčne vasi. V času agresije so se še posebej izkazali delavci v novomeški bolnišnici, ki so ranjenim nudili vso potrebno pomoč. Priznanje je v imenu bolnišnice prejel dr. Lavo Morela. Zlati znak za varnost in dolgoletno delo v organih za notranje zadeve sta prejela Milan Glavan iz Novega mesta in Božidar Špoljar iz Metlike.

Srebrni znak zaslug za varnost so prejeli: Ivan Bukovec, Marjan Gašperin, Iztok Likar, Janez Šercelj, Matjaž Za-

• **Ob dnevu slovenske policije je bila slovesnost tudi v Krškem. Načelnik UNZ Krško Rajmund Veber je na slovesnosti poudaril, da žele policisti strokovno zagotavljati vse človeške svoboščine in spoštovati ustavo in zakone, ne pa se vmešavati v politiko. Kot poglobljene uspehe posavskih policistov v preteklem letu pa je navedel odgovorno in uspešno sodelovanje v lanski vojni, odkrije cele vrste kaznivih dejanj, vzpostavitev mejnega režima s Hrvaško, pa tudi nedavno odkrivanje ponarejenih tolarjev in odziv na obvestilo o četrkih na Gorjancih. Podelil je tudi priznanja. Zlati znak za pomembne zasluge za varnost so dobili: Dušan Ficko, Alojz Zidar, na Holmcu pa iz rok ministra Bavčarja Miha Molan. Znak hrabro dejanje za požrtvovalnost pri reševanju ljudi in premoženja sta prejela Milan Luzar in Franc Volčanšek. Srebrni znak za prispevek h krepitvi varnosti so dobili: posebna policijska enota UNZ Krško, Ivan Bajc, Andrej Bobek, Anton Božič, Milan Bračun, Jože Gobec, Bojan Gričar, Štefan Hren, Milan Krmpotič, Albin Namestnik, Natalija Ostrelčič, Branko Videnič, Dušan Kerin. Bronasti znak so dobili: vaška skupnost Loke, Ribiška družina Krško—Brestanica iz Stolovnika, KS Sromlje, Hinko Brlež, Vladimir Busar, Anton Gašparič, Miran Grubenšek, Slavica Krajc, Friderik Medvešek, Ivan Muhič, Slavko Planinc, Stane Povhe, Zdravko Radanovič, Branko Tucovič, Martin Burjan, Jože Butara, Tomaž Cizl, Darko Kosem, Anton Kovač, Mirko Kužnik, Marjan Penev, Jože Stibrič, Franc Svirg, Veronika Škul, Branko Urbanč, Miroslav Vidmar, Silvo Volarič, Andrej Zagorc, Janez Zorc. Podeljenih je bilo tudi 13 pohval pa znaki večščin za znanje samobrambe in streljanja.**

krajšek in Julij Glavan. Bronasti znak zaslug za varnost so prejeli naslednji rezervisti: Janko Brate, Dušan Kecman, Sašo Koracčin, Vojko Makovec in Dušan Vencelj iz Trebnjega, Peter Bukovec, Janez Golobič, Matija Jakša in Danilo Štefanič iz Črnomlja ter Boris Okleščen iz UNZ Novo mesto. Med ostalimi priznanji naj omenimo še bronasti znak, ki sta ga ob dnevu slovenske policije v Holmcu prejela Borut Novak in Franci Povše.

OBMEJNE TABLE V SOTLI

KRŠKO - V preteklem tednu so se neznani storilci znesli še nad tremi opozorilnimi tablama "Požor - državna meja" na meji s Hrvaško. Table so končale v Sotli, storilce še iščejo.

»OSKUBLJEN« GOLF

NOVO MESTO - V noči na 26. junij je neznan storilec z osebnega avtomobila golf, ki ga je Anica G. parkirala v Kristanovi ulici, ukradel prednji žaromet, zunanje vzvratno ogledalo in steklo smernega kazalca. Lastnica je oškodovana za 15 tisoč tolarjev.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Nekateri še zdaj skušajo dokazati svoj gnus do JA, ki se je potem, ko se je hvalobogu neuspešno hotela iti vojno, pred osmimi meseci pobrala iz Slovenije. Načini pa so različni. Neznanec je v času med 19. in 22. junijem v Češči vasi vlomil v skladišče nekdanje JA in iz njega ukradel 20 sled plošč, 20 litrov opažnega olja, 3 m3 tervola, dve lopati, metli in kladivo. Vendar pa nekdanja JA s skladiščem in z njegovo vsebino nima nič. Ker je slednja "dohla noga", je za 80 tisočakov oškodovan Novomeščan Mario P.

• Počasi novomeški Romi očitno le spreminjajo navade. 27-letni občan iz Zabjeka v trgovini v Bršljunu 24. junija popoldne ni zmanjnil le steklenice alkohola, ampak tudi šampon, vse skupaj vredno 1.000 tolarjev. Morda je mislil, da bo njegova očitna sla po čistosti tako raznežila lastnika Ivana S., da mu bo tatinstvo odpustil, a se je očito ušel. Možakar je ročno poklical policaje.

Jubilejni mirnopaški tek

Zbralo se je okrog 400 tekmovalcev — Prvič tudi tekmovalci iz drugih držav — Zmagal Etiopijec Makonnen Terede

MIRNA PEČ - V sončni soboti je po poteh Globodola in Brezove Rebrti potekal tradicionalni, letos tudi jubilejni, deseti mirnopaški tek, ki ga poznajo tekači po vsej Sloveniji, tokrat pa je prvič imel tudi mednarodno zasedbo. Na startu je bilo okrog 400 tekmovalcev, kar je nekaj sto manj, kot je organizator pričakoval, saj je tudi letos tekmovalje štelo za slovensko državo in dolensko prvenstvo v malem maratonu. Prireditelj je bila zapisana tudi v kolektarju tekaških prireditelj v slogu Alpe-Jadran ter je štela tudi za akcijo TV Slovenija Kavelje-korenina in za pokal Maraton.

Največje zanimanje je vladalo za mali maraton, ki se ga je udeležil tudi doseđani zmagovalec in rekordar proge Mirko Vindič iz Ptuj. Gledalci, med katerimi so bili tudi ministrica za delo Jožica Puhar, predsednik izvršnega sveta novomeške občine mag. Boštjan Kovačič in mag. Boris Andrižanič, so pričakovali nov rekord in ponovno Vindičovo zmago. V cilj pa je s časom 1.08:35 prvi prišel temnopolti Etiopijec Makonnen Terede, Mirko Vindič je zaostal le za 8 sekund, obdržal pa je star rekord proge. Po teku je povedal: »Bil sem utrujen, kajti pred dnevi sem v počastitev dneva samostojnosti pretekel 1.200 kilometrov okrog Slovenije. S

tem, kar sem dosegel, sem zadovoljen«. Zmagovalec je bil navdušen, saj je bila to njegova prva zmaga. »Dolenjska je čudovita. To zelenje ob progi te ne utruja. Tečeš, da bi videl čimveč in čimprej«, je navdušen povedal Makonnen Terede.

Na maratonu, dolgem 21 kilometrov, je bil med Dolenjci še najbolj uspešen Rober Grojzdek iz Krškega, ki je zmagal v kategoriji med mladinci od 14 do 18 let (1:27.23). Med veterani se je dobro odrezal Franc Kocjančič iz Kočevja, ki je v skupini veteranov (4) zasedel 2. mesto. V triskem teku moških na 10 kilometrov je slavil Novomeščan Matjaž Fabjan, drugi je bil Aljoša Počič iz Dolenjskih Toplic. V triskem teku za ženske je prva prišla na cilj Mateja Udovč iz Novega mesta pred Sabino Jovan iz istega kluba. Med mlajšimi pionirji je na 600 metrov dolgi progi zmagal Matej Amaršek iz Boštanj, med mlajšimi pionirkami pa je tretja v cilj prišla Polona Martič iz Boštanj. Med starejšimi pionirji je drugo mesto v teku na 1500 metrov dosegel Matjaž Ravbar pred Vojkom Imperlom iz Sevnice. (Med starejšimi pionirkami je najsvetlejši pokal prejela Sevnčanica Janja Košar iz Sevnice, druga pa je bila Novomeščanka Mirjam Prus. J. P.)

MIRNA PEČ ŽIVI ZA SVOJ TEK - Konec tedna je bilo v tem kraju več pomembnih prireditelj, med katerimi je bil Mirnopaški tek zagotovno na prvem mestu. Mnogi so ob lepem vremenu pustili kmečka opravila in prišli ob progo bodri tekače iz številnih slovenskih mest. (Foto: J. Pavlin)

TURNIR V MALEM NOGOMETU NA PONIKVAH

PONIKVE - DVZ Ponikve organizira turnir v malem nogometu v nedeljo, 5. julija, ob 9. uri na igrišču na Ponikvah. Zrebanje ekip bo v četrtek 2. julija, ob 19. uri. Prijavnina znaša 2000 tolarjev. Prijave sprejemajo na telefon: 061 787 111, ali na žrebanju.

MEDNARODNI ZBOR MOTORISTOV V TREBNJEM

TREBNJE - Mednarodnega zbora motoristov v Trebnjem, ki ga je organiziral AMD Trebnje - moto klub, se je udeležilo 195 lastnikov jeklenih konjičkov iz Slovenije, Avstrije in Italije, članov 19 moto klubov. Pokrovitelj zbora so bila Tesnila Trebnje. Srečanje ni imelo le družabnega pomena, ampak so se motoristi pomerili tudi v spretnostni vožnji na parkirišču ob osnovni šoli Trebnje. Največ spretnosti so pokazali Sašo Popovič (AMD Novo mesto, Kawasaki) v kategoriji otroci do 10 let; Igor Pancar (AMD Trebnje, Tomos) med motocikli do 100 ccm; Denis Juvan (AMD Litija, Yamaha) med motociklisti do 350 ccm; Darko Kutrašnik (AMD Trzin, Kawasaki) v kategoriji do 750 ccm in Janez Kranjec (AMD Domžale, Yamaha) med najtežjimi motocikli nad 750 ccm.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

• Ob velikem usepu, uvrstitvi na evropsko pokalno tekmovanje pokalnih zmagovalcev je vodstvo kočevske občinske skupščine pripravilo za igralko in upravo Opreme sprejem. Ob tej priložnosti so igralko kočevskega župana Mihailca Petroviča seznanile s težavami, ki jih imajo, ker v Kočevju ni športne dvorane, čeprav je Oprema zanjo že izdelala projekt. Prav tako je bil govor o okrepitev ekipe, brez katerih uspešnega nastopa v Evropi ne bo, posebna čast za kočevski rokomet pa je, da njihova Stanka Jerič postala članica slovenske državne reprezentance.

• Minuli vikend so se upokojenci Novega mesta, Ivančne gorice, Semic, Grosuplje, Kočevja in Ribnice udeležili tradicionalnih športnih iger v Ribnici. Nastopilo je 150 tekmovalcev, ki so se pomerili v šahu, streljanju, kegljanju in balinanju, ekipno pa sta si prvo mesto razdelili vrsti Kočevja in Novega mesta.

• Kot vse kaže, bo imelo Kočevje naslednjo sezono ob rokometiških še enega predstavnika v evropskih klubskih tekmovanjih. Gre za odbojkarstvo ekipa LIK Tilie, saj je četrtovrščena ekipa Bleda udeležbo odlovedala, odbojkarstvo zveza pa je njeno mesto ponudila Kočevkam. Končno odločitev bo klubska uprava sprejela te dni.

MURN PETI

MURSKA SOBOTA - Tukaj je bila v nedeljo 6. dirka za DP v motokrosu. Pred 2.500 gledalci se je v treh kategorijah pomerilo 47 tekmovalcev. V razredu do 125 ccm se je najbolje uvrstil Jure Murn, ki je tudi v skupnem seštevku po vseh dirkah na petem mestu. Rezultati: 80 ccm: J. Kragelj (Orehova vas), 2. Koščak (Sentvid pri Stični), 3. Jelen (Kamnik), 4. Rogan (Sotina), 5. Lang (Murska Sobota); 125 ccm: 1. Kampuš (Radenci), 2. Vesenjak (Orehova vas), 3. Fortuna (Sentvid pri Stični), 4. Cerar (Fam Lukovica), 5. Murn (Novo mesto); 250 ccm: 1. Sitar (Sitar team Lj.), 2. Juhant (Kamnik), 3. Simčič (MEL N.m.), 4. Mlinarič (Lenart), 5. Jelovšek (Sl. Konjice)

PO LEVSTIKOVI POTI

LITJA - Množični pohod po Levstikovi poti od Litije do Čateza ne bo več edina prireditelj. Letos prvič bo 22. avgusta organiziran pohod z naslovom Dediščina Levstikove poti, kjer bodo morali udeleženci prav tako prehoditi celotno pot, vmes pa bodo na zanimiv način s pomočjo vprašalnikov spoznali arhitekturo, zanimive objekte, krajino in drugo dediščino tega območja. Število udeležencev je omejeno, prijave sprejemajo najkasneje do 20. julija in sicer tako, da k prijavi priložite ta tekst iz Dolenjskega lista in vse skupaj pošljete na naslov Levstikova pot p.p. 34, 61270 Litija. Podrobnejše informacije lahko dobite tudi po telefonu (061) 881 - 269.

15. TURNIR ZA POKAL GORJANCEV

GABRJE - Nogometni klub Gabrje organizira v nedeljo, 5. julija, jubilejni petinajsti turnir v malem nogometu za prehodni pokal Gorjancev. Za prva tri mesta bodo visoke denarne nagrade in pokali. Nagradjeni bodo tudi najboljši igralec, strelci in vratar. Ekipa se lahko prijavi na dan turnirja ob 8. uri.

36 KOLAJN - Navkljub temu da je sevnikiškim karateistom na nedavnem 1. državnem prvenstvu v katah v Trbovljah zaradi spleta okoliščin spolzela iz rok medalja, je vodstvo sevnikiškega kluba nadvse zadovoljno s preteklo tekmovalno sezono. Kot pravi trener selekcij mlajših in starejših pionirjev (na posnetku) ter kadetov, Jurij Orač, so od septembra lani na večjih tekmovanjih osvojili kar 36 kolajn, od tega 9 zlatih, 12 srebrnih in 15 bronastih. Konec prihodnjega tedna bodo zaključili sezono na Otočcu. (Foto: P. P.)

Jaka zmagal na triatlonu

WAIDRUNG - V soboto je bil v avstrijskem Waidrungu, v osrčju Alp med Innsbruckom in Kitzbuhлом, mednarodni triatlon v t.i. »spring razdalji«. Udeležilo se ga je tudi novomeško zastopstvo, ki je odlično opravilo 0,5 km plavanja, 28 km kolesarske vožnje in 5,5 km teka. Še posebej to velja za 15-letnega Jaka Šventa, ki je zmagal v konkurenci mladincev s časom 1:25:08. Plavanje v gorskem jezeru Walehsee je Jaka opravil po pričakovanju dobro in prišel med 81 tekmovalci vseh kategorij iz 4 držav iz vode na kolo. Tu je nato precej mest izgubil, kar pa je nadoknadil z dobrim tekom, kjer je prehitel tudi oba mladince, ki sta bila do takrat še pred njim. Šventu bo to gotovo dobra spodbuda pred odhodom na evropsko mladinsko prvenstvo, ki bo 18. julija na Nizozemskem, pred tem pa ga čaka še en test to soboto v Kamniku.

Zanimivo je, da se je tega triatlona udeležil tudi bivši odlični novomeški odbojkaš Andrej Prah, ki je v triatlonu našel izvrstno možnost nadaljevanja udejstvovanja v športu. Svoj talent je Andrej nedvoumno dokazal z uvrstitvijo na absolutno 19. mesto.

Sicer pa bodo imeli novomeški tekmovalci zelo pestro sezono, v kateri bodo nastopili na vseh domačih tekmah vsak konec tedna, na nekaterih tekmah v tujini in vseh uradnih domačih prvenstvih. Gotovo bodo Igor Kogoj, Jaka Švent, Jani Avsec, Tone Strniša, Andrej Prah in nekateri mlajši triatlonci igrali pomembno vlogo v igri za najvidnejša mesta. Najzahtevnejši triatlonski projekt sezone v Sloveniji pa pripravljajo ravno Novomeščani, ki bodo 15. avgusta organizirali tekmo v srednjem triatlonu (2-76-20) s plavanjem v Krki na novomeški Loki in ciljem na kopaljški jasi hotela Grad Otočec.

ANDREJ ŠVENT

Jaka Švent

PRVO DRŽAVNO ZMAJARSKO PRVENSTVO

TOLMIN - Od 16. do 21. junija je v Tolminu potekalo prvo državno zmajarsko prvenstvo. Zaradi slabega vremena so bile le štiri tekmovalne discipline. 1. prelet: Tolmin - prva obratna točka: Log Čezsoški, druga obratna točka: Soča - Tolmin. 2. prelet: Tolmin - Log Čezsoški - Tolmin. 3. prelet: Tolmin - Log Čezsoški - Tolmin - Most na Soči - Tolmin. 4. prelet: Tolmin - Log Čezsoški - Soča - Most na Soči - Tolmin. Tekmovanja se je udeležilo 12 ekip, v katerih je bilo okrog 30 zmajarjev. Klub za prvo letenje Novo mesto so zastopali: Jože Simončič, Marjan Primc, Boris Jerle in Franci Hosta. Iz novomeškega kluba za prvo letenje se je posamezno najbolje uvrstil Jože Simončič, na deveto mesto, iz kluba Krila Krško pa Andrejčič na trinajsto mesto. Ekipno so se uvrstili: 1. Delta Ljubljana, 2. Let. Škofja Loka, 3. Klub zmajarjev Maribor in 4.

KRONIKA NESREČ

ZAVIL V LEVO, ZADEL FIČKA - 24. junija ob 6.20 se je 37-letni Metod Mežan iz Trebnjega peljal z osebnim avtomobilom golf iz Račjega sela proti Hudejam. Pri tovarni Novoles v Račjem selu je zavil v levo, ker je hotel parkirati pred tovarno, tedaj pa mu je v fičko pripeljal nasproti 29-letni Alojz Koprivec z Mirne. Čeprav je Koprivec zaviral in se umikal, trčanja ni mogel preprečiti. V nesreči je bil Koprivec hudo poškodovan in se zdravi v novomeški bolnišnici. Škoda na vozilih pa je za okrog 130.000 tolarjev.

junija okrog 9. ure je 69-letna Zdenka Berkovič iz Drenovca hodila po regionalni cesti z Bizeljskega proti Drenovcu.

Nenadoma se je odločila prečkati cesto, ne da bi se prepričala, ali to lahko varno stori. V tem trenutku je za njo pripeljala z osebnim avtomobilom 42-letna Sonja Majerle iz Ljubljane, ki se je umikala v levo, pešakinja pa je s srede ceste potem skočila naravnost pred avto. Pri trčenju je Berkovičovo vrglo na pokrov motorja in vetrobransko steklo, nato pa je hudo ranjena obežala na cesti. Na avtu je škoda za okrog 30.000 tolarjev.

Prepovedal je romanje na Brezje

Republiški inšpektor jih je ustavil pred vasjo Kočevske Poljane in jim prepovedal nadaljevati pot — Romarji zahtevali opravičilo

Takšen naslov bi mogoče brali v časopisih pred tridesetimi ali dvajsetimi leti, nikakor pa ne danes. Pa vendar berete prav. Pismo sem napisal na zahtevo romarjev, okrog petdeset jih je bilo, in ker mislim, da se kaj takšnega v »svobodni državi« ne bi smelo več dogajati.

Iz Semic smo odšli v soboto zjutraj ob 7.15 minut. Za prevoznika smo izbrali domačina, ki ima lastno obrtno dovoljenje v Nemčiji. Že po desetih minutah nas je zaustavila pred vasjo Kočevske Poljane policijska patrulja z republiškim inšpektorjem za ceste Ivanom Reharjem, kot se je predstavil. Njegov pomočnik in šofer pa je bil novomeški inšpektor Marjan Znidar. Predvideval sem, da je to pač rutinska kontrola, toda začelo se je zapletati. Šofer Zamida po izjavah inšpektorja Reharja ni imel nobenega dovoljenja, da nas romarje vozi na Brezje, da je tuj državljani, da vozi tuj avtobus. To me je začudilo in prosil sem za pojasnilo. Inšpektor je prinesel neka skripta, kjer je bil ta zakon podčrtan. Prebral sem in ugotovil, da tam piše, da se ne sme voziti po Jugoslaviji. Prosil sem za ponovno pojasnilo. Inšpektor je razlagal neke amandmaje in nam na kocu prepovedal nadaljnjo vožnjo. Skušal sem razložiti na lep način, da smo pač v Sloveniji, da

vozm romarje, stare in onemogle ljudi na Brezje, da bi rad čimprej naprej, da če smo napravili kako napako, plačamo kazen, toda vse zaman. V njihovem spremstvu smo morali na avtobusno postajo v Novo mesto. Imel sem občutek, da smo največji kriminalci. Kaj takšnega nismo doživljali niti v najbolj svinčenih časih.

Na avtobusni postaji sem prišel do telefona in začel iskati ministrstva, od katerih bi dobil dovoljenje. Bila je sobota dopoldan in nikogar nikjer. Znova sem poskušal omeščati inšpektorja, vendar vse zaman. Dejal je, da le izvršuje zakone. Tudi romarji so že prilezli iz avtobusa, ura je šla že na deveto, postajali so nervozni; nekateri so se jezili, kam smo prišli in kaj smo volili. Končno sem dobil zvezo z domom Slavka Hanžla, namestnika ministra za promet in zaveze. Po krajšem prijaznem pogovoru nam je dal ob 9.05 minut ustno dovoljenje, da lahko romamo naprej na Brezje. Stvar se je spet zapletla, ker šoferju niso vrnilo dokumentov. Dokumente smo dobili šele ob 9.25.

Komentar k takšnemu početju je odveč. Debeli dve uri zavlačevanja in pravega boljševidnega postopka je bilo za romarje preveč, zato zahtevali opravičilo.

V imenu romarjev
SLAVKO KALAN

Pritožba na pisanje iz Ribnice

Novinarju Glavonjiču očitajo netočnost

Gospod Milan Glavonjič, kadar pišete novinarske sestavke, bodite točni. V Dolenjskem listu z dne 11. junija na primer pišete o kočevskem rudniškem jezeru, vendar površina, ki jo navajate (146 hektarjev) ni pravilna. Celotna površina jezera znaša le 120 hektarjev. Površino ste ocenili tudi narčne, ki jih je naročila in plačala Oprema Kočevje. Ti so bili javno razstavljeni v Likovnem salonu Kočevje že pred leti.

Vaše pisanje učinkuje negativno. O kočevskem umetnem jezeru ste pisali v Slovenca, Nove novice in Dolenjski list. Pisali ste tudi o Kolpski magistrali, ki je široka le nekaj več kot tri metre, vendar ni duha in sluha o magistrali.

Prosimo vas, da v bodoče o resnih problemih ne pišete z levo roko, saj nas imate bralce že krepko za norca. Ne pišite novic, ki se niso nikoli zgodile, n.p.r. v Slovencu ste pisali o krvodajalski akciji in navajali netočne podatke. Verjetno nas hočete s pisanjem zavajati ali kaj podobnega, resnih namenov ne morete imeti.

Sosedje iz Ribnice in člani
študentskega kluba

IZJAVA

Zaradi indirektno in neformalne prepovedi delovanja bo naša stranka NARODNA NARODNA STRANKA CENTRA prenehala delovati in se s tem pridružila drugim strankam izvenparlamentarne opozicije: Socialradikalni stranki Slovenije, Komisiji za človeške pravice RS, Ekološkemu zboru, desničarskemu meščanskemu gospodarskemu lobiju in levičarski študentski Komunistični partiji Slovenije ter njihovim podorganizacijam in podjetju d.o.o.

Dr. MAREK LENARDIČ
humaneolog
mednarodni znanstvenik in konzultant

VIDEMSKO PLANINSKO DRUŠTVO IZDALO PETO ŠTEVILKO GLASILA

Te dni je Planinsko društvo Videm izdalo peto številko glasila Odmevi s hribov, ki jo ureja predniški odbor pod vodstvom Lojzeta Stiha. Številka vključuje številne sestavke, kar kaže, da je videmsko planinsko društvo, ki mu predseduje Vinko Novak, eno izmed zelo delavnih. Glasilo Odmevi s hribov se z risbami opremili mladi planinci iz OŠ Leskovec, finančno pa so jo z glasili podprli številni obrtniki iz Krškega in okolice.

SLAVKO SMERDEL

ŠOLA POD PLATNENO STREHO — Tabor Zveze prijateljev mladine iz Novega mesta, ki je postavljen na prostoru Doma slovenskih pionirjev v Dolenjskih Toplicah, je minuli teden že dobival pravo podobo. Oživilo so ga učenci četrtilnih razredov šole iz Predvora na Gorenjskem. Učenci so bili takšnega načina druženja s svojimi učitelji nadvse veseli. Lepo vreme, kopanje v bazenu in sprehodi v gozdu jim bodo ostali v trajnem spominu. V naslednjih počitniških mesecih bo v tem prelepem koščku Slovenije letovalo še 500 mladih iz vseh koncev domovine. (Foto: J. Pavlin)

Nova številka Pionirjevega glasila

Izšla je letošnja 2. številka Pionirja, glasila kolektiva GIP Pionir Novo mesto. Casopis izhaja že 26 let in zadovoljivo seznanja 3.050 zaposlenih v podjetju in njegovih 9 delniških družbah.

Ze naslovnicata tokrat pove, da skrbi za inovacijsko dejavnost po 17 letih v Pionirju ni zamrla, celo dopolnjujejo jo z novimi domislicami. »Ideje so znanje, znanje je bogastvo« — s tem geslom vabi glasilo sedelavke in sodelavce. Lani so akcijo, ki je prejšnja leta trajala vsakič samo v maju, razširili na celo leto. Uspeh je bil zadovoljiv, predlogov je bilo več kot v prejšnjih obdobjih. Zdaj so zbiranje koristnih spodbud in idej za nadaljnji razvoj podprli med zaposlenimi še s paketom lepih nagrad. Razen

DODATEK K »PRED PETDESET LETI S KOLI NA TANKE«

Članek o meni s tem naslovom je korektno napisan, moti pa me le prvi odstavek, v katerem med drugim piše, da nekateri ugibajo, da naj bi po vojni pobijal v Rogu. Iz nadaljevanja pisanja se sicer jasno vidi, da v povojnih pobojih niti nisem mogel sodelovati, ker sem na Kočevsko prišel šele jeseni 1945 (poboj je pa so se dogajali spomladi). Kdor pa teh datumov ne pozna dovolj natančno, bi lahko menil, da so tiste govornice celo resnične. Vendar niso, jaz za poboje niti nisem vedel niti nisem bil nikoli na krajih, kjer se je to dogajalo, saj sem o vsem tem zvedel šele s televizije. Sem pošten in human do vseh, ki imajo pošteno naravo. To pišem torej samo zaradi že omenjene stavke, ker želim, da je preklanc. Poleg tega pa bi tudi hotel vedeti ime tistega, ki je o meni govoril tako laž.

MILE OPAČIČ
Kočevje

tega, da vsak resen koristen predlog ozidejo nagradijo z denarjem, ki znaša 10 odst. poprečne plače v Pionirju, bodo letos z žrebanjem podelili avtorjem praktične nagrade. Najboljše tri predloge bodo še posebej nagradili s kar dragocenimi uslugami iz domače operative.

Glasilo tokrat piše o zgrajenem prvem zasebnem hotelu na Poljskem, s katerim si je Pionir še povečal zaupanje v tej veliki državi, kjer že poznajo njegove hitre in kvalitetne gradnje. Zaupana mu je izdelava projektov za veliko bolnišnico v Sibiriji — v Pitjah v tju-menski oblasti, ki je od Moskve oddaljena toliko, kolikor znaša razdalja od Moskve do Londona. Tam bo zrasla bolnišnica z 270 posteljami. Zanimivo je branje o gradbenih načrtih Pionirja v Latviji in o rastavi njegove »rastoče bio hiše« v Zagrebu, kjer so že naročili prvih 20 takih hiš za Veliko Gorico.

Clanki in vesti poročajo še o Pionirjevih dejavnostih na raznih gradbiščih, o obisku sejma Bauma 92 v Muenchnu pa o prejetem republiškem priznanju civilne zaščite ter o razgibani dejavnosti agencije Pionir-Tours. Na 12 straneh objavlja časopis kar 32 fotografij in karikatur.

V. K.

KRVODAJALSKA AKCIJA V ŽUŽEMBERKU

LJUBLJANA - Rdeči križ Slovenije pripravlja za julij in avgust več krvodajalskih akcij. Na Dolenjskem bo krvodajalska akcija 31. avgusta v Žužemberku. Za krvodajalsko akcijo se lahko prijavite pri občinski organizaciji Rdečega križa, v delovni organizaciji pa pri aktivistu RK, odgovornem za krvodajalstvo.

TONE GOŠNIK

Lastninjenje in denacionalizacija

ZZB Slovenije je za odpravo krivice iz povojnega obdobja, vendar tudi za odpravo krivice iz 2. svetovne vojne — Za večji pokojninski sklad

Izvršni odbor Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije je sprejel stališča do osnutkov Zakona o dena-

cionalizaciji in osnutka Zakona o privatizaciji podjetij.

ZZB Slovenije v načelu soglašajo z osnovnimi izhodišči osnutka zakona, strinja se, da je potrebno odpraviti krivice iz povojnega obdobja, hkrati s tem pa je nujno odpraviti tudi krivice in škodo, prizadeto v času 2. svetovne vojne. Skupščina je ugotovila, da v procesu lastninjenja družbenega premoženja gre tudi za premoženje, ki je bilo nacionalizirano tujim državljanom kot povračilo vojne škode, in za premoženje, ki je bilo pridobljeno z reparacijami in drugimi oblikami kompenzacije vojne škode. V to kategorijo sodi tudi premoženje, ki je bilo zaplenjeno kot vojni dobiček. Zaradi vsega tega skupščina predlaga ustanovitev posebnega republiškega sklada za povračilo vojne škode, v katerem naj se izdvoji zgoraj navedeno premoženje. Od državnih organov zato pričakujemo dosledno izvajanje 1., 2. in 87. člena Zakona o denacionalizaciji in zahtevamo, da storijo ustrezne korake. Opozarjamo tudi na poskuse špekulativnega pridobivanja državljanstva Slovenije, da bi se po enem ali drugem zakonu ponovno pridobilo premoženje, ki je bilo zaplenjeno kot imovina državljanov sovražnih držav.

Znanje — pogoj za uspešen razvoj

Ob novi številki Utripa Krke

Da objaviti na 20 straneh tovarniškega glasila 25 resnih sestavkov, razmišljanj, poročil in anket, razen tega pa še 20 fotografij in precej kratkih novic ter zahval, hkrati pa pritegne celo razvajanost, da »svoj časopis« temeljito prebere in spet vse o domači hiši veliko novega — za to je potrebna kar precejšnja sposobnost in dolgoletna dejavnost v obveščanju. Kaže, da ima »Utrip Krke«, glasilo tovarne zdravil, to vprašanje dobro rešeno. Potrjuje ga tudi zadnja, 4. številka, ki pritegne celo razvajanost bralca izven tovarniških vrat.

Uvodnik razmišlja o skrbih mlade slovenske države, ki je v nesreči priskočila na pomoč hudo prizadetim južnim sosedom, kljub temu da ima sama doma nešteto težav. Ko opisuje Krkino dejavnost v tujini, Boris Česen zanimivo predstavi delo tovarniških strokovnjakov v nekdanji Sovjetski zvezi. Od Vladivostoka ob Japonskem morju do Kijeva, Petrograda, Alma Ate v Kazahstanu do Minska v Belorusiji navezujejo Krkino predstavniki koristne stike in razgovore v novih podružnicah novomeške tovarne zdravil. Korenite politične in gospodarske spremembe v novi Skupnosti neodvisnih držav terjajo od Krke docela nove načine vzpostavljanja in utrjevanja ekonomskih stikov. Kaže, da to delo zelo uspešno poteka.

O strokovnih vprašanjih vedno enake kakovosti izdelkov ter ovojnin zanje razmišlja tokrat dipl. inž. Silvo Oblak, namestnik direktorja kontrolno-analitiške službe v podjetju. Največ prostora je Katja Štimac namenila v novi številki pogovoru z magistrjo Elico Rustja, direktorico sektorja za raziskave in razvoj v Krki. Že skoraj trideset let dela znana strokovnjakinja v podjetju, od tega kar 25 let pri razvoju novih proizvodov. Po njeni izjavi gradi Krka svojo bodočnost na tehle temeljih: na sedanjem izboru zdravil in v prihodnje povečani proizvodnji surovin-aktivnih substanc, na inovativnosti in še večjem vlaganju v raziskovalno ter razvojno dejavnost ter na povečanju proizvodnje zdravil z novimi lastnimi proizvodi in specifiko.

»Generacije, ki prihajajo, morajo biti sposobne sprejemati in uporabljati najnovejša znanja in skupaj z izkušnjami starejših zagotavljati Krkin razvoj.« trdi mag. Elica Rustja.

ZASKRBLJENOST

Slovenke, Slovenci, odprimo oči in pogledimo, kaj se danes v Sloveniji godi. Slovenija postaja država Neslovencev. Demokracija hira, umira, ker jo bivše 45-letno enoumje zatira. Slovenci, postavimo se v bran, da ne bo prepozno in slovenski narod nazaj Balkanu prodan. Vse kaže tako, če ne bomo budni, enotni, da še hudo bo prišlo.

Mala Slovenija se prenaseljuje, kriza, brezposelnost povečuje, ruši se demokracijo izvoljena oblast, kar nobenu sistem ni v čast. Vse bivše leve parlamentarne stranke, da bi dobile močno volilno bazo, so izsilile za Slovence sramoten zakon o državljanstvu. Neslovenec so dobesedno vsiljevali slovensko državljanstvo, pri veliki slovenski brezposelnosti se vsakodnevno izdajajo delovna dovoljenja in enoletna dovoljenja za bivanje tujcev. Slovenci pa molčimo, tiščimo glave v pesek in še kar naprej podpiramo to enoumje in zlo slovenskega naroda.

Če sem že začel, da Slovenija postaja država Neslovencev, potem naj tudi končam, da je tukaj Slovenija, da smo tukaj Slovenci doma, da Slovenci drugega doma nimamo, zato mora Slovenija ostati slovenska država. Slovenijo bomo ljubili, opevali, častili, branili, tako so nas oče in mati učili in tako bomo tudi mi svoje otroke vzgojili.

TONE FRANTAR
narodni demokrat
Ljubljana

NA IZLETU

Trinajstega junija smo se upokojenci kljub turobnemu vremenu odpravili na izlet. Z dvema avtobusoma smo se odpeljali skozi Brestanico, Senovo in Koprivnico v Podčetrtek, kjer smo si ogledali Atomske Toplice. Kmalu smo spoznali tudi najstarejšo zeliščno lekarno. Tam nam je prijazen menih dal napotke, kako se uporabljajo zeliščna zdravila. Ogledali smo si zelo staro, lepo cerkev, ki jo trenutno obnavljajo. Naši pevci so v cerkvi zapeli več cerkvenih pesmi. Poslovili smo se z nakupom spominkov in se odpeljali na bližnji hriček, kjer ima mlad kmet okrog 100 jelenov lopatarjev in muflonov. Prideluje pa tudi veliko količino šampinjionov in gnjoli, ki ga proizvajajo kalifornijske gliste. Poslovili smo se od prijaznega mladeniča in se odpravili na kosilo in zabavo. Bil je to lep izlet.

GABI

LOVCI NAMENILI KOS SRNJADI BEGUNCEM

NOVO MESTO - Vse lovske družine, ki spadajo v Zvezo lovskih družin Novo mesto, so namenile kos srnjadi za begunce, ki prebivajo v novomeškem zbirnem centru. Lovci so sklep sprejeli na svoji skupščini 17. junija, po enega srnjaka bo prispevalo 21 lovskih družin.

Ob 50-letnici belokranjskega odreda

Narodnoosvobodilni boj bo ostal v vsej naši zgodovini med največjimi napori za ohranitev lastne bitosti. Velik je prispevek Bele krajine v tem boju. To ne izpričuje le 1250 v tem boju padlih in žrtve fašističnega nasilja, pač pa tudi velika povzročena materialna škoda tej, že do takrat zaostali agrarni deželici med Gorjanci in Kolpo, kjer pa so imeli ljudje pri največkrat skromno založenih kaščah in zidanicah za partizana vselej odprto srce in roko.

V Beli krajini je bilo od prvega do zadnjega leta narodnoosvobodilnega boja več posebnih pomembnih zgodovinskih dogodkov. Od kapitulacije Italije, s kratkim predsedkom med nemško ofenzivo oktobra in novembra istega leta, je bilo najbolj trdno in najtemeljnejše v narodnoosvobodilnem smislu organizirano svobodno ozemlje, prvi zametek mlade slovenske državnosti. Na tem ozemlju je skoraj vse do osvoboditve živelo in delovalo slovensko politično, vojaško in upravno vodstvo z vsemi takrat delujočimi ustanovami. To pomeni, da je moralo prebivalstvo Bele krajine poleg bremena boja proti sovražniku nositi še posebej breme vzdrževanja nekaj tisoč priseljenih pripadnikov ustanov in raznih služb slovenskega vodstva ter beguncev, ki so sem prbežali iz raznih krajev Slovenije in Hrvaškem.

V svobodni Beli krajini so nastajale partizanske enote in odhajale osvajati dele okupirane Slovenije. Sem so prihajale enote na kraje oddihe po hribih bojih, da so izpopolnile svoje razredčene vrste zaradi v boju padlih tovaršev in uredile bojno pripravljenost ter se uposobile za nove boje. Tu so nastajale in delovale vojaške institucije, ki so pripravljale in usposabljevale potrebni kader za bojne enote, tu so nastajale in delovale politične or-

ganizacije, vključene v narodnoosvobodilni boj.

Mnoge med njimi imajo domicil v črnomljski in metliški občini: XV. divizija NOVJ, Belokranjski odred, SNOUB Ivan Cankar, II. bataljon I. brigade VDV, XIV. zaščitna brigada VJ NOV, V. SNOUB Belokranjska, Vojno šolstvo — oficirska šola GŠ NOV POS, Aktivist OF Belokranjskega okrožja, Partizanski pevski zbor, Varnosno obveščevalna služba za Belo krajino.

Njihova zgodovina ni zgodovina le zmagovalstva in samih uspehov, ampak zgodovina nečloveškega trpljenja tisočev ljudi, ki so vsak dan smrti zrl v oči lačni, slabo obuti in oblečeni, vojaško in politično ne dovolj izkušeni. Vsako izkušnjo so morali plačati s krvjo, vsak poraz pa jim je pomenil napotek za iskanje vzrokov zanj in njegovo odstranitev. Skozi vrsto večjih in manjših uspehov pa se kot rdeča nit vleče nepremagljivo hotenje po svobodi in pravičnejši družbeni ureditvi. Prav to hotenje je bilo vzrok, da smo Slovenci ostali na svoji zemlji in v odločilnem trenutku tudi zmagali. Zgodovina se je v nekem delu žal ponovila. Tudi v bližnji preteklosti smo morali naše nepremagljivo hotenje po svobodi in samobitnosti ponovno dokazati in si spet z žrtvami priboriti svobodo in samostojnost.

Borcem domicilnih enot in prijateljem Bele krajine je namenjeno srečanje ob 50-letnici Belokranjskega partizanskega odreda v nedeljo, 6. septembra 1992, v Črnomlju.

Do takrat bo Dolenjski list v vsaki številki objavil kratek historiat ene od prej navedenih domicilnih enot pod skupnim naslovom »Enote NOV z domicilom v Beli krajini«. V današnji številki bo objavljen sestavek o historiatu šolstva v NOV Slovenije.

JANEZ KRAMARIČ

Šolstvo v NOV Slovenije

Narodnoosvobodilna vojska Slovenije je nastajala in se razvijala v razmerah hudega boja z močnim, dobro organiziranim in oboroženim okupatorjem. V takih okoliščinah je vloga starejšinskega kadra veliko zahtevnejša in pomembnejša kot tedaj, ko armada nastaja v miru in se usposablja za boj, ter stopi vanj že pripravljena. Partizanski starešine so morali pritegovati ljudstvo v narodnoosvobodilni boj, organizirati enote iz njega in te enote voditi v bojih, ki so bili veliko težji in bolj zahtevni kot v klasičnih vojnih razmerah. Za vse to so jim bili potrebni ustrezno znanje in izkušnje. Tako je bila izgradnja starejšinskega in drugih kadrov brez dvoma med najpomembnejšimi nalogami vodstva narodnoosvobodilnega gibanja, bila je pomemben del ustvarjanja in graditve oboroženih enot.

Njihovemu izobraževanju so posvečali ustrezno skrb od samega začetka narodnoosvobodilnega gibanja. Ze poletu 1941, ko so prve partizanske enote šele nastajale, so v okupirani Ljubljani organizirali sanitetne in radiotelegrafске tečaje, nakar so udeleženci odhajali v že ustanovljene enote in štabe.

Dokler ni bilo možnosti za ustanovitev vojaških šol, se je kot oblika usposabljanja starejšin partizanskih enot uveljavilo objavjanje strokovnih člankov v glasilih, ki so jih izdajali vodilni organi narodnoosvobodilnega boja, ter izdajanje ustreznih priročnikov. Tako je že poletu in jeseni 1941. leta izšlo več takih člankov v Delu, glasilu Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije, in v Slovenskem partizanu, glasilu Glavnega poveljstva slovenskih parti-

zanskih čet. V začetku leta 1942 pa je to poveljstvo izdalo še dva prva priročnika, namenjena starešinam, in sicer z naslovom Kratek tečaj za partizanske poveljnike in Partizanski politkomisar.

Ko se je narodnoosvobodilna vojska Slovenije dokaj razvila in je v svoji sestavi poleg odredov in brigad imela že prve divizije, v njene vrste pa so v večji meri vstopali aktivni in rezervni oficirji bivše jugoslovanske vojske in izobraženi, so nastale ugodne razmere za ustanavljanje vojaških šol.

Prva je začela delovati oficirska šola Glavnega štaba Slovenije, in to 3. avgusta 1943. Nato so postopoma organizirali oficirsko šolo pri 9. korpusu in Vojški državne varnosti ter podoficirske šole pri štabih divizij, 7. in 9. korpusa in 4. operative cone. Tako so v času narodnoosvobodilnega boja v Sloveniji delovale tri oficirske in deset podoficirskih šol, nekatero daljši, druge krajši čas. V njih se je skupno usposabljal 7633 slušateljev. Poleg teh so v NOV Slovenije organizirali še druge šole in tečaje: politične, sanitetne, veterinarske, radiotelegrafске in pevovodske. Vse to šolstvo je nedvomno veliko pripomoglo k uspešnemu narodnoosvobodilnemu boju na Slovenskem.

Največ kadrov se je izobraževalo v oficirski šoli Glavnega štaba Slovenije in v podoficirski šoli 7. korpusa. Obe sta delovali na Dolenjskem oziroma v Beli krajini. Med vsemi vojaškimi šolami sta bili najbolj razviti. Oficirska šola Glavnega štaba je imela 15 oddelkov: pehotni, artiljerijski, inženirski, za zveze, radiotelegrafski, radiotehnični, višji ofi-

cirski, obveščevalni, tankovski, intendantski, politični, za izgradnjo vojaške oblasti, sanitetni in prometni. Začela je delovati v nekdanji kočevski vasi Gričice pod Rogom, iz katere so se konec 1941. leta izselili kočevski Nemci. Po kapitulaciji Italije je bila nekaj časa razmeščena v semiški gorici, nato v Črmošnjicah, od začetka leta 1944 dalje pa v svobodni Beli krajini delno v Metliki, delno v Črnomlju. V njej se je šolalo skupno 3198 slušateljev. Razpustili so jo v Ljubljani kmalu po končani vojni.

Podoficirska šola 7. korpusa so ustanovili 1. junija 1944 po razpustitvi tovrstnih šol v divizijah. Najprej je delovala v Ambrusu v Suhi krajini, nato krajši čas v vasi Hrib pri Loškem Potoku, v začetku novembra pa se je preselila v Semic. Tu je ostala do konca aprila 1945, ko so jo razpustili. V njej je bilo deset oddelkov, v katerih je opravilo pouk 1459 partizanov.

Manjši del kadrov narodnoosvobodilne vojske se je šolal tudi zunaj te, in sicer v nekaterih političnih in drugih šolah, ki so delovale v Sloveniji. Od leta 1944 dalje pa so se slovenski partizanski starešine in borci šolali tudi zunaj Slovenije. To so bile letalske, tankovske, mornariške in nekatere druge šole in Vojaška akademija, delovale pa so delno v okviru NOV Jugoslavije, in sicer v že osvobojenem Beogradu in Dalmaciji, delno pa v okviru zaveznikih armad v severni Afriki in v Sovjetski zvezi. V šole zunaj Slovenije je odšlo 1190 partizanov. Večina teh je končala šolanje po vojni.

POLDE ŠTUKELJ

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 2. VII.

SLOVENIJA 1
9.45 - 12.55 in 16.25 - 0.40 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
10.10 PEDENJŽEP
10.40 DIMNIKARČEK SE POTE-
PA PO SVETU, 1/13
10.50 VŠAK REGRAT DOBI
ENKRAT LUČKO
11.05 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE:
KOSTNI MOZEG
11.30 SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE
STROJEV:
MOTOR, 4. del
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
16.40 VIDEO STRANI
16.50 NAPOVEDNIK
16.55 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
17.50 EP VIDEO STRANI
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
S. Rozman: OBLAČEK
POHAJAČEK, 1/4
18.25 EP VIDEO STRANI
18.28 ŽE VESTE..., svetovalno - izobra-
ževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 TVARIETE
21.35 TEDNIK
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 NAPOVEDNIK
23.05 SOVA:
23.05 DRAGI JOHN, amer. nan-
znanica, 10/22
23.30 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angleška nadaljevanka, 2/3

SLOVENIJA 2

14.45 Video strani - 14.55 Wimbledon:
tenis, polfinale (ž) - 16.40 Sova (pono-
vitev) - 18.00 Regionalni programi -
Koper: Slovenska kronika - 19.00 Modro
poletje (španska nadalj., 8/38) - 19.30
Dnevnik BIH - 20.05 Video lestvica -
20.30 Po sledeh napredka - 21.30
Umetniški večer: George Orwell (angl.
dok. film); 23.30 Živalska farma (angl.
film) - 0.40 Tenis, polfinale (posnetek iz
Wimbledona) - 1.40 Video strani

PETEK, 3. VII.

SLOVENIJA 1
9.05 - 0.55 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.30 SKRIVNOSTNI OTOK,
angleška nadaljevanka, 4/6
10.20 KO JE POMLAD, 5/6
10.50 PO SLEDEH NAPREDKA, pono-
vitev
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
13.50 VIDEO STRANI
14.00 NAPOVEDNIK
14.10 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
17.20 GOSPODARSKA ODDAJA:
10.000 OBRATOV, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.10 EBU DRAME ZA
OTROKE: EMMY
18.35 EURODISNEYLAND
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
FORUM
20.30 W. M. Thackeray: SEMENJ
NIČEVOSTI, angl. nadalj., 8/8
21.40 SOVA
ROSEANNE, 5. epizoda amer.
naniznanica
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 NAPOVEDNIK
22.40 SOVA:
22.40 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angl. nadalj., 3/13
23.40 KVARTOPIREC IN
PROSTITUTKA, amer. film

SLOVENIJA 2

13.55 Wimbledon: tenis, polfinale (m) -
17.00 Sova (ponovitev) - 18.25 Regiona-
lni programi - Maribor: Slo-ven-
ska kronika - 19.30 Dnevnik BIH - 20.05 Jazz
in blues - 20.30 Intervju - 21.20 Slovenski
magazin - 21.50 Umetniški eksperi-
mentalni program: Studio City - 22.50 Uto
Ughi in Solisti Veneti (ponovitev 1. dela
koncerta iz stolne cerkve v Piranu) -
23.35 Tenis, polfinale (posnetek iz
Wimbledona) - 0.35 Video strani

SOBOTA, 4. VII.

SLOVENIJA 1
9.15 - 1.30 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.40 IZBOR
9.40 RADOVEDNI TAČEK
9.55 LOŃČEK, KUHAIJ!
JABOLČNI ZAVITEK
10.10 MODRO POLETJE,
ponovitev 1. in 2. dela španske
nadaljevanka
11.15 ZGODBE IZ ŠKOLJKE

12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
13.20 INTERVJU, ponovitev
14.10 NAPOVEDNIK
14.15 KOLIKO POZNAMO BIBLI-
JO?, ponovitev kviza
15.15 TRI ZGODBE, slov. film (ČB)
17.00 TEDNIK, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 S. King: ZLATA LETA, zadnji
del amer. nadaljevanka
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
UTRIP
20.30 ONA + ON
21.35 SOVA
MURPHY BROWN, 31. epizo-
da amer. naniznanica
22.00 TV DNEVNIK 3, VREME,
ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
22.30 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angleške nadaljevanka, 4/13
22.35 AMERIŠKA SRHLJIV
KA, ameriški film
1.00 NOČNE URE, 16. epizoda
amer. varietetskoga programa
1.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.45 Video strani - 14.55 Wimbledon:
tenis, finale (ž) - 16.30 Sova (ponovitev)
- 18.00 Da ne bi bolelo - 18.15 Angleščina
v poslovnih stikih - 18.30 Alpski večer
(1. oddaja) - 19.00 Kremenčkovi - 19.30
Dnevnik BIH - 20.05 Klasika - 20.30
Kraja za bogove (franc. film) - 22.10
Tenis, finale (posnetek iz Wimbledona)
- 23.10 Video strani

NEDELJA, 5. VII.

SLOVENIJA 1
7.40 - 13.20 in 14.55 - 0.30 TELETEKST
7.55 VIDEO STRANI
8.05 PROGRAM ZA OTROKE
8.05 ŽIV ŽAV, ponovitev
9.00 KLUB KLOBUK V ČA-
TEŠKIH TOPLICAH
10.35 MLADINSKI PEVSKI FESTI-
VAL ZAGORJE, 2. oddaja
11.05 KRONIKA, ponovitev kanadske
poljudnoznan. serije, 11/26
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 KREMENČKOVI, ponovitev
12.40 ALPSKI VEČER, ponovitev 1.
oddaja
15.10 VIDEO STRANI
15.20 PROGRAM ZA OTROKE
EBU DRAME ZA OTROKE:
EMMY, ponovitev
15.45 NAPOVEDNIK
15.50 OREL JE PRISTAL, angl. film
17.50 EP VIDEO STRANI
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SPLOŠNA PRAKSA, avstral.
naniz., 1/13
19.00 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ZRČALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 VELIKE TRGOVSKE POTI:
SOLNA POT, angl. dok.
serija, 5/8
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 NAPOVEDNIK
23.05 SOVA:
AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE,
12. epizoda
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj., 5/13

SLOVENIJA 2

12.25 Video strani - 12.35 Sova (pono-
vitev) - 13.50 Napovednik - 13.55 Športna
nedelja: 14.00 Formula 1; 15.30 Wimbled-
on: tenis, finale (m) - 19.30 Dnevnik
ORF - 20.00 Slovenija za Bosno
(posnetek koncerta, 2. del) - 20.30
Brezdomci (angl. dok. serija, 1/4) - 21.25
Ljubezen nam je vsem v pogubo (1/3) -
22.15 Mali koncert - 22.25 Športni
pregled - 22.55 GP v atletiki (posnetek
iz Osla) - 0.55 Formula 1 (posnetek) -
1.35 Video strani

PONEDELJEK, 6. VII.

SLOVENIJA 1
9.05 - 12.10 in 16.20 - 0.35 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.30 L. Suhodolčan: NAOČNIK
IN OČALNIK, 3/10
10.00 OBLAKI, SONCE, DEŽ IN
VETER, 1. oddaja
10.10 SEMENJ NIČEVOSTI, ponovitev
angl. nadalj., 7/8
11.10 TV MERNIK, FORUM, UTRIP,
ZRČALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.35 VIDEO STRANI
16.45 NAPOVEDNIK
16.50 SLOVENSKI MAGAZIN, pono-
vitev
17.20 OBZORJA DUHA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE

18.45 ALI BODO PREŽIVELI?
MAHAGONJEVA ZVEZA, angl.
poljudnoznan. serija, 3/7
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl.
naniz., 13/14
21.05 Milan Jesih: NASMEHI, izvorno
TV igra
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 NAPOVEDNIK
22.40 SOVA:
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj., 6/13
HEMINGWAY, evropsko-amer.
nadalj., 1/8

SLOVENIJA 2

16.30 Video strani - 16.40 Sova (pono-
vitev) - 17.55 SP v jadraniu "Evropa"
(posnetek iz Izole) 18.25 Regionalni
programi - Ljubljana: Slovenska kronika
- 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Videošpon
- 20.30 Gospodarska oddaja: Made in
Slovenija - 21.00 Sedma steza - 21.30
Ciklus filmov L. Bunuela: Dnevnik
sobarice (franc. film, ČB) - 23.05 Studio:
Kriminal - 23.35 Video strani

TOREK, 7. VII.

SLOVENIJA 1

8.50 - 12.10 in 15.45 - 0.50 TELETEKST
9.05 VIDEO STRANI
9.15 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.10 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE:
KRI
10.35 SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE
VIDEOZAPISOVALNIKA, 5. del
11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 DA NE BI BOLELO, ponovitev
ANGLEŠČINA V POSLOVNIH
STIKIH, ponovitev
12.00 POROČILA
16.00 VIDEO STRANI
16.10 NAPOVEDNIK
16.15 DNEVNIK SOBARICE, ponovi-
tev franc. filma
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.40 MOSTOVI
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 OSMI DAN
21.20 NOVOSTI ZALOŽB
21.35 AMBASADORKIN SOPROG,
franc. nadalj., 1/13
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
BREZ ŽENSK MENDA NE
GRE, angl. naniz., 6/6
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj., 7/13
GLASBENI UTRINEK: B. Sme-
tana: VLTAVA

SLOVENIJA 2

15.25 Video strani - 15.35 Sova (pono-
vitev) - 17.20 Svet poroča - 18.00
Regionalni programi - Koper: Slovenska
kronika - 19.00 Modro poletje (španska
nadalj., 9/38) - 19.30 Dnevnik ZDF -
20.00 V službi rock n rolla - 20.30 Glasba,
show in cirkus - 21.30 Omizje - 23.30 Svet
poroča (ponovitev) - 0.10 Video strani

SREDA, 8. VII.

SLOVENIJA 1

9.35 - 12.10 in 16.25 - 1.05 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
PORTRET MILANA KLEMEN-
ČIČA
SREČANJE Z ŽIVALMI NAŠIH
ALP
10.55 AMBASADORKIN SOPROG,
ponovitev franc. nadalj., 1/13
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.40 VIDEO STRANI
16.50 NAPOVEDNIK
16.55 BREZDOMCI, ponovitev angl.
dok. serije, 1/4
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA:
SKOZI PLAMEN NIKARAGVE,
amer. film
22.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.05 KRONIKA, kanadska poljudno-
znan. serija, 13/26
23.30 NAPOVEDNIK
23.40 SOVA:
NENADNI USPEHI, amer. nan-
iz., 8/19
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj., 8/13

SLOVENIJA 2

16.00 Video strani - 16.10 Osmi dan
(ponovitev) - 17.00 Sova (ponovitev) -
18.25 Regionalni programi - Maribor:
Slovenska kronika - 19.30 Dnevnik KP
- 20.00 Športna središča: Lausanne: GP v
atletiki - 23.30 Video strani

Terme Topolšica

TERME TOPOLŠICA, HOTEL VESNA

zelene počitnice v dolini meseca

POČITNIŠKI PROGRAM ZAJEMA:

**POLNI PENZION V 1/2 SOBI
PLAVANJE V TERMALNEM BAZENU
MERITVE KRVNEGA TLAKA IN TELESNE TEŽE
KONZULTACIJO PRI ZDRAVNIKU SPECIALISTU
VSE DRUŽABNE PRIREDITVE, KI POTEKAJO V HOTELU
REKREACIJO IN ANIMACIJO POD STROKOVNIM VODSTVOM
(GIMNASTIKA V BAZENU IN TELOVADNICA, TRIM STEZA...)**

CENA: 7 dni = 301 DEM, 10 dni = 420 DEM, 14 dni = 574 DEM

turistična taksa in zavarovanje 1 DEM na dan

DODATNE AKTIVNOSTI — z doplačilom:

- možnost izletov (Savinjska dolina, Logarska dolina, Golte, Avstrija, kmečki turizem, lokalne zanimivosti...)
- šport: tenis igrišča, konjeništvu, športni ribolov, kajak, kanu, surfanje na velenjskem jezeru, športno letalstvo in jadrna letala na letališču v Lajšah (3 km od hotela)
- ustvarjalna delavnica — tečaj oblikovanja z glino

UGODNOSTI:

- UPOKOJENCI 10% POPUSTA
- OTROCI DO 5 LET IMAJO BREZPLAČNO BIVANJE
- OTROCI OD 5 DO 12 LET IMAJO 40% POPUSTA (na tretjem ležišču oz. če spijo s starši)
- ZA BIVANJE NAD 10 DNI — MOŽNOST PLAČILA NA 3 ČEKE
- ZA BIVANJE OD 7 DO 10 DNI — MOŽNOST PLAČILA NA 2 ČEKE

INFORMACIJE: Terme Topolšica, hotel VESNA

REZERVACIJE: (063) 892-120 141/049, fax.: (063) 892-212

VAŠE ŽELJE URESNIČUJE NA MALDIVIJIH

Knorr

1110 NAGRAD

POČITNICE NA RAJSKIH OTOKIH
MALDIVIJIH (za dve osebi)

KOMPLET KUHINJSKE POSODE TAC	5 x
VARILNI STROJČEK	20 x
MLINČEK ZA KAVO	30 x
MAJICE KNORR	50 x
	1200 x

Pogoj za sodelovanje:
3 razne jušne Knorr kocke z oznako nagradna igra
pošljite do 31. 7. 1992 na naslov:
Nagradna igra Knorr p.p. 16 61112 Ljubljana
Žrebanje nagrad bo 3. 8. 1992 imena dobitnikov bodo objavljena v reviji Jana in časopisih Nedeljski dnevnik, Gorenjski glas, Primorski dnevnik, Dolenjski list, Večer in Slovenske novice

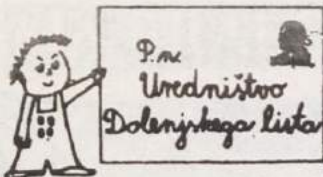
VESELJE V ROMSKEM NASELJU — Romom v Zabjeku se pišejo lepši časi. Sredi minulega tedna so prvič predstavili nove družabne prostore sredi novega naselja in tokrat so najmlajši Romi s svojimi učiteljicami pokazali, kaj znajo narediti, otrokom pa so pomagale tudi njihove matere. Ta čas Romi še najbolj pogrešajo svojega občinskega koordinatorskega Poldeta Jevška, ki je odšel med teritorialce. Na sliki: Duško Balažek imajo rade vse generacije Romov, saj edina med »civilizirani« obvlada romščino. V tem jeziku se tako lahko bolj približa tem dolenskim nomadom in jih vodi civilizaciji naproti. (Foto: J. Pavlin)

TEŽKI ČASI SE ČUTIJO POVSOD — Varovanci delavnic pod posebnimi pogoji (DPP) so pridni in dobri delavci, morda ne tako hitri kot nekateri drugi, zato pa zelo natančni pri izdelavi različnih gobelinov, tapiserij, prtov in ostalih ročnih del in tudi pri sestavljanju, zlaganju ali razvrščanju različnih materialov oziroma izdelkov. Tega so se podjetja in obrtniki včasih zavedali in se storitev varovancev DPP tudi posluževali, čeprav le zato, ker so želeli pomagati duševno prizadetim, ali pa morebiti zato, ker se jim je to finančno splačalo. Danes pa so DPP, da bi si pridobile nekaj denarja in, kar je še pomembneje, da bi lahko bili njihovi varovanci s čim zaposleni, prisiljene prek različnih oglasov ponujati svoje storitve. Tako je vsaj z DPP iz Ribnice, katere varovanci so na sliki. (Foto: M. L.-S.)

PETJE, PLES IN SLIKE — Otroci, ki obiskujejo metliški otroški vrtec, so konec preteklega tedna skupaj s svojimi vzgojiteljicami pripravili pod arkadami tukajšnjega gradu razstavo risbic, ki so jih ustvarili v zadnjem letu. Starše, ki so si jih z zanimanjem ogledali, pa so razveselili tudi s kulturnim programom, v katerem so zapeli in zaplesali (na fotografiji). O razvoju likovnega ustvarjanja pri otrocih je spregovorila ravnateljica vrtca Branka Hauptman. (Foto: M.B.-J.)

BEGUNCI NA NAŠI ŠOLI

V torek so na našo šolo prišli begunci iz BIH, ki so sedaj na Sromljah. V naš razred je prišla deklica, ki ji je ime Edina. V začetku smo imeli zaradi jezika nekaj težav, a smo se kmalu sporazumeli. Bila je zelo prijazna in zna že veliko snovi, ki smo jo mi šele predelali. Tudi ona je bila zadovoljna z nami. Obljubila nam je, da nas bo še obiskala. Dali smo ji majhno darilo, na katero smo se podpisali, ona pa nam je dala svoj naslov, da ji bomo lahko pisali, ko se bo vrnila domov. Bili smo zelo veseli, da so nas obiskali begunci in upamo, da bomo ohranili prijateljske stike z njimi.

DARJA CERJAK
novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

**JAZ, ŠENTJANŠKI
TURISTIČNI VODNIK**

Če bi bila jaz turistični vodnik v Šentjanžu, bi turistom pokazala spomenik, ki je posvečen Milanu Majcnu in Jančiju Mevžlju. Povedala bi jim, da sta po hrabrem boju proti Nemcem umrla v Murnicah. To je bilo pred petdesetimi leti. Priljubljen je bil tudi Janez Evangelist Krek. Šentjanž je imel rad. Imenoval ga je šopek slovenske dežele. Tudi umrl je tukaj leta 1917. Bil je zaveden Slovenec. Turistom bi pokazala še cerkev Janeza Krstnika, ki je lepa in že precej stara. V našem kraju je tudi šola, pošta, tri trgovine in veliko pokopališče. Ob lepem vremenu pa bi turistom povedala skozi Murnice na Leskovec, od koder je lep razgled na Šentjanž.

JASNA LESTAN
6. r., OŠ Šentjanž
(Iz glasila Prvi koraki)

**ČRNA ODLAGALIŠČA
V OKOLICI
ŠENTJERNEJA**

Divjih odlagališč bi moralo biti iz dneva v dan manj, a ni tako. V bližini Šentjerneja sta kar dve večji odlagališči. Zasuli so jih že z zemljo, a se je kmalu nabralo novih smeti. Ti smetišči sta v bližini starega sejmišča in v bližini hmeljskih nasadov. Ljudje ne vedo, kje bi odlagali smeti, in jih puščajo povsod. Morali bi se zgedovati po zahodnih državah, kjer je ljudi že srečala pamet, in odpadni material odlagati na posebej urejena smetišča, kjer bi uporabno ločili od neuporabnega. Prihranili bi denar in pomagali naravi. Sedaj se kot otroci zgražamo nad dejanji odraslih in se ne zavedamo, kako kmalu bomo mi tisti, ki bomo odločali o čisti naravi in lastnem zdravju.

ALEŠ ŠKRUBELJ
6. a, OŠ Šentjerneja
(Iz glasila Naša pot)

KLJUČAVNIČARSTVO
Cegelnica 49a ☎ 068/25065
68000 NOVO MESTO

objavlja prosta delovna mesta

1. strojnega tehnika
2. KV varilca
3. KV ličarja
4. KV ključavničarje

Pogoji:
Pod točko 1. končana 4-letna srednja šola in 5 let delovnih izkušenj
Pod točko 2., 3. in 4. končana 3-letna poklicna šola in 5 let delovnih izkušenj
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh.

UGODNO

20 % POPUST za vodoinstalačijski material

15 % POPUST za radiatorje Jugoterm

10 % POPUST za elektroinstalačijski material

5 % POPUST za belo tehniko

Popusti veljajo pri nakupu nad 5.000 SLT in do 12. julija!

10 % POPUST za ČLANE STANOVANJSKIH ZADRUG samo še do konca junija!

Metalka Trgovina
PRODAJALNA METLIKA
tel. 068 58-115

VELIKA RAZSTAVNO-PRODAJNA AKCIJA

**VSE ZA VAŠ DOM
V AVLI OSNOVNE
ŠOLE GRM
NOVO MESTO**

od 4. — 7. julija 1992 po najnižjih možnih cenah in ugodnih pogojih nakupa

SPALNICE, DNEVNE IN MLADINSKE SOBE, SESTAVLJIVO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO, MIZE, STOLI, DRŠNA IN HARMONIKA VRATA, STREŠNA OKNA, SVETILA, TRGOVINSKA OPREMA, AKUSTIKA IN TV TEHNIKA, PREGRIJALNA, VOLNENE DEKE, PRTI IN POSTELJNINA.

Na akciji sodelujejo: TOVARNA POHIŠTVA Brežice, STOLARNA Dobropolje, LIK Kočevje, PIONIR Novo mesto, SIMSON Bočna, ZLIT in BPT Tržič, TVO Škofja vas, PRESTIGE Levec in ELBA Novo mesto.

Izkoristite enkratno priložnost prihranka tudi do 50% v AVLI OSNOVNE ŠOLE GRM Novo mesto od 4. — 7. julija 1992 vsak dan od 9. — 19. ure.

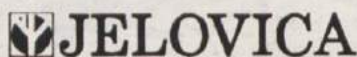
**NOTRANJOST ČLOVEKU -
ZUNANJOST OKOLJU**

JELKA že za 1.951.000 SLT

22 osnovnih tipov hiš - uporaba okolju prijaznih materialov
nasveti arhitektov

Lesna industrija, 64220 ŠKOFJA LOKA
tel.: 064/631-241, 632-209, fax: 064/632-261, 631-835

Informativni dan z nasveti arhitekta bo v predstavnštvu KRŠKO
CKŽ 21, tel.: 0608/21-236 dne 8/7-92 od 12.-17. ure.

NOVA OPREMA

UGODNA PRODAJA SEDEŽNIH GARNITUR IZ GOVEJEGA USNJA

V času od 25. junija 1992 do 15. julija 1992 vam v prodajalni NOVE OPREME v Slovenj Gradcu in Novem mestu nudimo naslednje ugodnosti:

SEDEŽNE GARNITURE V USNJU
— PARTNER (T, D, K, F)
— LARA (T, D, F)
— LARA (T, 2 F)

pri takojšnjem plačilu:
196.981,30 SLT s P.D.
181.983,30 SLT s P.D.
185.406,80 SLT s P.D.

SEDEŽNE GARNITURE V BLAGU
— SATURN (T, D, F)
— SATURN (T, 2 F)

pri takojšnjem plačilu:
76.710,00 STL s P.D.
71.358,00 SLT s P.D.

ZA VSE OSTALE PROIZVODE VAM NUDIMO PRI TAKOJŠNJEM PLAČILU 15% POPUSTA.

INFORMACIJE:

SLOVENJ GRADEC,
NOVA OPREMA, Stari trg 304
Telefon: 0602 44-185, 42-051

NOVO MESTO, Adamičeva 2,
Telefon: 068 22-802, 28-135

NOVO

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaksu: (068) 24-898 do torika do 10. ure.

Janez Molek SERVISNO PRODAJNI CENTER

obveščata cenjene stranke, da bodo avtoservis in trgovina v Gradcu ter trgovini v Metliki in Novem mestu zaprti od sobote, 4. julija, do sobote, 11. julija.

Prosimo za razumevanje!

SERVISNO PRODAJNI CENTER

SERVISNO PRODAJNI CENTER

SERVISNO PRODAJNI CENTER

Delovni čas: od 9. do 15. ure

FIAT

Možnost dostave na dom, dajatve do registracije približno 47%.

Posredovanje pri prodaji rabljenih vozil, odkupi, izvedeniške cenitve.

Uno od 10.120 DEM
Tupo od 13.900 DEM
Tempo od 15.800 DEM
Croma od 21.500 DEM

AMI d.o.o., Ljubljanska c. 27,
Novo mesto
tel/fax: (068) 26-010

Peugeot 405 GLI — cena do registracije 26.300 DEM.

DOBAVA TAKOJ!

AVTODELI

ZASTAVA 101, 128, 750, P-126 • JUGO • GOLF • TO-MOS • po naročilu vam v najkrajšem možnem času priskrbimo pločevino in ostale dele za vsa zahodna in japonska vozila. Stalno na zalogi oljni, zračni filtri in filtri za goriva 90% vseh vozil. Amortizerji MONROE, disk ploščice FERODO, avtoprevleke. Dobite nas vsak delovnik od 8. do 18. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure na C. komandanta Staneta 6 v Novem mestu (podhod Alpine). Tel. (068) 23-432.

Trgovina Trebnje, tel. (068) 44-044

GRAMA®

GRANIT - MARMOR

GLAVNI TRG 25 SEVNICA
TEL. 0608/81-669

- OBDELAVA, MONTAŽA IN TRGOVINA
- IZVAJANJE KAMNOSEŠKIH DEL V GRADBENIŠTVU
- IZDELAVA STOPNIC, POLIC, MIZ, KUHINJSKIH IN GOSTINSKIH DELOVNIH PULTOV
- IZBIRA 60 RAZLIČNIH VRST GRANITA IN MARMORJA

MANA

turistična agencija

Turistična agencija
PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO
telefon: 068-28-136

pooblaščenca agencija za
KOMPAS HOLIDAYS
GLOBTOUR
SLOVENIJATURIST
in boljše privatne agencije

- * SLOVENIJA
- * ISTR
- * POČITNICE V TUJINI

MANA

turistična agencija

PLANINCI in LOVCI

najboljši planinski in lovski čevlji po tovarniških cenah na obroke

CELOTNA TURISTIČNA PONUDBA
NA ENEM MESTU

MANA

turistična agencija

Canon

servis — trgovina

FOTOKOPIRNI APARATI

TELEFAKSI

FOTOKOPIRNI PAPIR

POTROŠNI MATERIAL

ugodne cene!

BIRING

Jedinišča 27, 68000 Novo mesto
fax: 068/26-004

Spoznaj tisto, po čemer spoznaš vse!
(Staroindijske Vede)

DUHOVNA UNIVERZA V NOVEM MESTU

Center za duhovno kulturo iz Ljubljane vabi na informativno-vpisne dneve DUHOVNE UNIVERZE, in sicer 2. in 7. julija ob 18. uri v hotelu Metropol v Novem mestu ter 2. julija ob 18. uri v Skupščini občine Črnomelj, Trg svobode 3. Informacije po tel. 061/556-822.

BETONAL TREBNJE
proizvodnja, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Tel. (068) 45-650
45-651
45-652

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

AKUMULATORSKA DELAVNICA
BLAŽO TASEV
Partizanska 11
Novo mesto

Obveščata cenjene kupce, da ima na zalogi poleg vseh ostalih znamk akumulatorjev tudi omejeno količino akumulatorjev za motorje vseh vrst znamke YUASA iz uvoza.

UGODNE CENE!
Odkup starih akumulatorjev!
Tel. (068) 23-826

Delovni čas: od 7. do 16. ure
ob sobotah od 7. do 13. ure

UMETNI KAMEN za oblaganje fasad

po najugodnejših cenah
svetlo sivi 390 SLT m²
temno sivi
z belimi odtenki 450 SLT m²
beli 600 SLT m²
Možne tudi druge barve.

Mogoča dostava na dom in tudi polaganje

»KOŠMRLJ«, d.o.o.
Meniška vas 7,
Dol. Toplice
tel. (068) 65-557

NAJCENEJŠI AVTO OD NAJCENEJŠEGA DO 15. 7. 92

VOZILO aleko — 2141 Z LADINIM MOTORJEM
moč motorja 57,40 KW, prostornina 1570 ccm, 5 vrat
Cena s popustom samo 508000 slt (do registr.)

NOUA, d.o.o., NOVO MESTO, UL. TALCEV 2, TEL. 22-258

MARIJA ILOVAR
MULJAVI 22
81295 N. gora, tel. (061) 783-081

Vse iz jeansa, trenirke, majice in bermude
v prodajalnah MINI MAX-a
na: Muljavi 22 a

in na: Partizanski 5, Novo mesto
REPLAY, DIESEL, CASUCCI, CARRERA, TAVARNER, WAM-
PUM, QUARRY, MASH, WILD, UNICO

10 — 20% popusta

možnost tudi obročnega odplačevanja!

Obiščite nas!

»IRIS«

Prodajno skladišče — trgovina s konfekcijo in galanterijo
Pod Trško goro 27
tel. (068) 20-585

vas vabi k ugodnemu nakupu sezonskih artiklov. Cene so ugodne in nižje do 40%. Pričakujemo vas vsak četrtek in petek od 9. do 18. ure in ob sobotah od 9. do 12. ure. Priporočamo se za obisk!

Kozmetični studio MAJA
Baragov trg 1
Trebnje

ki posluje v obnovljeni stavbi v centru Trebnjega vam nudi nego obraza in telesa, vključno s pedikuro, limfno drenažo, celutronom in aroma terapijo. Obiščite nas ali nas po 20. uri pokličite po tel. (068) 47-220.

Delovni čas: od 10. do 13. ure in od 14. do 19. ure
sobota: od 8. do 12. ure. Ob ponedeljkih zaprto!

Se priporočamo!

1. dirka za DP Slovenije
v gorsko hitrostnem avtomobilizmu
za nagrado

TOP RACING
SEVNICA 11., 12. julij

Uradni trening od 9. ure dalje, dirka ob 13. uri v organizaciji
AVTO TOP & RACING d.o.o. in AK DONIT OLIMPIJA

Oglejte si spektakel!

Po izjemno ugodni ceni vam nudimo nakup novih vozil Renault R 4 in R 5 iz programa Revoz, z brezplačnim tehničnim pregledom.

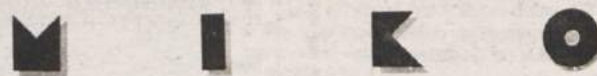
Še vedno odkupujemo stara vozila po sistemu staro za novo. Opravljamo servisne usluge za vozila Renault, Zastava — Fiat, Volkswagen ter tehnične preglede in vleko vozil.

Posebnost v juliju je akcija »priprava vozila za dopust«, ki zajema brezplačni preventivni pregled vozila, kontrolo vseh tekočin in menjavo olja.

Ugodne cene in kvaliteta opravljenih storitev so jamstvo za naše zadovoljstvo in varno vožnjo.

PIONIR

PIONIR AVTOHIŠA, Ločna 48, Novo mesto
Servis (068) 22-613
Tehnični pregledi (068) 23-449
Trgovina (068) 24-629

trgovine
vas obveščajo,
da imajo v mesecu juliju

VELIKO AKCIJSKO PRODAJO.

Za nakupe do 50.000 Slt 10% popusta, od 50.000 — 150.000 Slt 15% popusta, nad 150.000 Slt 20% dodatnega popusta, in to: za uvoženo in domačo keramiko, kopalnice, kuhinjska korita, kuhinje, jedilnice, regale, kavče, usnjene garniture, štof garniture, pogače, postelje in se veliko drugega.

SALONI: Krško CKŽ 100 (31-302), Novo mesto, Resljeva 2 in Partizanska 21 (22-305, 28-950) ter v Sevnici (81-734).

SE PRIPOROČAJO!

Cenjene stranke obveščamo, da je poslovalnica podjetja AVTOKOMPLET d.o.o.

na novi lokaciji v Smolenji vasi 51,
tel./fax: (068) 25-325.

Dejavnosti:

- servisna delavnica, ročna avto-pralnica pri Novoteksu v Bršljinu
- posredniška prodaja vozil
- komisijska prodaja vozil
- sistem staro za novo
- odkup rabljenih in karamboliranih vozil
- cenitve vozil

tedenski koledar

Četrtek, 2. julija - Oton Petek, 3. julija - Tomaž Sobota, 4. julija - Uroš Nedelja, 5. julija - Ciriil, Metod Ponedeljek, 6. julija - Marija Torek, 7. julija - Metka Sreda, 8. julija - Evgen

LUNINE MENE
7. julija ob 3.43 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 3. (ob 20.30) ter 4. in 5. (ob 18.30 in 20.30) ameriški avanturisti-

čni film Komandos iz predmestja.

ČRNOMELJ: 2. in 5.7. (ob 21. uri) angleški verski film Črno ogrinjalo. 3.7. (ob 21. uri) ameriški psihološki triler Ko jagenjčki utihnejo (film prejel največ oscarjev za leto 92). 5.7. (ob 19. uri) ameriški pustolovski film Hook - Kapetan Kljuka.

METLIKA: 3.7. (ob 19. uri) ameriški pustolovski film Hook - Kapetan Kljuka. 3.7. (ob 21. uri) angleški verski film Črno ogrinjalo. 5.7. (ob 21. uri) ameriški psihološki triler Ko jagenjčki utihnejo.

NOVO MESTO: Od 2. do 6.7. (ob 18. in 20.30) ameriška ljubezenska drama Prime plime. 7. in 8.7. (ob 18. in 20. uri) ameriška pustolovska drama Hudson Hawk.

kmetijski stroji

KOMBAJN Zmaj 810 za pšenico ugodno prodam. ☎ 42-144. 2859
HONDO KOSILNICO, greben 90 cm, potrebna manjšega popravila, in 20 m novih gasilskih cevi prodam. ☎ 44-205. 2860
KOMBAJN, FAF 2, 88 m, dobro ohranjen, prodam. Peter Mrgole, Klenovik 35, Škocjan. 2907
ŽITNI KOMBANJ Claas, 2,7 m, prodam. Silvo Šavorn, Bušinja vas 25, Suhor. 2911
SNOPOVEZALKO za bcs prodam. ☎ 49-594. 2933

motorna vozila

R 4, letnik 1985, in LADO KARAVAN, letnik 1987. ☎ (068) 26-669.
MAZDO 323 F, letnik 1990, registrirano do 1/93, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)67-118. 2857
Z 101, letnik 1984, prodam. ☎ 78-373. 2865
126 P, letnik 1988, registriran do 6/93, prodam. ☎ 40-164. 2868
TOMOS 50 S, nov, prodam. ☎ 21-059, zvečer. 2871
JUGO KORAL 45, letnik 1988, registriran do 5/93, prodam za 4100 DEM. ☎ 27-693. 2883
126P, letnik 1979, ugodno prodam. ☎ 84-530. 2885
SAMARO 1300, 3V, letnik 1987, registrirano do decembra, prodamo. ☎ 22-082, Košenice 48. 2887
R4, letnik 1987, ugodno prodam. Pleskovič, Gor. Gomila, Sentjernej. 2894
LADO 1200 S, letnik 1987, ugodno prodam. Nad Krko 11, Otočec. 2900
CITROEN, viso super E, letnik 1982, prodam. Šmarješke Toplice 150. ☎ 73-655. 2904

zavarovalnica triglav d.d. poslovna enota Novo mesto

NOVO NOVO NOVO

Zavarovalnica Triglav, d.d., nudi obrtnikom — podjetnikom in kmetom kooperantom v Posavju, zavarovanim pri Območni enoti Krško, in tistim, ki to še bodo, nove ugodnosti. Skupaj s Schöllerbank iz Avstrije Vam nudimo možnost najema deviznega kredita pod ugodnimi pogoji.

GZS — Območna zbornica Posavja ter Obrtna zbornica Krško Vas vabita, da izkoristite možnost kredita pri omenjeni banki za hitrejši gospodarski razvoj območja Posavja. Vse potrebne informacije dobite pri pooblaščenem podjetju ORION, d.o.o., Ljubljana, Poslovalnica Krško, Dalmatinova 3, p. Krško, tel. (faks) 0608/33-029 od 8. — 12. ure in Poslovalnica Ljubljana, tel./fax. (061) 51-064, tel. (061) 50-780, od 8. do 17. ure. Pričakujemo vas! Z Zavarovalnico Triglav, d.d., boste hitreje dosegli svoj cilj.

Uredimo hitro in kvalitetno!

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Linci-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 50 SIT, naročnina za 3. trimesečje 690 SIT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.380 SIT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DEM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 950 SIT, na prvi ali zadnji strani 1.900 SIT; za razpise, licitacije ipd. 1.100 SIT. Mali oglasi do deset besed 600 SIT, vsaka nadaljnja beseda 60 SIT.
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvu in računovodstvu (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks 24-898.
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ŽALUZIJE-ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 2797
PK PIVKA LKP Cerknica obvešča, da na obratu Marof pri Cerknici prodaja težke kokoši in peteline za meso po ceni - kokoši 450 SLT, peteline 500 SLT. Prodaja od 29.6. do 4.7. od 7. do 17. ure in od 6.7. do 15.7. od 7. do 15. ure, razen nedelje. 2882
PURANE težke pasme, stare šest tednov, prodajamo vsak dan. ☎ 48-366. 2908
CENJENE stranke obveščam, da bo elektromehanična delavnica za previjte elektromotorjev in popravilo ročnih električnih strojev zaradi letnega dopusta zaprta od 6.7. do 20.7.1992. Se priporoča. Ivan Priselac, Drska 64, Novo mesto. 2912

Kovinska galanterija Konček Franc

Izdelujemo opremo za trgovine in poslovne prostore kvalitetno in po konkurenčnih cenah.

Prepričajte se in nas pokličite po tel. (068) 65-278

Mlajše dolenske upokojenke z lastnim prevozom, vabljene k dobremu zaslužku. Pridite v restavracijo Domen pri Šmarjeških Toplicah v torek, 16. julija, ob 20. uri.

LogiCom

Računalniški inženiring Tel.: (068) 22-552

GARSONJERO 24,07 m² s centralnim ogrevanjem v Brežicah, Ul. 21. maja 20, prodamo ali zamenjamo za 1-sobno stanovanje z doplačilom. SDK Krško, tel. 0608/21-216.

Opremljen lokal, primeren za poslovne prostore, trgovino ali podobne dejavnosti, v centru Novega mesta, oddam. Tel. (068) 21-608 od 15. ure dalje.

NOVO — BABY SITTING
Starši iz Novega mesta in Trebnjega pozor! Kdaj ste bili nazadnje v dvoje v kinu, na večerji ali na obisku pri prijateljih? Vsega tega si ne morete privoščiti, ker nimate varstva za otroke? Vaših težav je konec! V podjetju TONSON smo odprli agencijo za varstvo otrok na domu. Vse informacije in naročila na tel. (068) 85-882, vsak dan po 15. uri.

NOVOTEHNA AVTOMOBIL

NA ZALOGI

	tov. cena
TAM 122 T 8 B	3.400.000 slt
Citroën:	
C 15 — furgon-podalj.	1.270.000 slt
BX 15 TGE	1.080.000 slt
BX 16 TZS	1.210.000 slt
AUDI 80	1.765.315 slt
izjemna cena	do registracije
Fiat:	
PANDA 750 L	8.820 dem
TIPO 1,8 SX	16.182 dem
TEMPRA 1,8 I.E.	19.724 dem
CROMA 2,0 S I.E.	23.117 dem
PICK UP BZ 1,3	13.000 dem
PASSAT: B/D, TD	
od 1600 do 1800 ccm	
konsignacijska prodaja v Metliki	
Škoda:	
FAVORIT 135 L	7.200 dem
126/P	306.749 slt
	do registracije
Hyundai (tudi na leasing)	
LANTRA 16 V 1,6	10.535 usd
PONY SEDAN GLS 1,5	8.215 usd
PONY HATCHBACK 1,5	7.164 usd

ugoden kredit!

Dajatev plačljive v slt po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila vozila.

Telefon: (068) 28-066

NOVO — NOVO SIEMENS SLUŠNI APARATI s povračilom ZZZS

Pridite naglušni — in odidite z več življenjske radosti — v manj kot eni uri — s slušnim aparatom SIEMENS vsako sredo od 9. — 12. ure

OPTIKA
Novo mesto
Komandanta Staneta 12
tel. 23-110

GATTON

inf. tel. (064) 73-313 od 19.30 do 20.30

Stanovanje v Novem mestu vzame v najem tričlanska družina. Tel. (068) 51-480.

posest

HIŠI v Čatežu, Razlagov breg 17 in 23 (v bližini Čateške ulice), prodam. Čana Pešut, Razlagov breg 23, Brežice. 2863
ENOSTANOVANJSKO HIŠO, celotne površine 188 m² (klet, prtiliče, mansarda), primerno za vikend, prodam. ☎ (068)87-597. 2864
SMREKOV GOZD, 8582 m², tik ob glavni asfaltni cesti čez Gorjance (na Vahiti), zelo primeren za odvoz lesa, prodam za 7500 DEM. ☎ (061)576-633, od 18. do 21. ure. 2867
ZIDANICO z majhnim vinogradom na Stari gori nad Semičem v Beli krajini, na lepi in dostopni legi, prodam ali zamenjam za eno leto star osebni avto golf. ☎ 25-900. 2888
PO UGODNI CENI prodam zazidljivo parcelo pri Šmarjeti. ☎ 24-149, dopoln. 2896
STAREJŠO HIŠO, potrebno adaptacije, prodam. Vsa potrebna dokumentacija urejena. Šifra: »BREG« 2906
NOVEJŠI VINOGRAD in starejšo zidanico, 8 km iz Novega mesta, ugodno prodam. ☎ 27-861. 2914

prodam

KOMODOR C 64, z literaturo in potrebno opremo, ugodno prodam. ☎ 22-476. 2856
KOZO z mladičem in dva starejša uporabna pralna stroja - Gorenje po 3.000 SLT prodam. ☎ 20-367. 2858
SONČNE KOLEKTORJE IMP - 180 x 25, nove, in solarni modul - 20% ceneje prodam. ☎ 57-318. 2870
POČITNIŠKO PRIKOLICO, s tremi ležišči, tip Adria 450, letnik 1986, ugodno prodamo. ☎ 21-967. 2872
DVE PEČI na trda goriva, dobro ohranjeni, prodam. ☎ 47-757. 2874
TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. ☎ 24-226. 2875
ETAŽNO PEČ, 22 kalorij, in 30 špirovcev, 12x 10, prodam. ☎ 45-015. 2876
DIRKALNO KOLO Maraton, malo vožen, prodam za 12.000 SLT. ☎ 25-143. 2877
PIŠČANCE BELE, stare štiri tedne, bomo prodajali 11.7.1992. Višek, Račje selo, Trebnje. 2878
PUDLE, žametno črne, stare osem tednov, prodam. ☎ 73-310. 2880
KRAVO, visoko brejo, prodam. Kirc, Gor. Kamenje 6, Novo mesto. 2881
KOZE MOLZNICE, bele in srnate, prodam. ☎ 26-107. 2884
UČBENIKE za 7. razred osnovne šole prodam. ☎ 27-935 vsak dan. 2889
VAJE IZ MATEMATIKE, berilo in učbenik SN za 4. razred OŠ prodam po polovični ceni. ☎ 24-858. 2890
VRHUNSKO gorsko kolo prodam. ☎ 26-977. 2891
MLADIČE, belgijske ovčarje, stare osem tednov, prodam. ☎ 25-416. 2893
MOTORNO ŽAGO, kometliko, prodam. ☎ 65-086. 2895
NEMŠKO OVČARKO, čistokrvno, staro devet tednov, prodam. ☎ (0608)82-755. 2897
KÜPPERSBUSCH, nerabljen, ugodno prodam. ☎ 21-263. 2902
KOZE z mladiči prodam. ☎ 52-970. 2903
POHIŠTVO za predstobo, novo, ugodno prodam. ☎ 24-171. 2905
INDUSTRIJSKI šivalni stroj, enogigeln in dvoigigeln, in luknjičarko prodam. ☎ (069)56-010. 2928

razno

V ŠKOCJANU oddam kletne prostore, primerne za vinsko klet oziroma mirno obrt, potrebno manjše adaptacije. ☎ 76-474. 2873
VPELJAN, moderno urejen gostinski lokal v Novem mestu z odkupom inventarja oddam. Informacije v četrtek od 18. do 20. ure na ☎ 27-296. 2892
Iščemo žensko za pomoč očetu pri bolni ženi v lastni hiši v okolici Novega mesta. Ostalo po dogovoru. Šifra: »ZAPANJE«

službo dobi

REDNO ZAPOSILIMO elektrotehniko, avtomehanično, strojnega ključavnika, z delovnimi izkušnjami (tudi občasnno delo na terenu). Servis elektroagregatov Matičič. ☎ 85-921. 2866
PRIPRAVNICO kuharske in natakarske smeri iščemo. ☎ 85-150 int. 23. 2886
PRODAJALCE za terensko delo iščemo. ☎ 21-815 ali 85-039. 2901
DEKLE za strežbo za šankom zaposli bistro. ☎ 23-878. 2913
HONORARNO DELO z odličnim plačilom. Obvezen prevoz. Informacije: Ločna 8a, četrtek ob 19. 2916
NATAKARICA z gostinsko šolo in s prakso dobi službo. ☎ 28-520. 2918
ZA DELO ob vikendih vam nudim dobro plačilo. ☎ (0608)82-781 po 20. uri ali gostilna Pod lipo - Brestanica, v četrtek po 20. uri. 2920
SAMOSTOJNEGA KAMNOSEKALNIČARJA za montažna dela zaposlim. Marjan Stepan, Volčičeva 17, ☎ 21-188. 2922
ŽELITE izboljšati svoj življenjski standard? Če ste pridni in imate avto, pokličite ☎ 23-977. 2923
NUDIMO odlične zaslužke. Pogoj osebni avto. ☎ 24-781, od 15. ure. 2924
AKVIZITERJI, POZOR! Prodaja gospodinskih aparatov na območju Dolenjske. Informacije na ☎ 84-869, po 20. uri. 2925
ZIDARSKO SKUPINO za izvajanje zidarskih del (novogradnja) iščemo. Marjan Kambič, Kurirska pot 13, ☎ 25-801. 2931

OKREPČEVALNICA LAIKOVIČ honorarno zaposli deklet za delo v strežbi. Informacije vsak dan od 13. do 16 ure na ☎ (0608)75-879 ali osebno na naslov: Franc Laikovič, Vel. Podlog 1a, Krško. 2932
DEKLE za strežbo v bifeju zaposlim. ☎ (061)783-374. 2934

stanovanja

MLADA DRUŽINA s triletno hčerko nujno išče stanovanje v Novem mestu. ☎ 26-090. 2861
DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam. ☎ 24-008. 2869
TRISOBNO opremljeno stanovanje iščemo za dobo enega leta. Pisne ponudbe na naslov: NK Elan Studio D, Roška 16a, Novo mesto. 2879
NOVO dvoipolno stanovanje, nov pletilni stroj z motorjem in Z 750, letnik 1980, prodam. Stopar Mirjana, Slavka Gruma 88. 2899
NATAKAR išče sobo ali garsonjero v Črnomlju. ☎ 51-038. 2927
NOVEJŠE dvoipolno stanovanje v Brežicah poceni prodam. ☎ (0608)61-771. 2930

ženitne ponudbe

DOBROSROČNI UPOKOJENEC želi spoznati osamljeno upokojenko s kmetijo. Imam pridne roke in lepe prihranke. Šifra: »POLETJE 92« 2862

finet podjetje za izgradnjo računalniško podprtih proizvodnih sistemov

Šempeter 21a 63311 ŠEMPETER

Telefon: 063-701-225
Telefaks: 063-701-033

- informacijski inženiring
- računalniške storitve
- strojna oprema
- programska oprema
- grafično oblikovanje

OSNOVNA ŠOLA BREŽICE razpisuje prosta dela in naloge

2 POMOČNIKOV RAVNATELJA s polovično učno obveznostjo.

Kandidata morata izpolnjevati pogoje, ki jih določa zakon o OŠ in imeti organizacijske in strokovne sposobnosti za usmerjanje in vodenje inovativnega pedagoškega dela zavoda.

Nastop dela je 1. 9. 1992. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na naslov: Osnovna šola Brežice, Levstikova ulica 18. O izbiri boste obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

(061) 152 822

Vse, kar potrebujete za dobre komunikacije

TELING

ISKRATELEKOM

V SPOMIN

Nihče ne ve, kako boli, ko tebe, dragi Franci, več v našem domu ni. A spomin na tebe vsak dan bolj živi, čeprav te več med nami ni.

4. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je za posledicami boja za mlado državo za vedno zapustil

FRANCI URŠIČ iz Prečne

Vsem, ki se ga še spominjate, prižigate sveče in krasite njegov prani grob, najlepša hvala.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

SALOMONOV
UGANKAR

VSAK DRUGI PETEK
ZANKE, UGANKE, KRIŽANKE
ZA REŠEVALCE VSEH STAROSTI
IN MNOGO BOGATIH NAGRAD

ČAŠOPIS, KI VAM PRIHRANI MNOGO
VEČ, KOT STE GA PLAČALI

V SPOMIN

Mineva prvo leto žalosti in samote. 26.6.1991
je umrl dipl. ing. gozd.

**FRANC
TURK**

s Trate, Kočevje

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

Ob smrti naše drage mame, tamice

**KRISTINE
SLAK**

iz Trebnjega

iskrena hvala za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoci: otroci z družinami

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče,
ded in praded ter stric

**KAROL
ŠKETELJ**

Sela 2 pri Beli Cerkvi

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se medicinskemu osebju Splošne bolnice Novo mesto - nevrološkemu oddelku, Strešniku Dobruška vas, Mesarstvu Bobič, Škocjan, Krki - kozmetiki Novo mesto, g. župniku za opravljen obred ter gospodinu za tople besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Žalost, solza, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

V 83. letu nas je za vedno zapustila

**MARIJA
GAZVODA**

Jeričkova mati
iz Podgrada 33

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam stali ob strani, izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, sodelavcem Zdravilišča Šmarješke Toplice in restavracije Pri vodnjaku za darovano cvetje, gospodinu za poslovilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

*Življenje s seboj te žene,
z njim se boriš
in veš, da mu ne ubežiš,
da ni rešitve nobene,
da te bo gnalo s seboj,
dokler se mu zdi
in da te odloži
morda že nočoj.
(M. Bor)*

V 88. letu starosti nas je zapustil naš ljubi oče

JOŽE ŠPILAR

upokojeni trgovec in znani čebelar

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, mnogim, zelo mnogim prijateljem, krajanom Kostanjevice, Šentjerneja in Novega mesta za vložen trud in nesebično pomoč, ki ste nam jo nudili v težkih trenutkih. Hvala vam za iskreno izražena sožalja in tople besede tolažbe.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

*Ni več bolečin,
ni več trpljenja,
v domu ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.*

V 79. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, ded, praded, brat in stric

PAVEL KRAŠNA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje in darovali cvetje. Zahvaljujemo se organizaciji ZB, ŽG Sekciji za vzdrževanje prog, Francu Hitju za pogrebne storitve. Še posebej se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj nas je za vedno zapustil v 72. letu starosti naš dragi tata

IVAN ŠTRITOF

iz Sp. Pohance 1, Artiče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter našega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala gospodinu za besede slovesa, zdravstvenemu osebju za nudeno pomoč, pevcem za zapete žalostinke, g. Žičkarju, praporščakom, lovcem in Lovski družini Artiče za opravljen lovski pogreb. Zahvaljujemo se vsem organizacijam za podarjeno cvetje in tople besede. Vsem in vsakemu, ki sočustvujete z nami, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Anica, hčerki Dragica in Nuška z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*A dan je črni moral priiti,
brdkosti dan, ož dan solzan,
težko je bilo se ločiti,
a vse solze, ves jok zaman.
(Gregorčič)*

V 66. letu starosti nas je mnogo prežgodaj zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, stric in tast

JOŽE ERŽEN

iz ulice Na lazu 12, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vsem sosedom iz ulice Na lazu in krajanom Žabje vasi, posebno družini Malnarič in Kastelic, Splošni bolnici Novo mesto, dr. Balažiču, gospodinu g. Šterbencu za ganljive besede ob slovesu, vsem praporonošem in pevskem zboru Šmihel ter njegovim prijateljem in znancem iz Vavte vasi in Straže. Prisrčna hvala vsem, ki so prišli od blizu in daleč in ga pospremili na njegovo prežgodno zadnjo pot.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

*Pot življenja je končana,
zadnji dom bo ta poljana.*

Pet tednov se je boril za življenje, a zmagala je kruta usoda. V 44. letu starosti nas je zapustil naš dragi brat in stric

JOŽE OKOREN

z Mosta 6 pri Mokronogu

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, izrekli sožalje in pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala vsem vaščanom Mosta, pevcem, Metalni Krmelj, intenzivnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, družinam Škarja in Blatnik iz Hrastovice ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

*Sem dolgo upal in se bal,
povsod sem srečo, mir iskal.*

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina in starega očeta

BORISA FINKA

iz Željna pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in sovaščanom za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala osebju UKC Ljubljana in Onkološkega inštituta za nesebično pomoč ob težki bolezni. Iskrena hvala g. župniku Metelku za žalni obred, pevcem, lovcem LD Mala gora, podjetju LIK Kočevje in predstavniku KS in vasi za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste imeli dragega pokojnika radi in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Valči, sin Borut, hčerka Metka z družino, mama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

Po dolgi in težki bolezni nas je v 66. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in tast

JOŽE ZABUKOŠEK

iz Stranske vasi 14

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in ga pospremili v tako velikem številu k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo še sekciji za vleko Novo mesto, Mizarstvu Gazvoda, GD Stranska vas, Pevskemu zboru Ruperč Vrh in ZB Birčna vas. Iskrena hvala tudi gospodu proštu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi!

Franc Gorenc

dom, z več kot tisoč kvadratnimi metri uporabnih površin, vreden okrog 900.000 mark. Lani so gasilci malo predahnil, letos pa uredili še okoli- co in ravno te dni asfaltirali še okrog 2000 m2 površin okoli doma.

V dom, na katerega so Trebanjci lahko upravičeno ponosni, so vskali skupaj približno 10.000 prostovoljnih ur, posamezniki tudi od 800 do 1500 ur. Gorenc pa se dve leti, po končanem šihu v novomeškem imenju, ni ukvarjal z drugim kot z izgradnjo gasilskega doma. Hvaležen je življenjski družici Faniki, ki je prevzela veliko breme v času gradnje doma, v domači hiši in gospodinjstvu. Franc, gasilec po duši in dejavnih, gasilski častnik 1. stopnje in dobitnik številnih priznanj ter odlikovanj, je znal pridobiti za gasilstvo tudi tri hčere. Dve sta že nujni častnici, hči Kristina, ki je bila kot višja medicinska sestra več let zaposlena v UKC v Ljubljani, je našla delo v Novem mestu, bliže doma in bo še lažje kos tajniškim poslom v trebanjskem gasilskem društvu.

Gorenc rad dela z ljudmi in za ljudi, bodisi v civilni zaščiti, ki je bila po njegovem v veliko pomoč pri strokovnem usposabljanju ali pri Rdečem križu. Ze 19-krat je daroval tudi kri. Posebej ga veseli delo z mladino. Mentor mladih je pri gasilcih, 4 ali 5 let je bil mentor za proslulo usmerjeno izobraževanje tudi v IMV, kjer je sicer delal 20 let, do upokojitve decembra lani. Gorenc, sicer po poklicu stavbeni ključavničar, je skrbel za linijo pri podvozijih za katrco in pozneje za petico, z 20 do 50 delavci. Ko se ozira na svoja mladostna leta na Kalu, visoko v hribih nad Šenjanjem na Dolenjskem, kjer je kot prvorojenec moral biti pri kmečkih opravilih za zgled bratu in sestram, kako preživeti na kmetiji s 4 hektarji bolj skope zemlje, z gozdom vred. »Osem ljudi je živelo na našem domu. Redili smo kravo in vola ter dva ali tri prašiče. En prašič je moral biti zadosti za meso in zabelo za celo leto. Da smo se lažje prebijali, nas je nekako reševal mlin na vodo.«

P. PERC

Klic iz mesta strahov

Družina Surla že drugič beži iz Dubrovnika — V temnih zakloniščih je mala Željka spet pozabila hoditi

NOVO MESTO — V tem letnem času smo z obal jadranskega morja ponavadi dobivali turistične pozdrave. A nič ni več tako, kot je bilo nekdanj. Namesto turistične razglednice nas je iz Dubrovnika prejšnjo sredo dosegel presretljiv telefonski klic. Oglasila se nam je Alenka Surla, sicer Novomeščanka po rodu, ki že dolga leta živi z družino v Dubrovniku.

O njej in o njeni družini, zlasti pa o trinipolletni hčerki Željki smo že pisali. Po strahovitem bombardiranju mestnega jedra decembra lani se je s sinovoma Gorazdom in Zdravkom ter Željko, ki boleha za cerebralno paralizo, preselila k materi v Novo mesto. Željka, ki se je prej zdravila v Igalu, je

bila deležna v ljubljanskem Kliničnem centru tolike pomoči, da je shodila. Zanj so zbrali denar celo rojaki iz Berlina. Ko so boji ponehali, se je družina vrnila v Dubrovnik.

Alenka nam v sredinem telefonskem pogovoru ni mogla povedati nič dobrega. Obstreljevanje Dubrovnika je že nekaj tednov veliko hušje, kot je bilo lani decembra. Napadalcu uporabljajo topove še težjega kalibra z veliko rušilno močjo. Škoda je ogromna in večino časa preživijo ljudje v temi in vlagi zaklonišč. Tisti, ki so še ostali, kajti, pravi Alenka, mesto je tudi takrat, ko sirene oznanijo konec nevarnosti, podobno mestu strahov. Večina prebivalcev se je namreč že zdavnaj umaknila na varno. Vodo dobivajo le v omejenih količinah. Električne ni. Najhuje pa je, da se je Željki v tesnobi zaklonišč zopet močno poslabšalo. Letos spomladi smo oznanili veselo novico, da je shodila, sedaj pa ne hodi več.

Ko nas je Alenka klicala, se je odpravljala na pot tudi družina Surla. Mož, ki je sicer zaposlen v hotelu Lapad, je dobil deset dni dopusta in poskušali se bodo umakniti iz dubrovniškega pekla preko Gruža na otok Hvar. Če jim bo to uspelo, je povedala Alenka, bodo ostali tam toliko časa, da bo nevarnost minila. Alenka pozdravlja vse bralce Dolenjskega lista in vse prijatelje, ki so pomagali mali Željki. Žal pa, meni Alenka, ima občutek, da je mednarodno zavzemanje za Dubrovnik nekako splahnelo in da je mesto na milost in nemilost prepuščenju artileriji barbarov s trebinske strani.

T. JAKŠE

Medved odpotoval v Nemčijo

Kočevska medvedka je že odpotovala v Nemčijo, kjer jo bodo izpustili — Zdjaj love še medveda

KOČEVJE — Kočevska je znana kot »Medvedja dežela«, saj po medvedjih slovi daleč po svetu. Medvedje poseljujejo to območje že od nekdanj, danes pa jih mnogi nestrokovnjaki ocenjujejo kot hudo nadlogo. V nekaterih državah, kjer so medvedve iztrebili, pa jih žele ponovno naseliti. To velja tudi za Nemčijo. Minuli ponedeljek, 29. junija, so na Kočevskem na prošnjo iz Nemčije ujeli medvedko, jo omamili in takoj odpeljali v Nemčijo, kjer so jo že ali pa jo bodo v kratkem izpustili na svobodo. Zdjaj bodo ulovili še medveda, moža, ki bo tudi odpotoval na Nemško. Lov v Kočevskem Rogu organizirajo po posebnem sistemu nekoga zagrebškega strokovnjaka za tak način lova. Po naročilu iz Nemčije, naj bi medveda imela po okoli 50 kg, vendar je ulovljena medvedka imela kar 92 kg.

Na ta način bodo ulovili, kot predvidevajo, še več medvedov, ki jih nameravajo opremiti z radijskimi oddajniki in tetovirati na spodnji čeljusti. Tako bodo lahko spremljali gibanje medvedov in še bolj spoznali njihove navade. O teh medvedih snemajo film.

J. PRIMC

Igrajo le lastne skladbe

NOVO MESTO — Nekdanji član glasbene skupine Zupanova torta, Gregor Forte, je že nekaj let na Danskem. Pred dnevi se je v Novem mestu oglašil zato, da bi uredili vse potrebno za gostovanje novomeškega ansambla God damn blues band. V danksi prestolnici in drugih mestih naj bi člani ta čas najboljšega kvarteta na Dolenjskem nastopali od 10. do 14. julija.

Ansambel God damn blues band je star šele leto dni, v njem pa so sami prekaljeni glasbeniki, ki so pred leti sestavljali skupine Drevored, Pan dan, Bacile in Zupanovo torto. Vodja ansambla je kitarist Tomaž Zorko; kitaro igra tudi Marko Turk, Primož Špelko je basist, Janez Klobočar pa sedi za bobni. Igrajo le lastne skladbe, napisane v stilu rocka, jazz rocka in funky glasbo na sodoben način. Ta čas imajo za seboj številne koncerte z gostovanj po slovenskih disko klubih in večjih prireditvah. Trenutno v ebem najbolj opremljenih snemalnih studiu Luca Tomaža Borsana snemajo svojo glasbo, ki jo bodo kot predhodnico poslali na Dansko. Pokroviteljstvo nad potovanjem na Dansko je prevzela Tovarna zdravil Krka.

J. P.

Gostišče KULI iz Gabrja vas v nedeljo, 5. julija od 21. ure dalje vabi na glasbeni večer s HELENO BLAGNE

discoleka kosov hram Gornje Vrčpolje DISKOTEKA KOSOV HRAM v petek, 3. julija, ob 21. uri HELENA BLAGNE

Belokranjci zopet namočeni v sveto olje

Napačna informacija lahko povzroči večjo škodo kot tista, ki je ni

VINICA — Sredstva javnega oblašanja naj bi ljudem prinašala resnico, nikakor pa jih naj ne bi zavajala. Vsa v demokratičnih družbah, kamor se prištevamo tudi v Sloveniji, naj bi bilo tako. In novinarji se trudimo, priznam, da bi bilo zares tako. Če nam kdaj nehoti in nevede spodleti, imamo — če sodim po sebi — presneto plašto vest. A če hočemo biti še tako pošteno do uporabnikov naših informacij, v našem primeru torej do bralcev, prav tolikšno odgovornost kot pisci ali celo še večjo nosijo tisti, ki nam informacije posredujejo. Zlasti se, če je novica objavljena na njihovo željo, in še toliko bolj, če gre za neke vrste reklamo, ki jim je še celo plačati ni potrebno.

Takšne odgovornosti bi se moral zavedati tudi Jože Stegne, ko je kot eden izmed organizatorjev po telefonu na Dolenjski listi sporočil vest o tem, da bo na sam dan državnosti, 25. junija, v viniškem kampu ena osrednjih slovenskih prireditev. Glede na to, da je skoraj do podrobnosti navedel, kaj se bo tega dne dogajalo ob slovensko-hrvaški meji, ter dejstvo, da bodo prisotni tudi visoki predstavniki obeh držav, je bil zadosten argument, da je bila vest o tej

belokranjski veleprireditvi objavljena na zadnji strani našega časopisa. Gotovo pa nihče ne bi vsega tega napovedoval, če ne bi imel zagotovila, da bodo vsi ti ljudje v Vinico zares prišli. Nihče, razen Jožeta Stegneta. Kot smo namreč slišali po radiu in TV 25. junija, so bili najvišji predstavniki slovenske države po vseh koncih Slovenije, le v Beli krajini ne. In očitno so si jih v tistih krajih »rezervirali« že pred Stegnetom.

Toda posledice Stegnetove napovedi so bile, sodeč po telefonskih klicih, ki so dan po prazniku prihajali na Dolenjski list, strašne. Mnogi Belokranjci, ki seveda zaupajo našemu časopisu, so se odpravili na veličanje v Vinico, kjer pa o fešti ni bilo ne duha ne sluha. Ne toliko to, da smo — seveda nevede, za kar nam je globoko žal in se opravičujemo — pri Dolenjskem listu izigrali njihovo zaupanje, gotovo jih je bolj škeleto to, da jih ima nekdo za norce. Ob tem se tudi sama sprašujem, če ne bi bilo morda v prihodnje prav, da bi kdaj tudi sami podvomili v organizacijo določenih prireditev, posebno če gre za organizatorje, za katere je znano, da obiskovalcev niso prvič potegnili za nos. Ob tehtanju, katera informacija lahko naredi več škode, tista, ki je ni ali napačna, se mi zdí, da slednja. In če je pred časom eden od razočaranih obiskovalcev prireditve, katere glavni organizator je bil prav Jože Stegne, v Dolenjskem listu zapisal, da jih je Stegne zopet poštono namočil v sveto olje, lahko dodam le, da tovrstnega namakanja očitno še vedno ni konec.

M. BEZEK-JAKŠE

SVET SPOZNAVA BIO HIŠO

NOVO MESTO — Od 21. do 23. junija je bila na Bledu mednarodna poslovna konferenca »Slovenija — vaš partner«, na kateri je sodelovalo prek 200 poslovnežev iz vsega sveta. Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je kot glavni govornik na konferenci poudaril nujnost gospodarske povezanosti Slovenije z drugimi državami, predstavnik Gospodarske zbornice pa je udeležencem govoril o razvojnih vidikih Slovenije. V okviru konference je bila organizirana tudi razstava najpomembnejših razvojnih dosežkov slovenskega gospodarstva. V tej elitni družbi se je predstavila in zabeležila pomembno mednarodno uveljavitev rastoča bio hiša novomeškega GIP Pionirja.

POLETJE NA OTOČCU

OTOČEC — Poletje je tu in uradna otvoritev poletne sezone na Otočcu bo 3. julija ob 20. uri v motelski restavraciji. V zabavnem programu bosta sodelovala ansambel Slovenija in plesna skupina Divi-s formation, z nagradami pa Boss. Vabljeni!

KMEČKI PRAZNIK

TRŽIŠČE — Društvo mladih kmetincev iz Tržišča prireja v nedeljo, 5. julija ob 14. uri 7. kmečki praznik v Tržišču. Tekmovali bodo kosci, kosice in grabljice, tekmovalci pa se bodo pomerili še v vlečenju voza in držanju vrča. Na voljo bodo dobrote iz kmečkih peči.

Pri Miklavžu na Gorjancih

Dom pri Miklavžu na Gorjancih ima v najemu Ivan Kos — Eden najlepših krajev na Gorjancih — Veliko stalnih obiskovalcev — Preprečiti uničenje košenic

MIKLAVŽ — Prostrane trate okoli cerkvice sv. Miklavža tik pod vrhom Gorjancev že od nekdanj privabljajo izletnike, kar ni čudno, saj je to eden najlepših krajev na prelestnih Gorjancih. V začetku tridesetih let tega stoletja si je takratna novomeška podružnica slovenskega planinskega društva v cerkveni hiši pod cerkvo za odškodnino pridobila dva prostora, kjer so uredili planinski dom odprtega tipa. Dolga leta je bil oskrbnik tega doma Ivan Kos, IMV-jev uslužbenec, sicer doma iz Orehovice pod Gorjanci. Zadnji dve leti pa ima Ivan dom pri Miklavžu v najemu.

Pri Miklavžu, »ugotavlja Ivan. »Razširjali so tudi razne govornice, češ da so se tukaj okoli klatili četniki, da so na Gorjancih pristajali vojaški helikopterji in podobno. Sami nesmisli in laži! Ljudi pa so take govornice le odvrnile od izletov in to se, žal, pozna še danes. Se letos so nekateri širili nesmiselne in butaste govornice, v resnici pa je na Gorjancih vsekoli gotovo najbolj mimo, lepo in varno.«

Ivan je seveda vesel obiskov, žal pa so med njimi tudi taki, ki nimajo lepega odnosa do Gorjancev in narave sploh. Namesto da bi se, če že pridejo z avtom, pripeljali do doma in se od tam po tratih odpravili peš, se vozijo kar po travnikih, pod vsakim drevesom je kurišče in prenekatero drevo so taki nemarneži ožgali in uničili. Ivan se sicer trudi in za takimi pospravlja in ureja, vendar ne

zmore sproti postoriti toliko, kolikor lahko taki nemarneži zasvinjajo in naredijo škode. Tako početje bo vsekakor treba preprečiti, če ne bo šlo zlepa, pa zgrda, sicer bodo prelepe trate kmalu povsem uničene.

Sicer pa Kosova gostom ponudita dobro domačo hrano, prenoči, kot rečeno, lahko 20 ljudi. Že dolga leta prihajajo k Miklavžu stalni gostje. To so zlasti družine iz šentjernejskega konca. Tudi po 15 jih po teden dni ali kaj takega tabori na tratih, hranijo pa se pri Kosovih. Najbolj zvesta je družina iz Kamnika, ki del svojih poletnih počitnic že več kot 20 let preživlja pri Miklavžu. Reden gost je tudi družina iz Italije, ki preživlja dopuste v Novem mestu. Če že nekaj dni skupaj ne ostanejo pri Miklavžu, pa vsak dan iz mesta pridejo gor — na čaj. Kosova kuhata čaj iz najmanj desetih gorjanskih zelišč. Ljudje pa poleti zelo radi pridejo k Miklavžu tudi zato, ker tam, na višini blizu 1000 m, nikoli ni soparno, ampak je tudi takrat, ko je v dolini neznosno kot v kotlu, poletno prijetno. Še posebej radi prihajajo v začetku julija, ko so pri Miklavžu zrele češnje.

Najbolj zvesti obiskovalci Miklavža pa so prebivalci Cerovega Loga, vasi na koncu Pendarjevke, gorjanske doline, nad katero že stoletja stoji cerkev sv. Miklavža. Cerovljani imajo pri Miklavžu svojo cerkev in svojo gostilno. Vrli Cerovljani že ves čas lepo skrbijo za cerkev, opravili so tudi glavno delo pri zadnji obnovi, nedavno tega pa so začeli čistiti tudi ruševine cerkvice sv. Jedrti na samem vrhu Gorjancev.

A. B.

Ivan Kos, oskrbnik doma pri Miklavžu na Gorjancih

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislhnilni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislhnil.

Tudi meja je lahko prijetna

Repičani so bili jezni na novo južno mejo. Bili so prepričani, da jih utesnjuje, da jim krade svobodino, ki so jih imeli, dokler je bila Repičevina v sestavi bratske Jugovine. Ko je postala Repičevina samostojna država, so morali Repičani plačevati carino celo za gnoj, ki so ga pripeljali iz Jugovine v novonastalo državno tvorbo. Ob živce jih je spravljalo tudi to, da so se kopalji v Zelenu reki z omejitvami, na suho pa so lahko potegnili samo tiste ribe, ki na koži niso imele odtsnjene šahovnice. Repiški župan je v Zapozelem glasu glasno izjavil, da se gredo lahko južno mejo tisti iz belega mesta, ki so daleč od nje in jih ukrepi v zvezi z njo prav nič ne prizadenejo. Gospod Izvirnik pa je šel še dlje. Repičane je puntal, naj repiških veljakov ne sprejemajo več s prijaznostjo, preprogami, kosili in dobro kapljico,

ampak naj jih gledajo prezirljivo, za zaužite dobrote pa naj jim izstavljajo račune, višje in bolj zabejene kot je njihova resnična vrednost. Klotilda Zračnikova pa je celo predlagala, naj bi imeli republikanci posebne dovolilnice, s katerimi bi sploh lahko prišli v Repičevino, hudo prizadeto zaradi južne meje in režima, ki vlada na njej. Mišja dlaka je manjkala, da niso zahtevali Repičani rejenduma, na katerem bi se odločili o samostojni republiki ali pa o priključitvi dežele, daleč naokoli sloveče po gostoljubnosti, odojčkih in janjcih na raznju, k sosrednji, hrvaško govoreči državi. Pa se je zgodilo nekaj, kar je takšne in podobne nakane potisnilo v ozadje, celo v pozabo. Jožič Repič je izvohal, da je kulirno olje v južni republiki veliko cenejše kot v Repičevini.

Predalnikova je raztrobila, da se da kupiti purane, telečje, goveje in svinjsko meso na oni strani Zelene reke ugodneje kot v Repičevi drugi.

Gospa Komolčič je oblekla svojega osnovnošolskega maturanta, sebe, moža in drugo sorodstvo za sto mark. Pa ne v trgovinah Repičeve drage, ampak v veleblagovnici na oni strani reke, ki je nekdanj druževala, zdaj pa ločevala nerazdružljiva in v bratski slogi živeča naroda. Brez radija, televizije, časopisov in revij je o tem obvestila sokrajane, ki so pričeli namesto v Avstrijo romati med prebivalce kol, tamburic in na zastavi narisanih šahovnic. Hvala Bogu, da živimo tu, kjer bivamo! se je križala Klotilda Zračnik. Vsako zlo je za nekaj dobro, je bil pregovorno moder Jožič Repič. Biti moramo previdni, da za to ne izgledo tisti s severa, se je hotela zaščiti gospa Komolčič. V tem primeru bo konec veselja, je bila pesimistična Predalnikova.

TONI GAŠPERIČ